

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

31 Mayıs 2012 Perşembe

ADALET KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

31 Mayıs 2012 Perşembe

----0----

K O N U

Sayfa

Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısı (Devam)

1:64

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:20

Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yrd.)	1
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)	2, 4
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ	2:3, 3:4
Yüksel HIZ (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)	3, 4:5
Bülent TEZCAN (Aydın)	3
Dursun ALTINÖZ (Yargıtay Üyesi)	4
Prof. Dr. Adem SÖZÜER	5
Dilek AKAGÜN YILMAZ (Uşak)	5:6
Önerge	6
Gerekçe	6
Madde 79	6
Önerge	6
Gerekçe	7
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yrd.)	7
Madde 80, 81	7
Dursun ALTINÖZ (Yargıtay Üyesi)	8, 9
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yrd.)	8
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)	8

Mesut BUDAK (Yargıtay Üyesi)	8:9
Madde 82	9
Mesut BUDAK (Yargıtay Üyesi)	9:10
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ	10, 11
Prof. Dr. Adem SÖZÜER	11
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)	12
Dursun ALTINÖZ (Yargıtay Üyesi)	12
Madde 84	12
Bülent TEZCAN (Aydın)	13
Dursun ALTINÖZ (Yargıtay Üyesi)	13:14
Ramazan CAN (Kırıkkale)	14:15
Dilek AKAGÜN YILMAZ (Uşak)	15
Ömer Faruk ALTINTAŞ (Adalet Bak. Uluslararası Hukuk ve Dış İliş. Gn. Md. Yrd.)	15
Prof. Dr. Adem SÖZÜER	15
Madde 85	16:17
Bülent TEZCAN (Aydın)	17
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ	17:18, 19, 20
Dursun ALTINÖZ (Yargıtay Üyesi)	18:19
Prof. Dr. Adem SÖZÜER	19
İKİNCİ OTURUM	21:46
Önerge	21
Gerekçe	21
Önerge (82. maddeyle ilgili)	21
Gerekçe	21
Madde 86	22:23
Murat GÖKTÜRK (Nevşehir)	23
Bülent TEZCAN (Aydın)	23
Önerge	23:24
Gerekçe	24:25
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ	25:27
Dursun ALTINÖZ (Yargıtay Üyesi)	27:28
Madde 87	28
Madde 88	28:29
Av. Serhan ÖZBEK (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)	29
Önerge	29
Gerekçe	29:30
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ	30, 33
Prof. Dr. Adem SÖZÜER	30:31, 31
Bülent TEZCAN (Aydın)	31
Ömer Faruk ALTINTAŞ (Adalet Bak. Uluslararası Hukuk ve Dış İliş. Gn. Md. Yrd.)	31, 32:33
Dursun ALTINÖZ (Yargıtay Üyesi)	32
Madde 90, 91	34
Önerge	34:35
Değişiklik Gerekçesi	35:37
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yrd.)	37
Prof. Dr. Adem SÖZÜER	37:38
Av. Serhan ÖZBEK (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)	38
Madde 92	38:39
Av. Serhan ÖZBEK (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)	39

Bülent TEZCAN	(Aydın)	39
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ		39:40
Madde 93		40
Madde 94		40:41
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yrd.)		41
Madde 95		41
Yeni madde ihdasına ilişkin önerge		41:42
Gerekçe		42
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yrd.)		42
Bülent TEZCAN	(Aydın)	42
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)		42:43
Madde 98, 99, 100		43
Madde 101		43:44
Madde 102		44
Önerge		44
Gerekçe		44
Madde 103		44
Önerge		44:46
 ÜÇÜNCÜ OTURUM		 47:61
 Önerge		 47
Madde Gerekçesi		47
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yrd.)		48
Nahit YÜKSEL (Maliye Bakanlığı Temsilcisi)		48, 49
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	48:49
Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin)	49
Hakan ÇAVUŞOĞLU	(Bursa)	49
Hâkim Yarbay İbrahim UÇAR (Milli Sav. Bak. Kanun. ve Karar. Dai. Bşk. V.)		49
Bilal UÇAR	(Denizli)	49
Yılmaz TUNÇ	(Bartın)	50
Madde 104		50:51
Recep ÖZEL	(Isparta)	51, 52:53
Hâkim Yarbay Hakan KANDEMİR (Jandarma Gn. Kom. Mevzuat Şb. Md.)		51:52, 54
Hâkim Yarbay İbrahim UÇAR (Milli Sav. Bak. Kanun. ve Karar. Dai. Bşk. V.)		53
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ		53
Prof. Dr. Adem SÖZÜER		53:54, 54
Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin)	54
Önerge		55
Gerekçe		55
Hâkim Binbaşı Olcay YEŞİLKAYA		55:56
Prof. Dr. Adem SÖZÜER		56
Hâkim Yarbay İbrahim UÇAR (Milli Sav. Bak. Kanun. ve Karar. Dai. Bşk. V.)		56
Geçici Madde 2		56
Önerge		56:57
Gerekçe		57
Önerge (Madde 7 Devam)		57
Gerekçe		57
Madde 8 (Devam)		57:58

Tekriri Müzakereye ilişkin önerge (Madde 10)	58
Gerekçe	58
Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin) 58
Murat GÖKTÜRK	(Nevşehir) 58
Ramazan CAN	(Kırıkkale) 58:59
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yrd.)	59
Geçici Madde 9 (Madde 37'ye bağlı)	59
Yüksel HIZ (Adalet Bakanlığı Kanunlar Gn. Md.)	59
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yrd.)	59
Önerge (Madde 56 Devam)	59
Gerekçe	59:60
Maliye Bakanlığı Temsilcisi	60
Tekrir-i Müzakere önergesi (Madde 77)	60
Gerekçe	60
Önerge (Geçici Madde 1 Devam)	60:61
Gerekçe	61
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yrd.)	61
 DÖRDÜNCÜ OTURUM	 62:64
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yrd.)	62, 63
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ	62
Prof. Dr. Adem SÖZÜER	62:63
Dursun ALTINÖZ (Yargıtay Üyesi)	63
Mesut BUDAK (Yargıtay Üyesi)	64
Önerge (Geçici madde eklenmesine ilişkin)	64
Gerekçe	64
Madde 105, 106	64

Açılma Saati: 10.36

Kapanma Saati: 20.10

31 Mayıs 2012 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.36

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Harun TÜFEKÇİ (Konya)

(Oturum, Başkan Vekili Hakkı Köylü tarafından açıldı)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, toplantı yeter sayımız vardır, toplantımızı açıyorum. Kaldığımız yerden devam ediyoruz.

78 ve 79'uncu maddeler üzerinde bir ihtilaf çıkmıştı dün. Kenan Bey, onunla ilgili bir çalışma yapıldı mı ya da oraya, altına "Basın yoluyla işlenmese de aynı cezaya hükmolunur" diye mi hüküm koyacağız?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR - Sayın Başkanım, saygıdeğer üyeler; dün tartışılan konu, bu 133'üncü maddenin üçüncü fıkrasının son cümlesinin de çıkarılması noktasından başlamıştı. Ben dün de ifade etmiştim, bugün tutanaklar da önümüzde.

Şimdi, Genel Kurul tutanaklarına baktığımızda Türk Ceza Kanunu'nun ilk kabul edildiği zamanki: 133'üncü maddenin üçüncü fıkrasının son cümlesi, bu konuşmaların basın ve yayın yoluyla yayınlanması halinde verilecek ceza üçte 1'i oranında artırılır, şeklindeydi. Buna ilişkin görüşmelerde sadece şu var:

"Başkan-Sayın milletvekilleri, madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutup işleme alacağım" diyor ve önerge ortak bir önerge, siyasi partilerin tümü tarafından verilmiş ve üçüncü fıkranın son cümlesi, bu konuşmaların basın ve yayın yoluyla yayınlanması halinde de aynı cezaya hükmolunur, şeklinde. Gerekçesi de: Başkan Hükûmet ve Komisyona soruyor, Komisyon "Takdire bırakıyoruz" diyor, önerge hakkındaki düşüncesini bu şekilde ifade ediyor, Adalet Bakanı "katılıyoruz" diyor. Gerekçe okunuyor. Gerekçe: "Bu değişiklikle basın özgürlüğünün alanının genişletilmesi amaçlanmıştır" deniyor. Daha sonra yapılan oylamayla önerge kabul ediliyor ve madde üzerinde başka bir tartışma yapılmıyor.

Şimdi, bizim dün de arz etmeye çalıştığımız gibi, burada öngörülen, aslında o zaman indirimi düzeltten bir değişiklik yani normalde hiç yer almaması gereken bir şey, zait bir hüküm. Bunun oluşu veya olmayışı bu konuşmaların basın ve yayın yoluyla yayınlanmasının suç olup olmamasını etkilemiyor yani ilk düzenlemeye baktığımızda aslında basın ve yayın yoluyla yayımlanmasını artıran bir hükümdü. Genel Kurulda verilen önergeyle artırımın kaldırılmasına yönelik bir düzenleme olmuş. Biz de bunun gereksiz olduğu düşüncesiyle bu cümlelerin de çıkarılması amacıyla tasarıdaki öneriyi huzurunuzda getirmiştik.

Takdir Komisyonun efendim.

BAŞKAN - Burada, yalnız, maddenin kurgusunda bir değişiklik yapılmış. Kanun'daki kurguyla şu anda tasarıdaki kurgu arasında bir fark var. Tasarıda ifşa tabiri geçiyor yani ifşa edildi, aleniyet kazandı daha doğrusu. İfşa edildikten sonra, hukuka aykırı olarak elde edilmiş bu bilgiler ifşa edildikten sonra basın bunu alıp da yayınlarsa suç olmayacak gibi görünüyor burada yani o tereddüt var burada. Yani akli başında bir hâkim belki der ki: "Öteki yaptığına göre, suç olduğuna göre bu da olur" der ama demeyenler de çıkabilir. Çünkü burada bir tereddüt var. O tereddüdü gidermek için belki o cümleyi yine altına koymamız gerekir diye düşünüyorum ben.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Ya da şunu yapabiliriz: İfşayı açacak bir cümle ilave edebiliriz çünkü başka yerlerde de bu problem olabilir. İfşa, bir seferde ifşa edilince tükendi mi? Hocam demişti ki, defalarda verilmesi halinde her seferinde aynı suç tekrar oluşur, demişti. İfşa konusunu açacak bir ibare koymak belki problemi çözecektir diye düşünüyorum.

Yani bir kere açıklanmış olması ifşayı tüketmiyor.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) - İfşanın kelime anlamı, bir sefer açıklamak anlamında değil, ifşanın kelime anlamı, her seferinde yapılan açıklama demek, yaymak anlamında. Sıkıntı oradan çıkıyor aslında. İfşa etmek, ilk defa açıklamak değil, ilk defa açıklanıp tüketilen bir şey değil, her seferinde yapılan işlem de ifşa oluyor aslında yani açıklamak, aleni hale getirmek.

BİLAL UÇAR (Denizli) - Sayın Başkanım, burada tabii basın özgürlüğünün sınırı da gündeme gelecek. Bakın, çok talihsiz olaylar yaşandı geçen dönemde, seçim öncesinde, bir siyasi partiye şantaj olarak uygulandı. Bu herkese yapılabilecek bir şey. Burada

herhangi bir İnternet sitesinden yayınlandıktan sonra, o İnternet sitesinden o bilgiyi alıp yayımlamak... Bunu gazeteler çarşaf çarşaf yayınladı. Burada bir yaptırım olacak mı? Yani bu basın özgürlüğü sınırı kapsamında değerlendirilebilir mi?

Burada kendi kanaatimi söylüyorum, Allahü Teala eğer insanların günahlarını yüzüne vursaydı hiç birimiz sokak ortasında dolaşamazdık belki. Ama özel hayatın gizliliği konusunda bence çok daha hassas olmak gerekiyor. Kime olursa olsun, yani bunu ifşa edildikten sonra bile bunun basın, yayın veya herhangi bir ortamda o kişi aleyhine kullanılmasının önüne geçmek gerekiyor. Bunu basın özgürlüğü kapsamında da değerlendiremeyiz diye düşünüyorum.

BAŞKAN - Ne yapılması gerektiği konusunda bir ihtilaf yok yani herkes aynı şeyi düşünüyor ama maddenin bu düzenlemesinden, acaba ilk defa birisi bunu ifşa etti, ondan sonra oradan alıp da birisi yayımlarsa, bu ifşa edilmiş zaten, ben yapmadım bunu, ben her tarafa yayılmış olan şeyi aldım, kullandım derse... Belki olabilir yani. Öyle derse o zaman olmaz.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Aynı cümleyi muhafaza edelim.

BAŞKAN - Gürsel Bey, buyurun.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ - Sayın Başkanım, bu madde üzerinde çok konuşulunca, acaba biz mi yanlış düşünüyoruz diye sabah dairemizi topladım, 10 kişiye bu üçüncü fıkrayı okudum. O 10 kişiye sorduğum soru şuydu: Açıklandıktan sonra, bir gazetede, bir yayın organında, bunların yayımlanması halinde yayımlayan gazeteci cezalandırılır mı, cezalandırılmaz mı? Büyük bir kısmı, bir arkadaşımız cezalandırılması gerekir, dedi; diğer arkadaşlarımız bu hükümle bunun cezalandırılmayacağını söyledi.

Tercih, cezalandırılınsın mı, cezalandırılmasın mı? Tercih sizin ama bu şekilde.

BAŞKAN - Cezalandırılınsın konusunda sorunumuz yok da, bizim dediğimiz yere geldi iş gene.

Altına aynı şeyi yazsak “basın yoluyla işlenmesi halinde de aynı ceza verilir” diye ama o düzeltiyor mu?

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ - Basın yoluyla ifşa edilirse sorun yok ama ifşa edilmiş bilgileri açıklar, mükerrer yayımlarsa sorunlar çıkıyor. Sizin kastettiğiniz husus o.

BAŞKAN - Hocam, nasıl bir şey düşünüyoruz?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ - Bu sorun sadece bu fıkra ile ilgili bir sorun değil. Şimdi, burada bir değişiklik yapılması yoluna gidildiğinde, 132, 133 ve 134 üç maddeyle bağlantılı bunu düşünmek lazım gelir.

Ana kurgu şu:

1) Bu verileri hukuka aykırı olarak elde etmek,

2) Bunların ifşa edilmesi. Her üç maddede de ana kurgu bu şekildedir. Hukuka uygun veya aykırı olarak elde edilmiş verileri ifşa etmek ikinci fıkralarda suç olarak tanımlanmıştır. Şimdi, bütün bu fiillerin başlangıçtaki ana kurgumuz şuydu: Bu suçların yani bu ikinci fıkralarda belirtilen suçların basın ve yayın yoluyla işlenmiş olması halinde cezanın belli bir oranda artırılması şeklindeydi. Bizim teorisyen olarak kafamızdaki düşünce budur yani suçun her üç maddede, üçüncü fıkra bağlamında yapılan tanımın içerisine her bir fıkra bağlamında “suçun basın ve yayın yoluyla işlenmiş olması halinde verilecek olan cezayı az veya çok, bir miktar artırmak” yönündedir. Ama eğer basın ve yayın yoluyla, nasılsa ceza miktarlarını artırdık, suçun basın ve yayın yoluyla işlenmiş olması halinde ayrıca ceza artırmaya gerek yok diyorsak, basın ve yayın yoluyla suçun işlenmiş olması, ilgili fıkroda belirtilen temel cezanın, alt ve üst sınır arasında cezanın belirlenmesi bağlamında dikkate alınmalıdır, diyorsak her üç fıkraya da suçun basın ve yayın yoluyla işlenmiş olması halinde de aynı ceza ile hükümlenir ibaresine yer vermemiz lazım.

BAŞKAN - Onu diyelim de. Yargıtayın düşüncesi bizim için önemli. Uygulayacak merci diyor ki, 10 kişiden 9’u, bu düzenlemeyle ceza verilmez manası çıkardı, diyor. Şimdi, altına basın-yayın yoluyla işlenmesi halinde de aynı cezaya hükümlenir dediğimiz zaman, ilk defa ifşayı basın-yayın yoluyla yapıyorsak ceza alır ama birisi ifşa etti, ondan basın aldıysa ceza almaz düşüncesi var burada. Bütün mesele bu.

Hocam, ona göre başka bir kurgu yapalım burada diyorum ben.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ - O zaman şöyle yapalım: Hukuka aykırı olarak ifşa edilmiş olan bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması halinde de aynı cezaya hükümlenir.

BAŞKAN - O zaman çözer.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ - Yalnız bunu, sadece 133’ün üçüncü fıkrasına değil, 132’nin ve 134’ün üçüncü fıkralarına da aynı yönde bir ibare koyalım. Yani ifşa edilmiş bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması halinde de aynı cezaya hükümlenir.

BAŞKAN - Hocam, 132’de, maddede suçun unsurlarında, kurgusunda bir değişiklik yok, sadece cezalara dokunulmuş. Bir “hukuka aykırı” ibaresi konulmuş, o sorun değil.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) - Orada da var Başkanım...

BAŞKAN - O zaman bu cümleyi üçüne de koyalım.

Hocam nasıl yapalım?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ - Şimdi, Yüksel Bey’in farklı bir düşüncesi var, onu dinleyelim, ondan sonra biz görüşümüzü beyan edelim.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; farklı bir görüş olarak değil de neyi nasıl yapmak istediğimize net karar vermek açısından.

Şimdi, basın dışında bir şekilde ifşa edilen bir bilginin, görüntünün basın yoluyla da ifşa edilmesi veya tekrar edilmesinde cezalandıralım. Bunda problem yok. Ama basının herhangi bir... Bir televizyon yayımlamış ya da bir gazete yayımlamış bunu başka bir gazetede ertesi gün yayımladığında yeniden bunu cezalandıracak mıyız?

BAŞKAN - Cezalandıracağız, yani hukuka aykırı bir şey. Düşüncemiz o, bunun haberleşmeyle falan ilgisi yok.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Neyi ne kadar sınırladığımızı görelim, yarın farklı bir şey düşünmeyelim.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ - Eğer fikir bu yöndeyseniz, bu üçüncü fıkraya şu cümleyi eklersek bütün bu tereddütleri gidermiş oluruz: “İfşa edilen bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması halinde de aynı cezaya hükmolunur.”

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Hocam, her üç maddeye de mi?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ - Benim fikrim her üç maddenin üçüncü fıkrasına bunu eklememiz gerekiyor. Bunu yazmadığımız zaman oralarda da başka tevellere sebebiyet veririz. Onun için bu hükmü üç fıkraya da koymamız lazım.

Tekrar söylüyorum izin verirseniz: “İfşa edilen bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması halinde de aynı cezaya hükmolunur.”

BAŞKAN - Arkadaşlar, İzzet Hoca’nın dediği tarzda bir önerge yazıyoruz, üçüne de ekleyeceğiz. O şekilde geçiyoruz bu maddeyi, ihtilaf olmadığı için o şekilde geçiyorum.

132, 133, 134. 134’ün de zaten altında aynı şekilde ifşa kelimesi var, üçüne de aynı şeyi koyacağız.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – 132’nci maddeyi geçtik mi?

BAŞKAN - Geçtik.

O zaman önergeyi düzgün yazalım arkadaşlar, 132’inci maddeyi yeniden görüşmek üzere diyelim, böyle bir tekriri müzakere önergesiyle birlikte yazalım.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkanım, bunu geçiyor muyuz şimdi? Soracağım bir şey vardı.

BAŞKAN - Buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Şimdi, özellikle İzzet Hoca’m’dan dün ayaküstü sordum ama, tekrar tam olarak ikna olmak için, şu 133’üncü maddeyle ilgili bir şey sormak istiyorum bir olayla ilgili.

Hocam, 133’üncü maddede şöyle bir olay, özellikle İzzet Hoca’m’ın yardımına ihtiyacım var bu konuda. Şimdi, 133’üncü maddede şöyle bir olay: Bir belediyede irtikap oluşturabilecek bir talepte bulunuyorlar vatandaşlar, imar durumunu değiştirmek için para istiyorlar. Vatandaş gidiyor, belediyede, herhangi bir odada 4 kişi, belediye görevlileri var, kendisi var, sohbet ediyor, konuşuyor. Diyorklar ki, bize 100 bin lira verersen imarını şöyle yaparız. O arada da cep telefonuna kayda alıyor bunu vatandaş. Hukuka aykırı kayıt yapıyor. Şimdi ben soruyorum soruyu da, yanlış yapmayalım diye. Bunu, dönüyor mahkemede savcılığa veriyor, suç duyurusunda bulunuyor. Şimdi, 133’ün üçüncü fıkrasına göre hukuka aykırı olarak ifşa etmediği için ifşa etme suçu oluşmuyor, burada mutabıkız. Peki, bir de kaydetme suçu var. Bunu izni olmadan, bu söyleşiyi izni olmadan kaydediyor. Şimdi, orada bir hukuka aykırılık ifadesi yok. Burada ifşa suçu oluşmayıp kaydetmekten kaynaklı ikinci fıkradaki suç oluşur mu, oluşmaz mı? Oluşmazsa niye yani nasıl izah edebiliriz bunu?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ - Aslında, şu andaki düzenlememiz itibarıyla, uygulamada Yargıtay bu tür verilerin delil olarak kullanılması suretiyle ihbarda bulunulması halinde bunu hukuka uygun olarak elde edilmiş delil olarak telakki ediyor ve bu veriyi kayda almış olan kişi bakımından herhangi bir ceza sorumluluğu yok. Şu andaki düzenleme karşısında... İkinci fıkrayla ilgili söylüyorsunuz siz. İkinci fıkranın içerisine “hukuka aykırı olarak” ibaresini yazdığımızda, hangisinin hukuka aykırı, hangisinin hukuka

uygun olacağı konusunda bir ayırım yapamıyoruz. Ama kaydedilmiş olan bu veriler, mesela şikâyet hakkının kullanılması, ihbar hakkının kullanılması yani kişinin kendisine yönelik olarak bir suç işlenmesi gibi bir durumun tevsiki zınnında delil olarak kullanılmış ise, bu bağlamda kayda alınmış ise, bunun hukuka aykırı delil olmadığına zaten Yargıtay şu anda içtihatla karar verdi. Dolayısıyla bir sorun yok burada. Burada sorun şu: Bu kayıtların hukuka uygundur, aykırıdır... Eğer oraya “hukuka aykırı olarak” ibaresini yazarsak, bunların ifşa halinde, ben bunu hukuka uygun olarak kaydetmişim, aykırı olarak kaydetmişim şeklinde bir tartışmaya sebebiyet vermeyelim. Bütün sorun buradadır. Asıl sorun, bunların kullanılmış olmasıdır, ifşa edilmiş olmasıdır. Ifşa edildiğinde zaten bizim önümüze geliyor. Ama meşru bir amaçla eğer kullanılmışsa, kaydedilmesi bakımından artık bir sorundan bahsetmiyoruz. Şu andaki içtihadımız zaten bu sorunu çözmüş durumda.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Niçin...

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ - Ona da Yargıtay cevap versin.

BAŞKAN - Gürsel Bey'e sorulmuş onu.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ - Sayın Başkanım, biz burada hukuka uygunluk nedenlerini dikkate alıyoruz. Yani bizde hem Ceza Genel Kurulu, hem 12. Ceza Dairesi... Aslında 5. Ceza Dairesi, delil olmaz demişti böyle bir şeyde. Daha sonra da, Genel Kurul kararından sonra onlar da dönmüş, öyle görüyorum bakışlarından. Bizim ölçümüz şu: Burada siz ses alma cihazıyla alırken bunu, bir başkasını suça sevk etmek için mi bu davranışta bulunuyorsunuz yoksa işlenmiş olan bir suçu ya da işlenmekte olan bir suça delil mi elde ediyorsunuz? Yani onlara dikkat ediyoruz. Çok kesin olarak şurada şu olur demiyoruz ama, başka türlü davranma imkânı yoksa, bir suç soruşturması varsa veya bir suçun işlendiği şüphesi varsa...

Mesela iki gün önce şöyle bir olay olmuştu: Sabah şahıs aracına biniyor, pikniğe gidiyor. Bir şahıs da pikniğe giderken onun görüntülerini tespit ediyor. Bunun üzerine bizim görüntülerimizi niye tespit ediyorsunuz diye konu yargıya intikal ettiğinde, şahıs diyor ki, ben aynı işyerinde çalışıyorum, bu araç özel işlerde kullanılmaktadır. Dolayısıyla, bu aracın özel işlerde kullanıldığını belgelemek için ben bunu çektim, diyor. Biz burada da beraat kararı verdik. Dedik ki, onun özel hayatını ifşa etmek gibi bir şeyi yok burada. Yani o görüntü, o Taahhüt Kanunu'na aykırılığı belgelemek için. Ama buna çok ihtiyatlı yaklaşıyoruz yani kötüye kullanılma riski var bunların. O sınırı mümkün olduğunca dar tutmaya gayret ediyoruz.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ - Sayın Başkanım, bunlarla ilgili uygulamayı yaparken, dinleyen kişinin yani kaydı alan kişinin niyeti önemli; bir. Kaydı alan kişi bir suçu karşılaştırmış ve bu suçu delillendirmek için o anda başka bir çaresi yok, başına gelen bu suça ilgili... Tehdit ediliyor mesela, telefon açıyorlar, hakarete bulunuyorlar. Bunu başka türlü o anda belgelendirme, delillendirme imkânı olmadığı için, başına gelen bu olayı def etmek için meşru müdafaa yorumuyla, kişi eğer bunu kayda almışsa, bunu delil olarak nitelendiriyoruz. Ama eğer kaydı alan kişi, karşıdaki muhatapının aklında hiçbir suç işlemek yokken, onu sırf suç işlemeye teşvik etmek amacıyla birtakım kışkırtıcı sözler söylemiş, ondan birtakım beyanlar almış ve bu iş zamana yayılmış, kolluğa müracaat etme imkânı varken etmemiş, bu hale getirmişse o zaman bunu bu şekilde değerlendirmek güç. Yani olaysal bakıyoruz ama genelde bakışımız, genel hatlarıyla, aniden gelişen olaylarda, başka türlü delil elde etme imkânı bulunmayan olaylarda, kendi haklılığını savunamayacak durumlarda kayda aldığı zaman yeterli görüyoruz. Siz trafik polisiyle karşılaştınız, polis memuru sizden haksız yere bir menfaat temin etmek istedi. Bunu o anda başka türlü delillendirme imkânı yoksa bunu delil sayıyoruz ve kaydı alan kişi açısından da suç soruşturmasına muhatap kılınmıyor.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkanım, şimdi. Hem son konuşan Yargıtay üyemizin dediğinden yola çıkarak da, Gürsel Bey'in verdiği örnekten yola çıkarak da, bir şeyi hatırlatmak istiyorum yoksa doğru yanlış anlamında değil.

Biz, basınla ilgili hükümleri düzenlerken bazı arkadaşlar Avrupa'nın altı ülkesini ziyarete gittiler. Tabii ki biz İsveç gibi bir uç örnek, basın ifade özgürlüğünde uç noktaya varmış bir ülkeyle değil ama diğer ülkelerle de kıyasladığımızda, bizim basın ifade özgürlüğü anlamında birçok alanda geride olduğumuz görülüyor. Nasıl, özgürlük ve güvenlik arasındaki dengenin devamlı korunması arzu ediliyor. Bir taraftan özgürlükleri korurken güvenliği de ön planda tutma kaygısı var. Şimdi burada somut olayda empati yapıp kendi üstümüzde düşündüğümüzde, kesinlikle en ağır cezayı alsın noktasına gidiyoruz ama bir taraftan da basının haber alma özgürlüğü,

ifade özgürlüğü, halkın haber alma özgürlüğü gibi bir konu var. Bu ikisi arasındaki dengeyi gözeterek bir şey yaparsak sonradan geri dönmek zorunda kalmayabiliriz. İzzet Hocam ne düşünür, hukuki olarak ona sormak lazım.

BAŞKAN - İzzet Hocam zaten böyle düzeltelim dedi, biz de karar verdik bu şekilde. Basın da bu işe dâhil. Ceza yüksekse, basın konseyi bu yüksek cezayı istedi, yarın söyleriz, Basın Konseyini temsilen gelen arkadaş istedi bunu, bizim günahımız yok burada.

Hocam, buyurun.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER - Bazı konularda sınırların net olması lazım. Ben bu söylenen endişeye katılıyorum ama şunu da bilginize sunuyorum: Bir kişinin özel hayatının özünü ilgili birtakım görüntüleri yayınlanmış. Şimdi, bu görüntülerin haber konusu yapılması durumunda, her zaman haber verme sınırları içinde kaldığı söylenebilir. Ama biz burmada, eğer kişilerin en mahrem alanını etkin bir şekilde konuşuyorsak, bazı görüntülerin hiçbir şekilde haber konusu yapılamayacağını anlaşılmaması lazım. Dolayısıyla, burada bizim getirdiğimiz bir koruma başka bir şekilde ortadan kaldırılmış olur.

Bir örnek vereyim size: Türkiye’de konutta teknik izleme yasak, ne düşünüldü? İnsanın bir alanı olmalı ki, o alana kimse hiçbir koşulda müdahale edememeli. Burada da böyle bir tutum takınılması gerekir. Bir insanın en mahrem olması gereken alanı, cinsel hayatı görüntülere aktarılıp, bunlar ifşa edildi... İfşa edeni zaten bulamıyorsunuz. Basın, tabii ki bir haber konusu... Bunları bu şekilde yayınladığı zaman, bu sınır içinde mi, dışında mı? Bu tartışma her zaman, haber verme hakkı şeklinde alır ama biz neyi istiyoruz? Bu tür görüntüler yayınlansın mı, yayınlanmasın mı? Ben yayınlanmaması gerektiği kanaatindeyim. Çünkü bunda ne kamu yararı var ne de şu var. Burada, bir kişinin haysiyetinin aşağılandığı bir durum var. Benim de endişem budur.

Arz ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Aslında bu maddeyi biz düzelterek önerileri oylayacağız şimdi.

Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben biraz geciktiğim için arkadaşlara sordum, bu konu çok fazla görüşülmedi dendi. Sayın Başkanım, bu görüştüğümüz 133’üncü maddenin üçüncü fıkrasıyla ilgili, hukuka aykırılıkla ilgili bir konuya temas etmek istiyorum. Barolar Birliğinin de bir görüşü var önümde, ben de aynı şekilde düşünüyorum. Hukuka aykırılık eklemesinin gerekçesine bakıldığında, yasa gerekçesinde, dinlemenin kolluk istihbarat faaliyeti çerçevesinde, hâkim kararıyla veya bilahare hâkimin onayına sunulmak üzere belirli kolluk veya istihbarat makamlarının emriyle yapılmasının soruşturma dosyasına konularak soruşturmanın sujelerinin ve bilahare iddianame kabul edildikten sonra da kamuoyunun bilgisine açık hale gelmesinin hukuka uygunluk nedeni olarak değerlendirildiği görülmektedir; tasarının gerekçesinde bu böyle bahsediliyor.

Şimdi, Sayın Başkanım yani bu son dönemlerdeki davaların pek çoğunda, dinlemelerin, tapelerin, yasal olarak da dinlenen pek çok şeyin dava dosyalarına konulduğunu, hatta suç konusu olayla ilgili olmayan da pek çok dinlemenin bu dava dosyalarına konulduğunu görüyoruz biz. Yani insanların özel yaşamıyla da ilgili pek çok konu gündeme gelebiliyor. Yani şimdi siz sadece o dava dosyasından alıp bunları yayınladığınızda hukuka uygun mu olmuş oluyor? Yani bunu tartışmamız gerekiyor.

Bakın, gerekçede... Uygulayıcılar bu konuda zorlandığında ne yapacak? Gerekçeye başvuracak. Gerekçede ne demişler, nasıl bir gerekçe gösterilmiş? Yani mahkeme kararıyla da olsa bu dinlemeler dava dosyasına girdikten sonra artık bunları yayınlamak hukuka uygun sayılacaksa eğer yani hukuka aykırılıktan bizim kastettiğimiz yasal olmayan yollarla elde edilen veriler diye düşünüyorsak, bu mahkeme kararıyla olan dinlemeleri de yasal olarak düşünüyorsak ve bunu yayınlamayı meşru hale getirirsek, bunun altından kalkamayız Sayın Başkanım.

Onun için de bu “hukuka aykırılık” sözcüğünün bence de buradan çıkarılması lazım çünkü gerekçede de aynı şekilde konulmuş. Gerekçeyi hazırlayan arkadaşlar bunu bir anlatsınlar. Yani bu mahkeme dosyalarında da olsa, bu türden dinlemelerin yayınlanamaması lazım, ifşa edilememesi lazım. Bu konuda da ben bütün arkadaşların duyarlı olacağına inanıyorum.

BAŞKAN - Şöyle: Mahkeme dosyasına konulanlar delil niteliğinde olanlar. Bunlar zaten dava başladıktan sonra aleniyet kazanıyor yani o dosyadaki aleni olan hususu alıp yayınlamanın artık bir engeli yok.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Olur mu!

BAŞKAN - Herkes yazar onu, dosyada şu var der yani aleniyet kazandı artık. Duruşmada hâkim soruyor, diyor ki, bak sen şöyle şöyle konuşmuşsun bununla, basın da dinliyor orada, o aleni. Ama soruşturma safhasında, soruşturmanın gizliliğini ihlal suretiyle bu dediğinizi yaparsa, o zaman zaten suç.

Kaldı ki, oradakilerin görevi bunu basına filan açıklamak değil, bunu dinleyenler delil elde edip onu mahkeme dosyasına koyacaklar soruşturma dosyasından, onların görevi o.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani soruşturma evresinde de pek çok şeyin basın tarafından yayınlandığını biliyoruz.

BAŞKAN - 285'inci madde var daha, oraya geleceğiz, orada çok önemli düzenlemeler var.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani bu konuyla ilgili düzenleme var mı Sayın Başkanım?

BAŞKAN - Tabii ki, soruşturma ile ilgili olanlar 285'te.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sizin görüşlerinize katılmıyorum Başkanım yani iddianameyle dava açıldıktan sonra da olsa, bu kişilerin kendi aralarındaki dinlenmelere ilişkin yayının yapılamaması lazım. Şimdi, meşru oldu diye ya da dava dosyasına girdi diye kişilerin kendi aralarındaki özel görüşmelerinin de bu şekilde ifşa edilmesi doğru bir şey mi?

BAŞKAN - Ama delil niteliğinde olanlar o dosyada olacak. Bakın şimdi kural bu. Kendi arasında, eşyle, çocuğuyla filan konuşması veya bir başkasıyla rastgele bir şey konuşması o dosyada olmayacak zaten. Mademki o dosyadan bahsediyorsak, o dosyada bu dinleme sonucu elde edilen davayla ilgili ve delil olarak kullanılabilecek ne varsa onlar.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Siz ideal olanı söylüyorsunuz Sayın Başkanım ama yani pek çok ilgisi olmayan konuşmalar, dinlemeler... Şimdi dosyalarda, işte Balyoz Davası, Oda TV Davası, Ergenekon Davası, her birisinde kullanılıyor bunlar.

BAŞKAN - Delil dışındakilerin kullanılması zaten yanlış, yanlış kabul etmiyoruz zaten biz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani binlerce sayfalık iddianameler öyle oluyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN - 133'üncü maddeyle ilgili önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/565 sıra sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısının çerçeve 78'inci maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 137'inci maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Hakan Çavuşoğlu

Bursa

Bülent Turan

İstanbul

"İfşa edilen bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması halinde de aynı cezaya hükmolunur."

Gerekçe:

Hukuka aykırı olarak ifşa edilen verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması halinde cezalandırılabilmesi konusunda uygulamada kolaylık sağlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda 78'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 78'inci madde kabul edilmiştir. 79'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 79.- 5237 sayılı Kanunun 134'üncü maddesinin;

a) Birinci fıkrasında yer alan "altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para" ibaresi "bir yıldan üç yıla kadar hapis" Aynı fıkra da yer alan "cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz" ibaresi, "verilecek ceza 1 kat artırılmıştır" şeklinde değiştirilmiştir.

b) İkinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

(2) Kişilerin özel hayatına ilişkin görüntü veya sesleri hukuka aykırı olarak ifşa eden kimse iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

BAŞKAN - Madde üzerinde bir önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/565 sıra sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısının çerçeve 79'uncu maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 134'üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Hakan Çavuşoğlu

Bursa

Bülent Turan

İstanbul

"İfşa edilen bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması halinde de aynı cezaya hükmolunur."

Gerekçe:

Hukuka aykırı olarak ifşa edilen verilerin basın-yayın yoluyla yayımlanması halinde cezalandırılabilmesi konusunda uygulamada kolaylık sağlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kenan Bey, maddeyle ilgili bir şey mi söyleyeceksin?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR - Farklı düşünmüyorum ama bizde lafzi yorumlar da çok ön plana çıkıyor. Şimdi, bu eklenen cümlelerin öncesindeki cümlelerde hep ifşayı hukuka aykırılığa bağladık. Hâlbuki devamında şimdi eklenen cümlede, "ifşa edilen bu veriler" diyor. Şimdi, bu ifşa edilen bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanmasını da net olarak cezalandırılсын iradesini ortaya koyuyoruz. Acaba bu ifşa hukuka uygunsa yine cezalandırılacak mı noktasında bir tereddüt yaşanmaması bakımından, "hukuka aykırı olarak ifşa edilen bu verilerin" diye eklemeye gerek var mı yoksa zaten içeriğinden bu çıkar mı diyorsunuz?

BAŞKAN - Veri, zaten hukuka aykırı ifşa edildiği için ondan dolayı bir ceza çıkıyor ortaya.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR - Devamındaki cümleden ben bunu anlıyorum ama bir önceki cümlede hukuka aykırı ifşayı cezalandırıyoruz, devamında bunu yazmadığımızda, hukuka uygun ifşa bile olsa bunun basın-yayın yoluyla yayımlanması da suçtur gibi bir anlam çıkarılabilir mi?

BAŞKAN - O zaman iş karışır. Bunun temeli hukuka aykırı olduğu için, artık bunun hukuka uygun olarak ifşasından yani yayımlanmasından söz edilemez. Böyle anlaşılması gerekir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 79' uncu madde kabul edilmiştir.

80' inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 80.- 5237 sayılı Kanununun 142'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi yürürlükten kaldırılmış, üçüncü fıkrasında yer alan "ikinci fıkraya göre cezaya" ibaresi "beş yıldan on iki yıla kadar hapis cezasına", "on beş yıla kadar hapis" ibaresi ise "ceza yarı oranında artırılır" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

81'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 81.- 5237 sayılı Kanunun 163' üncü maddesine aşağıdaki madde eklenmiştir:

(3) Abonelik esasına göre yararlanılabilen elektrik enerjisinin, suyun veya doğalgazın sahibinin rızası olmaksızın ve tüketim miktarının belirlenmesini engelleyecek şekilde tüketilmesi halinde kişi hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

BAŞKAN - Şimdi, arkadaşlar biraz bunu konuşalım. Burada, elektrik hırsızlığını, hırsızlık olmanın dışında karşılıksız yararlanmaya çevirdik ama hangi hallerde karşılıksız yararlanma suçu olur, hangi hallerde olmaz? Bu suçun tanımı olarak da buraya şöyle yazılmış: "Abonelik esasına göre yararlanılabilen elektrik enerjisi, suyun, doğalgazın sahibinin rızası olmaksızın..." Yani abone oldunuz veya olmadınız, bu abonelik esasına göre düzenlenen bir şey. Tüketim miktarının belirlenmesini engelleyecek şekilde.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Savaşla oynamak...

BAŞKAN - Savaşla oynadınız, arkasından geçirdiniz, savaşta geçirmediğiniz. Bunları kapsamına alıyor. Yani şu da olsun mu? Vatandaş ödemiş parasını ama sayaca da dokunmamış, savaşta borç devamlı yazıyor, ne kadar elektrik kullandıysa o yazıyor devamlı, onun bir borcu var burada. Burada yazmıyor da, olsun mu, olmasın mı?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) - Olmasın.

BAŞKAN - Bunu düzenlerken de şöyle düşündük: Yani bir özel hukuk tüzelkişisinin alacağını bir hapse bağlamayalım dedik, bu bir alacak verecek meselesidir, onu faiziyle alır, dava açar, mahkemeye gider filan dedik.

O zaman sorun yok öyleyse burada.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Bir iki şey var.

Burada, iki önemli nokta var Başkanım. Birincisi, 163' üncü maddenin ikinci fıkrasında telefon hatlarıyla ilgili olanlarda ceza miktarı altı aydan iki yıla kadar. Şimdi, biz burada hem karşılıksız yararlanma suçuna çeviriyoruz, hem de iki yıldan beş yıla kadar... Cezası çok ağır. Bunu altı aydan iki yıla kadar diye düşürmekte yarar var diye düşünüyorum, böyle bir önerge hazırlayıp verebiliriz.

Bir de şöyle talepler var, bunu bir değerlendirelim: Özellikle belediyeler, sağlık ocakları gibi çeşitli kamu kurumlarında abonelik sistemiyle yapılan kaçak elektrik kullanma var. Daire amirleri sorumlu tutuluyor burada. Ciddi şikâyetleri var. Mesela

mezarlıkta, Mezarlık Müdürlüğünün olduğu yerde, belediye binasının dışında, eklentisinin dışında, elektrik aboneliği de olmuş ama oradaki memur ya da bilinmeyen birisi -orada bulunandır muhtemelen- kaçak elektrik kullanıyor, saygıya oynuyor, vesaire. Gidip Elektrik Kurumu burada tutanak tutuyor. Tutulan tutanaktan sonra, belediyenin amiri kimse o birimle ilgili ama orada bulunmayan, belediye binasında oturan müdür kimse bununla ilgili soruşturma açılıyor ve ciddi ceza tehdidiyle karşı karşıya kalıyorlar. Onların bu konuda talepleri var yani bu tip kamu kurumlarında yararlanma kamu adına olduğu için, bunu suç olmaktan çıkaracak bir düzenleme yapın diye talepleri var. Yani kamu kurumlarına... Zaten ödediği zaman şey düşüyor ama iki sefer, bizim yaptığımız düzenlemede iki sefer ödenirse üçüncü seferde yine suç oluyor. Böyle sıkıntıları var. Bunu düzenleyebilir miyiz?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) - Özellikle o ceza miktarını düzeltmekte fayda var. Mademki niteliğini değiştiriyoruz, hırsızlıktan çıkarıyoruz, o zaman bu fiile isnat edilen olguya paralel ceza düzenlemek lazım. Eğer hem fiilin niteliğini değiştirip hem de ceza miktarını aynı paralelde tutarsanız, bu bir yerde sanki ceza tehdidiyle vatandaşın parasının ödenmesini sağlamaya dönük bir fiil olarak değerlendirilecektir. Adalet Komisyonu da burada hukuku esnetmenin ötesinde, sanki tahsilat yapma amacına dönük bir uygulama yapıyor eleştirisini de alacaktır. Bence bunu düzeltelim Başkanım yani fiile paralel bir cezayı getirelim buraya.

BAŞKAN - Peki, Yargıtaydan soralım, onların çok büyük sıkıntısı var bu konuda.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ - Sayın Başkanım, elektrik hırsızlığı suçlarında ve buna bağlı olarak işlenen genellikle mühür bozma suçlarının muhatabı kim, abone mi, değil mi? Veya abonelik bir tüzel kişilik adınaysa veya bir kamu iktisadi kuruluşu adınaysa suçun şüpheli kamu iktisadi teşebbüsünün başındaki kişi mi? Uygulamada eğer aksaklıklar varsa bilemiyorum, onlar çok bağlayıcı olmamalı ama doğrusu ve şu anda kabul edilen, uygulanan sistem, fiilen mühür bozulmuş ise mühür bozan kişi veya mühürle korunan hukuki değeri ihlal eden kişi. Eğer elektrik hırsızlığı suçu söz konusuysa, bunu fiilen kullanan yani genel müdüre, müdüre veya belediye başkanına kadar eğer kendisinin talimatıyla yapılmışsa azmettiren olacak yani suça iştirak hallerinden sorumlu olabilir, onun dışında sorumlu olabileceğini çok düşünmüyorum.

Elektrik hırsızlığı suçlarındaki cezanın sınırları arasında oynama, genelde bu suçun muhatapları -genellikle diyorum, yüzde 100 deme şansımız yok- gelir seviyesi düşük insanlar, geçim sıkıntısı çeken insanlar. Mesela yaşadığımız örnekler, özellikle mühür bozma suçları da geliyor bununla beraber, bu suçun muhatabına para cezası verildiği zaman, biz içimizden diyoruz ki, zaten parayı bulsa öderdi bu elektrik borcunu, mühür bozmasına gerek kalmazdı. Dolayısıyla bunların cezalarının alt sınıra çekilmesi, biraz daha azaltılması makul görünüyor ama takdir tamamen sizlerin.

BAŞKAN - Şu anda ne kadar dosya var bununla ilgili?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR - Sayın Başkanım, bu ceza konusunda şunu arz edelim: Malumunuz, şu anki meri mevzuatta, elektrik enerjisi hakkında yapılan hırsızlık 142'inci maddenin birinci fıkrası uyarınca iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasını gerektiriyor. Biz Enerji Bakanlığıyla ve Ulaştırma Bakanlığıyla yaptığımız toplantılar sonucunda bunun suç tipini değiştirirken, cezanın aynen muhafaza edilmesinin doğru olması gerektiği düşüncesinden hareketle... Yani cezayı biz aynen muhafaza ediyoruz ama böyle bir değişikliğe giderek bunun etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanması yolunda düzenleme yaptık. Aksi hâlde bu çok yoğun dosyaların tekrar incelenmesi gündeme gelecektir.

Diğer bir konu da, uygulamadan Sayın Üyemiz bahsetti, şu da doğru olur mu, işte kamuda çalışan bunu yaparsa farklı bir ceza, özelde çalışan farklı bir ceza gibi, aynı suç tipinde sıkıntılara sebep olabilir diye düşünüyoruz.

Takdir Komisyonun efendim.

BAŞKAN - Bu dosyaların hepsi zaten bir bozulacak, gidecek bir yere, bunlar durmayacak yani.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Altı ay, iki yıl uygun.

BAŞKAN - Gürsel Bey, buyurun.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ - Sayın Başkanım, eğer ceza miktarı değişmezse, sadece bedeli ödeyenlerle sınırlı bir lehe kanun değerlendirmesi yapılır. Şimdi, mahkeme bu dosyaların hepsini ele alacak, doğru yani iki yıl - beş yıl da olsa ceza alacak ama bizim 7'inci maddemiz "lehe olduğu takdirde uygulanır" diyor, biz leheyi de ceza miktarı itibarıyla anlıyoruz. Suç niteliği değiştiği için lehe kabul etmeyebiliriz. Bu takdirde ödemeyenlerin eylemi hırsızlık olarak kalır orada, ödeyenlerin eylemi düşer burada. Yani ceza miktarının değişmesinde...

BAŞKAN - Tabii, geçiş hükmü de koyacağız. Hırsızlıktan çıkarıyoruz onu da...

YARGITAY ÜYESİ MESUT BUDAK - Başkanım, tabii bu Komisyona gelirken hırsızlık dairelerimizle de görüştük. Şu anda bizim Başsavcılık ve Yargıtay dairelerinde elimizde 100 bin civarında dosyamız var bekleyen, bu yasayı bekleyen. Bununla ilgili

bizim isteğimiz şu: Ceza miktarının biz de fazla olduğunu düşünüyöruz. Alt sınır en az bir yıla çekilmesi lazım, üst sınırı Komisyonun takdirine bırakıyoruz.

İkincisi, ben Gürsel Ağabey'in hukuki yorumuna katılıyorum ama burada bir suç vasfı değişiyor; bir, karşılıksız yararlanmaya dönüştürüyor; ikincisi, bu suçla ilgili bir etkin pişmanlık hükmü getiriliyor. Biz bu durumlarda, yağmada bile etkin pişmanlıktan dolayı lehe değerlendirmek için gönderdik. Yani o konuda, lehe değerlendirme için mutlaka dosyalar gönderilecek, o konuda bir tereddüt yok ama alt sınır en az bir yıl olsun... Bizim Yargıtay olarak kafamızdan geçen miktar, bir yıl ile üç yıl.

BAşKAN - Bir yıl da çok o zaman.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, biz bu tasarıyla ilgili hazırlanırken bazı yerlerden görüşler de geldi. şimdi, gelen görüşlerden bir tanesinde, özellikle enerjiyle ilgili bir düzenleme yapıyoruz şimdi elektrik hırsızlığıyla ilgili yalnız ekonomik bir değer taşıyan her türlü enerji de taşınır mal sayılır diye 141'inci maddede mal varlığına karşı suçlar, giriş kısmında böyle bir madde var, 141'in ikisi. Bu olduğu zaman...

BAşKAN - Onu çıkarıyoruz oradan.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – 141'in ikinci bendi çıktı mı?

BAşKAN - Okuduğunuz cümleyi çıkarıyoruz. Onu çıkarıyoruz, bir karışıklığa sebebiyet vermesin diye.

Peki, şimdi cezada kaldık. Arkadaşlar, şöyle bir şey yapacağım, cezayı oylayacağım. Altı ay ile iki yıl mı, bir yıl ile üç yıl mı olsun? İki seçenek var.

Cezanın altı ay ile iki yıl arasında olmasını kabul edenler... Mahkeme meselesi var, onu söyleyeceğim şimdi.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ - Görev değişirse uyarlamalarda sorun olur. İlk derece mahkemelerinin işleyişi hakkında kanun gereğince sulh ceza mahkemesinin görevine giren suç haline dönüşür...

BAşKAN - Uyarlamanın dışında yeniden yargılamayı falan gerektirecek bir durum çıkabilir karşımıza.

Ben yine de oyluyorum: Altı ay - iki yıl diyenler el kaldırsın...

Bir de, bir yıl, üç yılı oylayacağım.

Bir yıl, üç yılı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... 10 kişi, geri kalan zaten 9 kişi yok ki!

Arkadaşlar, cezayı 1-3 olarak düzelttik.

Aynen muhafazanın filan kıymeti harbiyesi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde bu düzeltmeyle kabul edilmiştir.

82 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 82.- 5237 sayılı Kanun'un 168 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan ve "Karşılıksız yararlanma" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(5) Karşılıksız yararlanma suçunda, fail, azmettiren veya yardım edenin pişmanlık göstererek mağdurun, kamunun veya özel hukuk tüzel kişisinin uğradığı zararı tamamen tazmin etmesi hâlinde kamu davası açılmaz. Açılmış olan kamu davası düşer, mahkûm olunan ceza tüm sonuçlarıyla ortadan kalkar. Ancak kişi, bu fıkra hükmünden iki defadan fazla yararlanamaz.

BAşKAN – Arkadaşlar, burada şöyle bir şey var: Benim düşüncem öyle de, şimdi onu tartışmaya açacağım.

şimdi, bu düzenlemeye göre bir geçici hüküm koyacağız, tamam hepsini kapsayacak şekilde, ama bu düzenlemeye göre dosya Yargıtaya gitti, Yargıtayda kesinleşti, vatandaş parayı ödedi, etkin pişmanlıktan yararlandı. Yani bu bence çok adil değil, buraya kadar gelmemeli bu iş. Yani bidayet mahkemesinin karar verdiği ana kadar ödesin, soruşturma safhasında ödemezse bile mahkeme karar verinceye kadar ödesin, etkin pişmanlıktan yararlansın. Mahkeme karar verdikten sonra bir daha bu etkin pişmanlığı nazara almayalım diye düşünüyörum ben. O zaman Yargıtayı filan boşuna uğraştıracağız. Çünkü iki sene de Yargıtayda bekleyecek dosya, daha sonra karar verilince gelecek ödeyecek parayı, bütün hizmet boşa gitmiş olacak.

Buyurun Mesut Bey.

YARGITAY ÜYESİ MESUT BUDAK– Başkanım, bu 168 inci maddeyle ilgili Yargıtay olarak etkin pişmanlık hükümlerinin hüküm kesinleştikten sonra uygulanması hususunda o düzenlemeye karşı çıkıyoruz. Kovuşturma aşamasında ödenmesi halinde cezanın tamamen ortadan, dava açılmaması, kovuşturma aşamasında ödenmesi halinde davanın düşmesi, ama hüküm verinceye kadar uygulanması gerekir. Çünkü 168'e yeni bir hüküm getiriyoruz, elektrik hırsızlığını aldık, vasfını değiştirdik, karşılıksız yararlanmaya getirdik ve 168 inci maddeye bağladık. 168 inci maddenin düzenlenmesine baktığımızda bu soruşturma aşamasında, kovuşturma aşamasında ve hüküm verinceye kadar bir sistematik var. Bu 5 inci fıkraya bu mahkûm olunan caza tüm sonuçlarıyla

ortadan kalkar dediğimizde bir kere 168'in sistematüğini bozuyoruz genel olarak, etkin pişmanlığın sistematüğini bozuyoruz. Onun için, bir de zaten hani bu yasanın değıştiriliş ve getiriliş amacı yargının etkinleştirelmesi, hızlandırılması olunca sizin de girişte arz ettiğiniz gibi, yani bunun mahkemeler ve Yargıtaya da eğer hüküm kesinleştikten sonra da verdiğimiz takdirde pratik bir faydasının olmayacağını düşünüyoruz. Yani soruşturma ve kovuşturma aşamasıyla sınırlı kalsın.

BAŞKAN – O zaman, bence soruşturma ve kovuşturmayla ilgili olarak kademeli bir ceza indirimi uygulayalım.

YARGITAY ÜYESİ MESUT BUDAK – Evet, soruşturma aşamasında ödenmesinde ceza düzenlemesi doğru, kamu davası açılmaz. Soruşturmadan sonra, kovuşturma aşamasında ödenmesi halinde de artık takdir edeceğimiz bir indirim oranı olabilir.

BAŞKAN - Bu geçmez, tasarıya daha önce bunu koydurduk, ama Hükümetten geçerken, yani taslağa koyduk, Hükümetten geçerken dediler ki... Maliye Bakanlığı karşı çıktı. Aşağıda kesin çıkarılır bunu, hatta burada değil, aşağıda da çıkarılır.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Biz sokalım da aşağıda çıkarsınlar.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Aşağıda getirelim.

BAŞKAN – Aşağıda getirebiliriz. O zamana kadar Maliye Bakanlığını filan ikna etmeye çalışalım, burada pat diye yaparsak hemen ertesi günü çıkıyor, çünkü bir iki defa denedik, olmadı. Bir de şöyle bir prensip var, diyorlar ki: "Mali hükümler getirecekse kesinlikle Maliye Bakanlığıyla istişare etmeden bunu yapmayın" O zaman bir işe yaramıyor.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – 4 üncü kademenin altına inenler bundan yararlanır, bunu 350-400 kişi derler. Maliyeden de isterseniz bir uzman çağıralım.

BAŞKAN – Bu mu 300 kişi, olur mu canım?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani 350-400 kişiyle ilgili oluyor bu, 4 üncü kademenin altına inenler yararlanıyor derler. Ben teknik olarak anlamam bunu.

BAŞKAN – 400 değil, bu 3 bin civarında...

Sonra da konuşabiliriz bunu, tamam, işi karıştırmayalım.

Şimdi, 5 inci fıkrayı değıştirelim diye bir düşüncemiz var. İzzet Hocam, ne dersin bu konuda?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Şimdi, bu tamamen siyasi bir tercih meselesi. Birincisi, cezaya mahkûm olmuş ve ceza kesinleşmiş olmasına rağmen etkin pişmanlık yolunu açacak mıyız açmayacak mıyız?

BAŞKAN – Açmamamız lazım.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Şu andaki tasarı buna açık. O zaman, ikinci alternatifimiz şu: Hüküm verinceye kadar etkin pişmanlık mekanizmasına kapıyı açık tutuyoruz, ama geçici bir maddeye tasarıda yer vermek suretiyle şu andaki mevcut mahkûmiyet hükümleri bakımından uygulanmak üzere geçici bir etkin pişmanlık hükmü ortaya koymuş olabiliriz. Eğer bu ikinci alternatif seçilecekse o zaman bizim buradaki 5 inci fıkranın formülasyonunda da önemli bir değışiklik yapmamız lazım gelir.

BAŞKAN – Burada bir değışiklik yapalım Hocam.

Şimdi, kademeli olsun bu, yani en azından soruşturma safhasında ödüyorsa kurtulsun. Mahkeme safhasında ödüyorsa biraz ceza kalsın geride. Diyelim ki, "Cezanın üçte 2'si kaldırılır." Ama eğer kesinleştikten sonra da diyorsak, o zaman "Cezanın üçte 1'i" veya "yarısı kaldırılır" diyelim hiç değilse. Ya da hiç dâhil etmeyelim.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Açılmış olan kamu davası düşer dersiniz, şimdi izin verirseniz sizin yazdığınız metni aynen...

YARGITAY ÜYESİ MESUT BUDAK – Ben yazmadım onu.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Bunu kim yazdıysa, eğer bu yazılan önerge olacaksak hüküm verildikten sonra da, yani bu hüküm kesinleşinceye kadar etkin pişmanlığın yolunu açıyor. Sizin şu andaki beklentinize bu cevap vermiyor. Yani "Açılmış olan kamu davası düşer" demek, hüküm kesinleşinceye kadar etkin pişmanlıktan yararlanmasına imkân tanıyor bu. Hâlbuki sizin meramınız, hüküm verinceye kadar, kıymet hükmü kuruluncaya kadar etkin pişmanlıktan yararlanma. Bu çerçevede, eğer maddeyi formüle edeceksek, "uğradığı zararı" ibaresinden sonra "Soruşturma tamamlanmadan önce tamamen tazmin etmesi halinde kamu davası açılmaz." Yeni bir cümle: "Zararın hüküm verinceye kadar ödenmesi halinde açılmış olan kamu davası düşer." Ve ancak üçüncü cümlemizde ve devam edecektir. Yani böyle bir değışiklik yapacağız, daha sonra da bir geçici madde...

BAŞKAN – Peki, o zaman önce şuna karar verelim: Yani hüküm kesinleşinceye kadar etkin pişmanlıktan yararlanmasını istiyor muyuz? Bir. İstiyorsak hepsi tamamen cezanın ortadan kaldırılacağı şeklinde mi olacak yoksa kademeli mi olacak? Üç. Buna karar vermeliyiz.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; buradaki benim kanaatim, kanunumuzdaki sistematige uygun olarak kademeli olarak olmasın ve yani etkin pişmanlığın da kademeli olması halinde uygulanabilir hale getirir ve karar kesinleştikten sonra da bunun tekrar ele alınacak olması, yani amiyane bir tabir belki ama, ölüyü diriltmek gibi bir şey. Zaten bizim şu anda çalıştığımız tasarının amacına da uygun değil. Yani yargının etkinleştirilmesiyle ilgili ya da yargıya o anlamda katkı sağlayacak bir unsur da taşıyor. Dolayısıyla karar kesinleştikten sonraki kısmını hiç değerlendirmeden, karar kesinleşmeden önce soruşturma ve kovuşturma aşamasında kademeli olarak bir düzenleme getirmek faydalı olur.

BAŞKAN – Yani bu karar kesinleşmeden bahsederken, Yargıtay safhasını da kapsıyor bu?

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) -Tabii ki.

BAŞKAN – Kapsayacak diyorsunuz.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) - Tabii ki. Yani Yargıtay onama veya bozma kararı verinceye kadar yargılama faaliyeti devam ediyor. Dolayısıyla kapsayacak. Yani kararın kesinleşmesi... Şimdi, öyle olduğunda dosyalar tekrar görüşülme üzere makama iade edilecek.

BAŞKAN – Peki, o zaman karşımıza bir karmaşa çıkıyor. Ama her halükârda kademeli yapmamız lazım bunu.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Zaten şu andaki mevcut düzenlememizde birinci fıkrada etkin pişmanlık üç aşamalıdır. Bir, soruşturma başlamadan önce. İki, soruşturma başlamış ama henüz sonuçlanmadan önce. Üç, hüküm verinceye kadar. Yani basamaklı ceza indirim sistemi orada öngörülüyor. Eğer burada basamaklı ceza indirim sistemi öngöreceksak değiştirmeye gerek yok o zaman.

BAŞKAN – Bunun aynısını uygulasak burada... Ben de diyorum.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Ama orada hiç ceza almamak gibi bir alternatif yok. Yani soruşturma başlamadan önce de olsa ceza veren bir mantık var birinci fıkrada.

BAŞKAN – Hırsızlık tabii o, onun için biraz veya emniyeti suistimal filan olduğu için onlar biraz daha ciddi tutulmuş.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Dolandırıcılık da var öncesinde.

BAŞKAN – Dolandırıcılık da var, evet. O zaman...

PROF. DR. ADEM SÖZÜER (İstanbul Üniversitesi) – Sayın Başkan, iki cümle söyleyebilir miyim?

Şimdi, eğer yargının yükünü hafifletmek istiyorsak, bunun da hırsızlık, dolandırıcılık gibi bir suç olmadığını şey yaparak, biraz daha olumlu yaklaşmak istiyorsak soruşturma aşamasında bir kere hiç ceza verilmemeli, ama kovuşturma aşamasında hiç ceza verilmemesi yargının yükünü daha çoğaltıcı bir şey olur. Ne olacak, kişi ne yapacak? Açılsın dava, sürdüğü sürece öderim der. O yüzden, kişiyi soruşturma aşamasında ödemeye motive etmek için orada cezasızlık, “Bak, dava açılırsa her halükârda bir ceza alacaktır...” kovuşturma aşamasında da takdir edilecek bir indirim olması... Suç siyaseti açısından ve burada da varılmak istenen amaç bakımından daha uygundur gibime geliyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yani soruşturmada ceza yok, kovuşturmada 2/3 diyelim, yani gene de kademeli olsun, 2/3 indirim. Hüküm kesinleştikten sonra da artık yok zaten, olmaz.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Şimdi şöyle: Başından itibaren okuyorum fıkrayı: “Karşılıksız yararlanma suçunda fail, azmettiren veya yardım edenin pişmanlık göstererek mağdurun, kamunun veya özel hukuk tüzel kişisinin uğradığı zararı –şimdi ilave-soruşturma tamamlanmadan önce tamamen tazmin etmesi halinde kamu davası açılmaz.”

Devam ediyoruz: “... zararın hüküm verinceye kadar ödenmesi halinde verilecek ceza üçte 1’ine kadar indirilebilir veya indirilir.”

BAŞKAN – Doğru anlarlar değil mi? “Üçte 2’ sine kadarı indirilir” filan desek daha mı iyi anlaşılır?

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) - Üçte 1’ine kadar.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Verilecek ceza üçte 1’ine kadar...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bu sefer üçte 1’e indirirler.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – O takdir... “Üçte 1’i oranında indirilir” dersiniz, üç yılın bir yılını indirilir. “Üçte 1’ine kadar indirilir” dersek bir yıla kadar indirilir.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – O zaman yukarıdaki fıkrayla çalışmıyor mu Hocam?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Yani bir yıl ceza vereceğiz demektir.

BAŞKAN – Hocam, “Üçte 2’ sine kadarı indirilir” dersek daha mı iyi anlaşılır?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yukarıdaki fıkrayla tenakuz teşkil ediyor zaten.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Bütün formülasyonlarımızda bu var zaten. “Verilecek ceza üçte 1’ine kadar indirilir” dediğimizde bir yıl ceza vereceğiz demektir.

BAŞKAN – Hocam, burada “Yarısına kadar” diye ibaresi kullanmışız. Ben de diyorum ki “Üçte 2’ sine kadar” diyelim. Yani maddenin diğer kısmında “Yarısına kadar” demişiz.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) - Yukarıda üçte 2’ si de var.

BAŞKAN – Tamam, “Üçte 2’ sine kadar” demişiz, yani “Üçte 1’ ine kadar” değil de, “Üçte 2’ sine” veya “Üçte 1’ ine kadar” demişiz maddede. Aşağıda da aynısını yazalım.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yukarıda da “Üçte 2’ si” diyor.

BAŞKAN – “Kadar” diyor, bu doğru bence.

Buyurun Gürsel Bey.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Sayın Başkanım, bu fıkra değişikliğinin 4 olarak, mevcut 4 üncü fıkranın da 5 inci fıkra olarak düzenlenmesi gerekir. Çünkü orada kısmen geri verme ve tazmin var. Bu 4 üncü fıkra ilk üç fıkrayı kapsıyor, bu 5’ i kapsamaz eğer bu şekilde 5 inci fıkra ilave edilirse. O nedenle bunu 4 olarak, mevcut 4’ ü de 5 olarak...

BAŞKAN – 4’ ü 5 olarak yapalım doğru.

Bunun yerini değiştirmemiz lazım. Yani mağdurun rızası olur da kısmi ödeme olursa o zaman etkin pişmanlıktan yararlansın diyelim.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Sayın Başkanım, şimdi bu mevcut dosyalar için bu düzenlemede bir sorun yok. Kesinleşmiş dosyalarda sorun çıkacak gibi görünüyor.

BAŞKAN – Kesinleşmiş dosyalarda geçici hüküm koyacağız. Hepsi tamam yararlanacak şekilde.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Tamam o zaman.

BAŞKAN – Tabii, bir süre vereceğiz, şu süre içerisinde yatırdığı takdirde yararlanır, yatırmazsa yok. Diğerlerinin tamamını da dâhil edelim diyoruz, yani kesinleşmiş olanlar da dahil olsun. Bir geçici hükümle bitirelim. Çünkü o adam bu imkânı tanısaydık belki o da kullanacaktı.

O zaman “Tüm sonuçlarıyla ortadan kalkar” yerine, “Cezanın üçte 2’ sine kadarı indirilir” diyoruz.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) - Oran olarak üçte 2 mi?

BAŞKAN – Üçte 2 incek, evet.

Hırsızlıkla arasında bir fark olsun biraz.

Hocam, oraya ne yazdın sen?.. Ben takip edemedim. Bir önerge hazırlayalım onun için.

O zaman şunu da yazalım önergeye: Bu fıkranın 4 üncü fıkra olarak düzenlenmesini yazalım.

Arkadaşlar, önerge gelinceye kadar bu maddeyi geçiyoruz, önerge geldikten sonra oylayacağız.

84 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 84.- 5237 sayılı Kanunun 248 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Soruşturma başlamadan” ibaresi, “Durum resmî makamlarca öğrenilmeden” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – 231 inci maddeyle ilgili bir değişiklik teklifi var, 84’ e geçmeden önce onu okutuyoruz.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Madde ihdası mı bu?

BAŞKAN – Madde ihdası şeklinde, evet.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – CMK’ da 231 mi?

BAŞKAN – Evet.

Turgut Bey, burada sizin imzanız var, yani siz istiyorsunuz değil mi üç yıla çıkarılmasını?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Evet, evet.

BAŞKAN – Hükümün açıklanmasının geri bırakılmasını sınırlı üç yıla...

Hayır, ben şunu söyleyeyim: Biz bunu bir yıldan iki yıla çıkardık da çok büyük tantana oldu. Bir gece yarısı operasyonu oldu, biz anlayamadık falan dediniz o zaman.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Gündüz yapalım diyoruz.

BAŞKAN – O zaman İsa Bey’ in başı derde girdi biliyorsunuz.

Madde ihdasıyla ilgili önergeyi okutuyoruz...

Devam ediyoruz, 84 üncü maddedeyiz.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; burada etkin pişmanlık düzenlenirken eskisinden farklı olarak soruşturma başlamadan önce iade yerine, durum resmî makamlarca öğrenilmeden önce şeklinde bir düzenleme getiriliyor. Bu düzenleme uygun değil, eski düzenleme daha doğru diye düşünüyorum. Çünkü resmî makamlarca öğrenilme kavramı çok geniş bir kavram. Çok sıklıkla rastlanan bir şey var; örneğin, teftiş sırasında müfettişler zimmeti tespit ederler ve öyle bir noktada işaretlerini alırlar. Öğrendikleri anda çoğunlukla çağırırlar ve derler ki: "Öde kardeşim şunu, bu iş hallolsun" Bu anlamda kamu zararı da karşılanır ve daha erken noktada dönme imkânı olur. Bu birinci nokta. Bu fırsatı bu değişiklikle ortadan kaldırıyoruz. Çünkü resmî makam; müfettiş de resmî makamdır, dairedaki amir de resmî makamdır, bunların tamamı öğrendiğinde artık geri dönülemeyecek bir noktaya daha erken sokuyoruz. Bu çok doğru değil uygulamada. Bugüne kadarki eski sistemde de soruşturma başlamadan önce öğrenilmesi, en azından insanlara pişmanlık, adı da etkin pişmanlık, en azından insanlara pişmanlık konusunda biraz daha geniş bir alan sağlıyordu eski düzenleme. Birincisi bu.

İkincisi, suistimale uygun bir hale gelebilir bu şekliyle. Yani özellikle kolluk kuvvetlerinin kimilerini bu kavramın içine sokmak isteyip ihbar dilekçesiyle, kimilerini bu kavramın dışında tutmak isteyip ihbar dilekçesi düzenleyerek sonradan resmî makamların öğrenilmesi pozisyonu yaratılabilir. Düşünün, bir soruşturma başlamadan önce gelip beyanda bulunan birisi, bir telefon ihbar dilekçesiyle resmî makamlar daha önce öğrenmiş diye etkin pişmanlıktan yararlanması önlenir. Bu çerçevede mevcut haliyle kalmasında yarar var diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Şimdi, sizin söylediğiniz şu, diyorsunuz ki: Bu düzenlemeyle etkin pişmanlık diye bir şey kalmaz ortada. Evet, herhâlde Yargıtay orada bir şey yaptı... Soruşturmayı cumhuriyet savcısının olaya el koyduğu ana hasretti, öyle karar verince o zaman o saatlerden öncekilerin hepsi tamamen etkin pişmanlığa girdi. O da çok doğru değil denildi.

Evet, alt komisyonda da zaten biz bunu böyle geçelim ama Komisyonunda bu konuyu tartışalım, bakalım ne söylüyor arkadaşlar.

Devam ediyoruz şimdi, bu konuda görüş...

HASAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) - Şimdi, yanlış anlamadıysam şöyle: Teftiş yapan kimse, yapılan oradaki bir usulsüzlüğü ya da tırnak içerisinde söylüyorum, yolsuzluğu tespit ettiğinde adama bir imtiyaz sağlayalım, bu yolsuzluğun üstünü örtelim gibi bir anlayış ortaya çıktı. Dolayısıyla eğer yolsuzlukla mücadele edilecekse bu çok yerinde bir hüküm diye düşünüyorum. Çünkü yolsuzlukla mücadele anlayışını burada çok sıkı bir şekilde denetime...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Başkanım, kayda yanlış geçmemesi için bir cümle. Yani bunun üstünü örtelim diye bir beyanım ve niyetim dahi yok. Sadece söylediğimiz şey şudur: Müfettiş soruşturma sırasında zimmeti tespit eder, burada etkin pişmanlıktan yararlanma imkânı doğacak. Üstü örtülen bir şey yok. Tam tersine, üstü açılıyor ama rahatça etkin pişmanlıkta... Diğer üstünü örtme ihtimalini doğurabilir. Yani böyle bir durumda "Yazıktır, cezası çok ağır" deyip daha o aşamada görmezden gelip işi kapatma ihtimali doğabilir. Tam tersine, olayı ortaya çıkarır bu.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; burada soruşturma başlamadan önce etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanılıyor olması, şu andaki mevcut düzenlemeye göre kanaatimce daha alanı daraltan bir uygulama. Yani bu düzenlemeyi yaptığımızda durum resmî makamlarca öğrenilmeden önce etkin pişmanlığın amacına da uygun. Yani kendi kendine faalnedamet etkin pişmanlık –eski tabiriyle- yani kendi kendine pişmanlık getirme. Soruşturma başlamadan önce zaten fark edilen bir şey soruşturmadan başlamadan önce üçte 2 oranında indirilmesini şu andaki düzenlemeye göre daha sistematik olmadığını düşünüyorum. Şu andaki şeyin doğru olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Ama tabii önceki maddedeki şekil de başkaydı, yani soruşturma safhasında var, mahkeme safhasında var, hepsinde var etkin pişmanlık. Burada sadece soruşturmaya kadar vardı, o kalkıyor şimdi ortadan bununla. Öğrenildiği andan itibaren etkin pişmanlık aslında hep mi kalkıyor ortadan, bilemiyorum! Dur bakayım, bunu bir tartışalım şimdi, devam ediyoruz...

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ– Sayın Başkanım, şimdi, soruşturma evresinin ne zaman başlayacağı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun tanımlarında verilmiş, "Tanımlar" başlıklı maddesinde var, bunda hiç tereddüt yok. Oradaki ibareden bu konu tartışıldı, Ceza Genel Kurulunun önüne geldi, Ceza Genel Kurul özette ifade ediyorum, 158, 160 ıncı maddelerden de istifade etmek suretiyle "Soruşturmaya yapmaya yetkili merci cumhuriyet savcısıdır" dedi. Soruşturmayı yapmaya yetkili merci cumhuriyet savcısı.

İstisnası var mı bunun? Var. 4483 sayılı Yasa'ya tabi olan eylemler. Bizim eylemimiz zimmet, 4483'e tabi değil. Şikâyetin yapılabileceği yerler istisnaen belirtildi, dedi ki: "Valilik, kaymakamlık, elçilik, konsolosluk gibi makamlara da şikâyet yapılabilir, ancak bu şikâyet derhal cumhuriyet savcılığına iletilir" Dolayısıyla soruşturmayı yapmaya yetkili mercinin cumhuriyet savcısı olduğu noktasında bir kanaat oluştu ve böyle olunca soruşturma evresi Yargıtay uygulamalarında –dairesini ilgilendirdiği için özellikle söylüyorum- olayın cumhuriyet savcılığına intikal ettiği anda başladı. Bu ana kadar yapılan ödemelerin tümü etkin pişmanlık hükümlerinden azami derecede istifadeyi doğurdu. Ancak, "Kamu güvenliğine karşı işlenen suçlar" bölümünde yer alan zimmet ile aynı bölümde düzenlenen rüşvet suçunda yine etkin pişmanlığa yer verildi, rüşvet suçunun gerekçesinde "Etkin pişmanlıktan yararlanılabilmesi için kamu görevlisi hakkında idari de olsa herhangi bir soruşturmaya girişilmemiş bulunması gerekir." hükmüne yer verildi. Bu olunca, biz idari soruşturma dedik ki, burada ayrı düşünülmüş, rüşvette idari soruşturma esas alınmış, zimmet suçunda ise 248 inci maddedeki etkin pişmanlık düzenlemesinde sanık lehine yorum yapmak suretiyle, mevcut hükmü... Soruşturma ancak cumhuriyet savcılığına geldiği anda başladığından bu ana kadarki bölümü etkin pişmanlıkta azami uygulamanın içerisine alındı. Uygulamada şöyle oluyor: Sayın milletvekillerimiz de arz ettiler, hep bilinen hususlar: Efendim, müfettiş geldi, denetledi, belirledi. Etkin pişmanlığın mantığı şu: En azami derecede istifade ettireceksek kişiyi -Tabii konu tamamen takdirlerinizde- kişi vicdanında bunu hissedip vazgeçerse en azamisini istifade etmeli. Ortaya çıkıp da dava açılincaya kadar istifade ederse bir oranda, hüküm verilineceye kadar öderse bir oranda istifade etsin. Temel mantık buydu.

Şimdi, eğer biz mevcut bu değişikliğe göre, değişiklik geçer ise, rüşvetle paralellik sağlayacağız ve kişiler zimmetini geçirmişse, bundan kendisi rahatsız olup öderse azami oranda yararlanabilecek. Bu uyumu temin etmek açısından getirilmiş bir düzenleme.

Efendim, soruşturma evresi alt komisyon çalışmalarında şu gündeme geldi: "Müfettiş öğrenince de işte soruşturma başladı." Soruşturma başlamadı müfettiş öğrenince, hep müfettiş öğrenmiyor bunu, bazen bankadaki şef öğreniyor, bazen ilkokuldaki mutemedin eylemini okul müdürü fark ediyor, okul müdürü soruşturmaya yetkili bir merci değil. Dolayısıyla etkin pişmanlığın anlamına uygun olabilmesi için bunun rüşvetle uyumlu olmasının doğru olabileceğini değerlendiriyoruz, ama takdir tamamen şahsınızdır.

BAŞKAN – Ama rüşvette soruşturma başlamadan önce diyor orada da?

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Ama gerekçesinde Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Gerekçeyi boş ver, gerekçe tamam da...

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Başkanım, biz boşveremiyoruz, buna göre yorum yaptık.

BAŞKAN – Hayır, ama madde metninde diyor ki bakın: "Etkin pişmanlık, rüşvet alan kişinin soruşturma başlamadan önce rüşvet konusu şey soruşturmaya yetkili makamlara teslim etmesi halinde" diyor. Veren için de aynı şey var.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Evet Sayın Başkan. Ama soruşturmayı yorumlarken –takdir sizin- biz gerekçesine bakmak durumundayız, gerekçesine baktığımız zaman, 248 inci maddenin gerekçesinde böyle hiçbir açıklama olmamasına rağmen, 254 üncü maddesinde satır satır okuyorum: Etkin pişmanlıktan yararlanılabilmesi için kamu görevlisi hakkında idari de olsa, herhangi bir soruşturmaya girişilmemiş bulunması gerekir.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Birinde soruşturma, öbüründe... Resmî makam diyecek.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Efendim, bir sonraki hükümde o da değişiyor, o da geliyor zaten. İkisi de geliyor efendim.

TURGUT DİBEK (Kırıkkale) – Mevcut haliyle mi kalsın, bu Başkanım gerçekten karışır...

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Arz edeyim efendim.

Sayın Başkanım, zimmet suçu teknik bir suç. Özellikle muhasebe kayıtlarının incelenmesini gerektiriyor. Çuval dosya dediğimiz dosyalar bunlar. Bir zimmeti, bir muhasebecinin, yani bizim zimmetlerimiz böyle 1 bile 10 lira çok nadir çıkan şeyler bunlar. Genellikle bu suça, paraya vazuliyet olan kişiler gerçekleştiriyorlar. Bir mutemedin zimmetinin evrakı, abartmadan söylüyorum, en az iki çuval, üç çuval oluyor. Bunu tek tek ayırabilmek zaman alabiliyor. Ortalama süre verin dersiniz, en az üç ay. Ama anında çıkan yok mu? Oluyordur, mutlaka oluyordur ama bir zaman alıyor, bunu belirtmek için söylüyorum.

Arz ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Can.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; bu mevcut metin, yürürlükteki olan metin sanığın lehine. Ama şimdi getirilmek istenen tasarıyla birlikte sanığın aleyhine bir durum var. Burada benim kafamı karıştıran konu şu:

“Soruşturma başlamadan önce” deyimi net. Burada bir problem yok. Ama durum resmî makamlarca öğrenilmeden hem net değil hem de kimler resmî makam? Burada kimler buna sayılmadığından dolayı da uygulamada sıkıntılar olacak. Diğer taraftan, etkin pişmanlığın buraya yerleştirilmesindeki temel mantık ne? Kamunun zararının karşılanması, faalnedamet gösteren sanığın da bundan yararlanmasa, şartlar oluştuğu takdirde. Biz burada bunu daraltıyoruz diye düşünüyorum. Mevcut metin uygulamadaki ihtilafları da kaldırmıştır. Ha, burada şu varsa, bu şekilde yararlananların sayısı fazladır, bunlar cezalandırılmalıdır diye bir siyaset tarzı varsa o farklıdır diye düşünüyorum. Ama hukuki olarak bu metin geride değildir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum. Buyurun Sayın Yılmaz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, ben de Ramazan Bey gibi düşünüyorum. Şimdi, arkadaşımızın değerlendirmesi rüşvet suçunda işte diğer idari soruşturmalar da dikkate alınıyor, ama diğerinde sadece adli soruşturma başlangıcı dikkate alınıyor gibi bir yaklaşım biçimi yasanın metninden anlaşılmıyor, öyle bir şey yok. Her ikisinde de “Soruşturma başlamadan önce” diyor. Yani buradaki eğer...

BAŞKAN – Bunun zaten idari soruşturması yok, soruşturma...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani gerekçe problem olacaksa bu gerekçeleri de düzeltebiliriz, yani burada öyle bir problem çıkıyorsa onu da düzeltebiliriz. Ama bu “İdari makamlarca öğrenilmeden önce” sözcüğü gerçekten çok muğlak. Yani çok da ciddi hak kayıplarına yol açabilir. Bence de önceki sanık lehine olan hüküm, soruşturma başlamadan önce olan kısmı hem rüşvet için hem de zimmet için daha uygundur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altıntaş.

ADALET BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER FARUK ALTINTAŞ – Sayın Başkanım, değerli üyeler; özellikle taraf olduğumuz birtakım uluslararası sözleşmelere uyum arz etmesi açısından bu hükmün kalmasının uygun olacağını değerlendirdiğimi arz ederim efendim.

BAŞKAN – Sözleşmede ne diyor?

ADALET BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER FARUK ALTINTAŞ – Sözleşmeden daha ziyade, özellikle sözleşmeyle oluşturulmuş olan birtakım denetim mekanizmaları ülkemizle ilgili yayınladığı birtakım raporlarda efendim, özellikle rüşvet suçundan, özellikle TCK 254’te “Durum resmî makamlarca öğrenilmeden” ibaresinin olmasının uygun olacağını söylüyor. Arz ederim.

BAŞKAN – Diğer ülkelerde böyle mi bunun uygulaması?

ADALET BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER FARUK ALTINTAŞ – Efendim, hepsinde bu şekilde tavsiye ediliyor. Yani ancak onu karşıladıkları zaman geçmiş oluyor.

BAŞKAN – Hikâye ya, boşver sen.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER (İstanbul Üniversitesi) – Berrak olarak bir şeyi ortaya koyalım. Bu aslında bir suç politikası tercihi. Rüşvette zimmet ayrı olabilir mi? Evet, olabilir. Neden olabilir? Bir kere zimmette kullanma zimmeti dediğimiz başka bir türü de var, onu da dikkate alalım. Rüşvette zaten Yargıtayın uygulaması, gerekçeyi de okuyarak, idari makamların soruşturmasını arıyor, o uygulama gidiyor. Şimdi zimmeti de ona uyduralım mı meselesi. Şimdi, ben kişisel kanaatimi söylüyorum, daha önce de şey yapmıştım. Bu değişiklik yapılabilir, bir sakınca doğurmaz. Ancak şöyle bir durum var: Soruşturma aşamasında, bir soruşturma yapılıyor. Kişi, şöyle düşünüyor: Ya, belki benim zimmet suçumda yakalanabilir endişesiyle gidip bir ödeme yapıyorsa, bu ödemesini bence olumlu olarak değerlendirmek lazım. Çünkü soruşturma yapılacağı endişesi, denetim yapılacağı endişesi her zaman vardır. O yüzden, bu değişikliğin yapılmasını ben kişisel olarak çok gerekli bulmuyorum. Özellikle kullanma zimmetinin durumu da belirsizleşecektir, onu da daha önce de ifade etmiştim. Rüşvette de, zimmetin etkin pişmanlık bakımından yapları da bu kullanma zimmetinden farklı olduğu için farklılık arz edebilir. Yani o kadar çok şey bir şey değil. Bizim zaten genel yaklaşımımız, kişiler şayet kamunun zararını gideriyorsa, bunlara bir fırsat tanımaksa bu yaklaşıma da daha uygun olabilir. Şimdi bu resmî makamlar tarafından öğrenme; bu zimmet bakımından biraz belirsizleştiriyor. Ne zaman öğrenmiştir, ne zaman öğrenmemiştir, bu biraz belirsizleştirilebileceğini ifade etmeliyim. Özellikle kullanma zimmeti bakımından düşündüğümüz zaman biraz daha problem olacaktır.

Takdirinize.

BAŞKAN – O tamamen yuvarlak bir şey oldu kullanma zimmeti.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Bir soru sormak istiyorum.

Başkanım, burada getirilmesi düşünülen düzenleme aslında idari makamlarca bu durum, suç oluşturan olay öğrenildiğinde tamamen ortadan kaldırılmaya yönelik bir düşünce mi? Yani durum resmî makamlarca öğrenilmeden önce faalnedamet hali, yani pişmanlık hali, etkin pişmanlık hali söz konusu olduğunda tamamen ortadan suçu kaldıran bir...

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Değil, indirim sebebi.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – İşte o zaman bir anlamı kalmıyor. Eğer bu tamamen suçu ortadan kaldıran, yani dava açılmasına engel olan bir husus olsa buradaki düzenleme o zaman anlam kazanır.

BAŞKAN – Tamamen kaldırmıyor zaten.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Eğer öyle değilse, o zaman bir anlamı yok, olayı muallak hale, daha karışık hale getiriyor.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Doğru söylüyor.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Eğer oradan başlayacaksa biz buna, yani resmî makamlarca öğrenilmeden önce bu ödeme yapılırsa suç ortadan kalkacak, dava açılmayacak, soruşturma, kovuşturma yapılmayacaksa...

BAŞKAN – Yok.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – O zaman bir anlamı yok.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım, burada tabii değişiklik ihtiyacı şundan doğuyor: Yani “soruşturma başlamadan önce” ifadesi, idari soruşturma mı, cezai soruşturma mı? Uygulamada bu noktada tereddütler olduğundan bu tereddüdü, kafa karışıklığını gidermek için “Durum resmî makamlarca öğrenilmeden önce” ibaresi bu tereddütleri giderecek yerinde bir değişiklik aslında.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Soruşturma, kovuşturma diye silsile gidiyor. Dolayısıyla onun savcılık soruşturması...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Kovuşturma dava aşaması.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Anlıyorum, kovuşturma ne? Davanın açılması. Dolayısıyla anlıyoruz onu yani, üçte 2, üçte 1 diye gidiyor olay.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Tabii, uygulayıcılar burada. Soruşturmadan kasıt nedir? Cezai soruşturmanın başlaması mıdır, yoksa idari soruşturma...

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Ceza soruşturması, savcıya gelmesi diye açıklandı o.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Eğer orada bir tereddüt yoksa zaten değişikliğe gerek yok, ama oradaki tereddüitten dolayı bu değişiklik ihtiyacı...

BAŞKAN – Yok, soruşturmada tereddüdü Yargıtay ortadan kaldırmış, demiş ki: “Cumhuriyet savcısı olaya el koyduğu andan itibaren soruşturma başlamıştır, daha öncesi değildir.” Olay öyle.

Maddeyi yeteri kadar tartıştık.

84 üncü maddede başka kimsenin söz talebi? Yok.

84 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yeni haliyle mi?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Oylama değil de, bunu eğer ortak bir yolla çözssek daha iyi olur.

BAŞKAN – Ortak yol nasıl? Bunu kaldırdık mı eski hale döneceğiz.

Ortak yol mevcut, soruşturma var sadece... Mevcut hali kalacak...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Önergeye gerek yok ki... Önerge reddedilirse mevcut hali kalacak.

BAŞKAN – Metinden çıkaralım o zaman.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Önergeyle tasarı metninden çıkarmamız lazım.

BAŞKAN – Peki, o zaman oylamaya devam ediyorum.

Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmemiştir.

85 inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 85.- 5237 sayılı Kanunun 250 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlanmasına veya bu yolda vaatle bulunulmasına bir kimseyi icbar eden kamu görevlisi beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Kamu görevlisinin haksız tutum ve davranışları karşısında, kişinin haklı bir işinin gereği gibi, hiç veya en azından vaktinde görülmeceği endişesiyle,

kendisini mecbur hissederek, kamu görevlisine veya yönlendireceği kişiye menfaat temin etmiş olması hâlinde, icbarın varlığı kabul edilir.”

BAŞKAN – Bunu bir soralım Hükümetten, neresinde, ne değişiklik yaptık bunun?

Buyurun Sayın Tezcan.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; burada özellikle ikinci cümle ilave edilmiş birinci fıkrada: “Kamu görevlisinin haksız tutum ve davranışları karşısında kişinin haklı bir işinin gereği gibi hiç veya en azından vaktinde görülmeyeceği endişesiyle kendisini mecbur hissederek –dikkatinizi çekiyorum- kamu görevlisine veya yönlendireceği kişiye menfaat temin etmiş olması hâlinde icbarın varlığı kabul edilir.”

Şimdi, irtikap suçunda öyle bir şey getiriyoruz ki, kişinin subjektif algısı, pozisyonu suçu oluşturur diyoruz. Bakın, irtikap çok ağır bir suç. Bunu belki bıçak parası denen konuyla ilgili getirilmek istendi, belki başka şeyden. Ama ne olacak bakın: Belediye başkanlarının hepsi çok ağır biçimde irtikap suçuyla karşı karşıya kalır bugün. Ne olacak, size söyleyeyim. Şimdi, hepimiz biliyoruz ki belediye başkanları yerel anlamda bir okulun ihtiyacı olur, giderler belediye başkanına “Şu okula tefrişat hallediverin” derler. Yani bu yerel uygulamadır. Bir organizasyon olur, zaman zaman kaymakamlar bile rica ederler, “Şu organizasyonla ilgili şu işleri hallediverin” der. O belediye başkanları yerel inisiyatif olarak, yerel halk önderi olarak giderler birine bir ricada bulunurlar, birine bir telefon ederler. Bunlar gayet sosyal, gayet insani şeylerdir. Muhtemelen zaman zaman insanlar şöyle bir algıyla karşılaşabilir: Belediye başkanının niyetiyle bağımsız olarak o belediyede yarın bir işim olur ya da somut bir işim olacak diye bir gün insanlar dönüp “Ben bu işi yaptım” algısıyla belediye başkanlarının tamamı irtikap suçlusu haline düşebilir. Yani bunu bu kadar ağırlaştırmanın, bu kadar subjektif bir noktaya taşımamanın bir âlemi yok. Eğer biz irtikap suçu zaten mevcut düzenlemelerde fiil tarif edilmiş, nasıl işleneceği belli. Yani bunu ayrıca o kişinin subjektif algısına bırakmak... Bir örnek verdim, bu örnekler çoğaltılabilir, başka kamu görevlileri için de geçerli olabilir. Bu kadar subjektifleştirilemez diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet, ceza da zaten artırılmış, herhâlde bu Avrupa’dan bize, Sözleşme’den mi geliyor, bilmiyorum.

Buyurun İzzet Hocam.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Efendim, buradaki düzenlemeleri sadece ilgili maddeyle sınırlı değil, 250, 252 ve 257 nci maddenin 3 üncü fıkrasıyla bağlantılı olarak bir değerlendirmeye tabi tutmamız lazım gelir. Şimdi izin verirseniz, önce 257 nci maddenin 3 üncü fıkrasından başlamamız lazım gelir tartışmaya. Aslında bizim 257 nci maddenin 3 üncü fıkrası gibi bir hüküm bizim görebildiğimiz başka hiçbir ülke ceza kanununda yer almayan bir hükümdür. Yani orada bir çıkış kapısı –tabiri yerindeyse- olarak kullanmaya yönelik bir hüküm var. Bu hüküm, mevcut değil iken dahi eski Ceza Kanunumuz döneminde Yargıtay görevin kötüye kullanıma suçuyla çoğu zaman, özellikle irtikap suçu bağlamında bir çıkış yolu olarak kullanmıştır. Yani kişi bir kamu görevlisinden haklı olduğu bir işinin gördürülmesi yönünde talepte bulunuyor. Bu talebe kamu görevlisi kendisine veya bir başkasına bir menfaat temin edilmesi şartıyla evet diyebileceği bir mesaj veriyor, bir cevap veriyor. Kişi de haklı olan işinin gördürülmesi amacıyla bir mecburiyetten hareketle gidip bu menfaati istemeye istemeye yerine getiriyor. Buna rağmen biz eski Ceza Kanunu döneminde ve hatta günümüzde yeni Ceza Kanunu’nun 257 nci maddesinin 3 üncü fıkrası hükmü karşısında bu fiilleri irtikap suçu olarak değerlendirmeyip görevi kötüye kullanma suçu kapsamında değerlendirmeye başladık. Yani bu ortaya çok ciddi bir sıkıntı çıkardı. Hatta bazen şu andaki rüşvet suçuna ilişkin düzenlemeler karşısında rüşvet oluşturan fiiller dahi yerine göre Ceza Kanunu’nun 257 nci maddesinin 3 üncü fıkrası kapsamında değerlendirilmeye başlandı. Bu nedenle, bir kaçış hükmü -bir çıkış kapısı değil- olarak kullanılmasının önüne geçmek amacıyla 257 nci maddenin 3 üncü fıkrasının yürürlükten kaldırılması ve fakat burada da irtikap suçuyla rüşvet suçu, yeni formüle edilen şekliyle rüşvet suçu arasındaki farka açıklık getirmek amacıyla irtikap suçunun düzenlendiği 250 nci maddenin 1 inci fıkrasına bir cümle ekleme yoluna gidiyoruz. Bu cümleyle, eğer biz bu cümleyi eklemesek, aşağıdaki rüşvet suçuna ilişkin hükümler karşısında biz bu kişileri de rüşvet suçunun faili olarak cezalandıracağız. Yani aşağıdaki rüşvet suçuna ve hatta nüfuz ticareti suçuna ilişkin düzenlemeler görülecektir birazdan, düzenlemeler karşısında eğer biz buraya böyle bir hüküm koymazsak bu menfaati temin eden kişiyi dahi biz rüşvet suçundan dolayı mahkûm etmek gibi bir mecburiyetle karşı karşıya geleceğiz. Bu kişi hâlbuki normalde kamu görevlisine menfaat temin etmek düşüncesini taşıyan bir kişi değil. Haklı bir işin gördürülmesi için kamu görevlisine başvurmuş. Ama şu endişeyi taşıyor: Kendisinden talep edilen menfaati temin etmediği takdirde işinin hiç yapılmayacağı veya en azından vaktinde yapılmayacağı konusunda bir endişe taşıyor. Böyle bir endişe karşısında eğer bu kişi kamu görevlisinin talebine binaen bir menfaat temin etmişse, bu kişi bakımından suçun oluşmadığını, böyle bir durumda artık meselenin rüşvet suçu bağlamında değil, icbar suretiyle irtikap suçu bağlamında değerlendirilmesi gerekir mülâhazasını pekiştirmek amacıyla bu hüküm buraya konmuştur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Hocam.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Şimdi, sayın milletvekillerinin endişeleri doğru ama, aslında bu madde o endişeleri gideriyor. Bütün tartışma, İzzet Bey açıkladı, fakat ben daha toplumdaki sorunu bir daha dile getirmek için söz aldım. Haklı iş için rüşvet tartışması vardır ülkemizde eskiden beri. Alan da suçlu, veren de suçlu. Nasıl bu? Kişi haklı, ama rüşvet veriyordu. Peki, neden cezalandırıyoruz? Kişi haklı bir iş için neden rüşvet veriyor? Böyle bir şey söz konusu olmaması gerekir. Aslında bu rüşveti yaygınlaştıran bir şeydi. Biz bunu yeni Ceza Kanunu döneminde de söyledik ve bu madde kaldırıldı, fakat bu durumlarda esasen hep kişinin bir zorlanması söz konusu. Kişi haklıysa, normalde neden bir rüşvet girişiminde bulunsun. Ancak kamu gücünü elinde bulunduran bazı öyle engellemeler yapıyor ki, o aslında zorlanarak bir menfaat temin etmek zorunda kalıyor. Yoksa durup dururken verilmez. Bu yüzden, 257 nci maddenin son fıkrası getirildi ama, bu sefer de bu da rüşvet olaylarının bir kurtuluş kapısı gibi görülmeye başlandı. Şu anda getirilen madde bu karmaşıklığı ortadan gideriyor.

Vatandaş bir kere haklı olacak, yani zaten yapılması gereken bir iş söz konusu olacak. Kamu görevlisinin de davranışı haksız olacak. Yani haksız bir tutumda olacak. Diyelim ki, siz haklı bir işiniz için talepte bulundunuz, kamu görevlisi de dedi ki size: “Şunu, şunu yapmanız gerekir.” Bunlar da kamu görevlisinin görevi gereği olan şeyler ise sorun yok. Ama kamu görevlisi işi yokuşa sürmeye başladı. Kanunen öngörülmeyecek tutumlar takınarak –işte buna haksız tutumlar takınarak- işini görmemeye başladı. Kişi de ne yaptı? İşim görülmeyecek, o zaman da zaten işte menfaat giriyor ve yapması gereken işi aslında kamu görevlisi bu tür engellemelerle bir menfaat karşılığı yapıyor. O yüzden böyle bir düzenlemenin yapılması aslında yani sizin örneğinizi verdiğiniz şeyler, yani insanların belediye başkanları, vesaireleri, haklı iş için görüşmeleri bu kapsama girmez. O görüşmelerde şahsen yapılan talep haklıysa kamu görevlisi, belediye başkanı veya başka biriyse, haksız birtakım engeller çıkarılıyorsa, tam aksine sizin bu haksızlığa karşı bir şeyler yapılmasını talep ediyorsunuz diye anladım. O nedenle, böyle bir şeyin eklenmesi gerekir.

Benim sadece bu cezanın alt sınırı bu kadar mı olmalı, bunu düşünelim, çünkü burada bu cezanın alt sınırı çok fazla olduğu için... Çünkü bu cezanın alt sınırı, yani bizim bu eski Ceza Kanunu’ndaki zorlama çok açık bir zorlama olacak da menfaat temin etmeye dayalı olduğu için, o alt sınır ona göre belirlenmiştir. Hâlbuki biz burada şimdi ne yapıyoruz? Vatandaş geliyor haklı iş için, onun işini yokuşa sürmeye başlıyor; haksız birtakım yöntemlerle. Bu durum biraz farklı olduğu için, buradaki zorlama, bu şey bir, yani cebri bir zorlama gibi olmadığı için bu nedenle bu suçun alt sınırının çok yüksek olması, özellikle bu... Şimdi, bıçak parası tabii gündeme getirilmedi, biz bunları da çok yaşıyoruz. Ben Üniversitede Son Soruşturma Komisyonu Başkanıyım, vatandaş geliyor. Aslında hekimin onu orada tıbbi müdahalede bulunması lazım, ama vatandaşa öyle zorluklar çıkarıyorlar ki, o onun özel muayenehanesine veya ameliyathanesine gitmek ve yüksek bir bedel ödemek zorunda kalıyor. Hatta bazen bankaya havale görülmeden hasta ameliyathanede bekliyor. Para havale edilmeden ameliyata başlamıyor. Bazı hastalar bekliyor, havalenin gelmesi de gecikince, ameliyat bile erteleniyor, bu yüzden ölen de var. Bunları da düşünmenizi istirham ediyorum bu bağlamda. Fakat bu cezanın alt sınırı çok yüksek olursa, yani uygulamamız burada başka yollar aramaya başlıyor, yani daha adil bir ceza olsun diye. O yüzden benim önerim bu cezanın alt sınırının iki yıl daha düşürülmesi ve bu hükmün eklenmesi, böylece hâkimin bir olayın özelliklerine göre daha adil bir ceza verebilmesinin yolu sağlanabilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim Hocam.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Sayın Başkanım, bu kamu görevlisinin menfaat temin etmesi, suçu/suçları, bu tasarıyla en altta görevi kötüye kullanma, onun üzerine nüfuz ticareti, onun üzerine rüşvet, rüşvetin üzerine irtikap diye geldi. İrtikap da kendi içerisinde üç çeşit: Cebren, iknaen, hataen. Uygulamada şununla karşılaşılıyordur. İrtikabın cebrilik ögesi, zorlayıcılık ögesi ne zaman gerçekleşir? Bir ilçede beş tane genel cerrah var, cerrahlardan bir tanesiyle, doktor arkadaşları kasten söylemiyorum bunu tabii, ameliyat hususunu görüştünüz, para talebi var, para verilirse olacağı yönünde bir istek geldi size. Hastanız duruyor, hastanız da ameliyat olacak, o ortamdaki halinizi düşünün. Burada cebrilik hangi noktadadır diye çok tartışılmış Yargıtayda. Gidebileceği, o işi yapabilecek o bölgede birden fazla doktor varsa, çok zorlandığı söylenemez denmiş ve görevi kötüye kullanmaya dönmüş oradan, eski 240, yeni 257/3. Şimdi, bu durumun da ceza siyaseti gereğince irtikap sayılmasının gerekip gerekmediği hususu tamamen yüce Meclisin takdirinde. Şimdi cezanın indirimi noktasında, az önce kademelendirmeyi bilerek erken söyledim, iki yıl indirdiğimiz zaman karışıklığa neden olmamız gerekiyor. Yani suçların ağırlığıyla orantılı olmamız lazım. Türk Ceza Kanunu’nun 3’üncü maddesinde belirttiğimiz ilkeye uyumlu bir alt sınır, üst sınır bulmamız lazım. Bu tamamen Meclisin takdirinde. Eğer biz irtikabı rüşvetten daha nitelikli

görüyorsak, ki öyle, rüşvetin nitelikli hâlidir irtikap, rüşvet bir karşılaşma suçu, iki taraf da haksız zeminde olduğunu bilir ama irtikapta verenin iradesi zorlanmıştır, zorla rıza göstermiştir, bu nedenle mağdurdur suçun. Eğer buna irtikap diyor isek, o zaman rüşvetin üstünde bir ceza belirlememiz lazım ki ceza adaletli olabilsin.

Ben şunu önermek istiyorum Yargıtay adına: Gerek irtikap suçunda gerek biraz sonra inceleme sırası gelecek olan rüşvet suçunda, gerekse 255'inci maddede tamamen yenilenen nüfuz ticareti suçunda değere ilişkin bir indirim hükmü getirmenin faydalı olacağını düşünüyoruz.

Bizde baktığımız dosyalardaki rüşvet rakamı, bugün için ortalaması 20 TL. Eşittir dört yıl olsun mu? Bıçak parası dediğimiz hadise, 150 lira, 200 lira, 250 lira, 500 lira, milyarı aşanı nadir geliyor. Bunun karşılığı bu olsun mu? Böyle bir indirimin belki ceza miktarı burada kalsa bile o adaleti tesise yarayabileceğini düşünüyoruz. Suçun ortaya çıkması bakımından rüşvette değil, irtikap suçu arasında düzenlenmesinin doğru olduğunu düşünüyoruz. Çünkü bu suçları eğer çift taraflı olarak suç sayarsak, iki taraf da suç işliyorsa ihbar eden olmaz bunu. Şimdi, irtikabın vereni mağdur durumda olduğu için ortaya çıkışı kolay, bununla mücadele kolay olur diye düşünüyoruz. Takdir kuruludur. Arz ediyorum.

BAŞKAN – Yani siz bu düzenleme doğrudur diyorsunuz?

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Bizim için uygulama açısından en azından bu getirilen açıklamalar, haksız bir tutum ve davranış karşısında ibareleri...

BAŞKAN – Sistem olarak diyorum.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Sistem olarak irtikap içerisinde düzenlenmesi uygun ama değeri getirirseniz daha şık olur diye düşünüyorum.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Ben de buna katılıyorum, biz burada şunu söylüyoruz. Hekimlerden örnek veriyoruz ama onlara özgü bir şey değil. Bu bıçak parası çok istisnai durumlarda buraya girer, yani burada hekimler için özellikle düşünülmüş bir şey değil tam, onun dışında. Bu, rüşvet suçundan farklı. Yani burada çok daha düşük miktarlar, çünkü rüşvetin miktarı çok daha yüksek olabilir. Burada daha düşük miktarlar söz konusu olabilir. Bu zorlamalar o kadar çok yani cebir, şiddet gibi bir zorlama olmayabilir. O yüzden ceza miktarının düşürülerek yani uygulamacıya bu küçük miktarlar bakımından şey tanınması faydalı olabilir.

Takdirlerinize arz ediyorum.

BAŞKAN – Peki, nereye vardık şimdi? İzzet Hocam, nasıl bir şey düşünüyorsunuz?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Aslında bunu yani eğer şu anda zimmet suçu bakımından var bu. Orada suçun konusunu oluşturan mal varlığı değeri dikkate alınmak suretiyle hâkime cezada belli bir oranda indirim yapma imkânı tanıyoruz. Burada ceza miktarları üzerinde oynamaksızın sadece bu şekilde, yani “pek hafif” böyle demeye gerek yok. İrtikap suçunun işlenmesi suretiyle elde edilen menfaatin miktarı gözönünde bulundurulmak suretiyle hâkime belli bir miktara kadar cezada indirim yapma hususunda takdir yetkisi tanımamız mümkündür, ancak şunu da bilmemiz gerekiyor ki, biz böyle bir düzenleme yaptığımızda şu anda irtikap suçundan dolayı verilmiş olan, kesinleşmiş olsun olmasın bütün dosyaların ele alınması gerekecektir.

BAŞKAN – Hayır, o da gerekecek de, bir şey daha var, irtikap suçunun ruhuna bir taraftan da çok uymayacak. Yani diyelim ki, 300-500 lira diyorsunuz, 500 lira hafif sayılır. Hâkim 500 lirayı gördüğü anda kesinlikle aşağıya indirecek ama gerçekten çok zor durumda olan bir kişi o 500 lirayı bulmak için çok mücadele sarf eden bir kişi için bu cezanın 500 liranın kıymeti mi var deyip de yarıya indirmesi, çok doğru gelmiyor bana. Cezalar hep aşağıya iner o zaman. Olayın özelliği 61'inci maddede var da, o indirim sebebi değil tabii. Evet, arkadaşlar ne diyoruz? Değere göre bir indirim konusunda...

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Sayın Başkan, şu anda arkadaşlar da söylüyorlar zaten, irtikaptan dolayı çok fazla mahkûmiyet yok. Nedeni de bu 257'nci maddenin üçüncü fıkrası olduğu için zaten bu madde uygulanmıyor. Şimdi bu madde çok daha uygulanır bir hâle gelecek. Yani ya irtikap ya rüşvet.

BAŞKAN – Yani cezanın çokluğundan dolayı 257'nci madde kaçamak olarak uygulanıyor değil mi?

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Evet, şimdi o yüzden bu maddenin uygulanma kabiliyetini artırıyorsa hani böyle bir indirim, “indirebilir” diyelim ki, olayın özelliğine baksın ve dediğim gibi şu anda da çok fazla dosya yok diğer şeyler gibi. Böyle olursa durum netlik kazanacak, ya rüşvettir yahut da irtikaptır, bu, netlik kazanacak. O yüzden bu indirim daha uygun olur.

BAŞKAN – Hocam, buyurun.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – 257'nci maddeye şöyle bir yeni fıkra koyabiliriz: “İrtikap edilen menfaatin değeri ve mağdurun ekonomik durumu göz önünde bulundurularak -her ikisi birlikte- yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza üçte ikisine kadar indirilebilir”

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Yarısı daha iyi olur.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Daha çok indiriyoruz ama takdir sizin.

BAŞKAN – Hocam, öğlen arasında buna bir önerge geliştirelim. Bir de 132'nci maddeyle ilgili bir düzenleme yapılacaktı, onu geçtiğimiz için en sonda döneceğiz.

Saat 14.15'e kadar ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 12.45

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.21

BAŞKAN : Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ : Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ : Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP ÜYE : Harun TÜFEKÇİ (Konya)

(Oturum, Başkan Vekili Hakkı Köylü tarafından açıldı)

---0---

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, toplantımızın öğleden sonraki bölümüne başlıyoruz.

85'inci maddeyle ilgili bir önerge hazırlanmasını istemiştik arkadaşlarımızdan.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/565) Esas numaralı Kanun Tasarısının Türk Ceza Kanununun 250'nci maddesinde değişiklik yapılmasını öngören çerçeve 85'inci maddesine alt komisyonda kabul edilen metne aşağıdaki dördüncü fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

İsmail Kaşdemir

Çanakkale

İrtikâp edilen menfaatin değeri ve mağdurun ekonomik durumu göz önünde bulundurularak yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir.

Gerekçe:

İrtikâp suçlarının işlenmesi suretiyle elde edilen menfaatin değerinin azlığı mağdurun ekonomik durumu da göz önünde bulundurulmak suretiyle verilecek cezada indirim yapıp yapılmaması ve yapılacaksa indirilecek olan miktarın belirlenmesi hususunda hâkime takdir yetkisi tanınması amacıyla işbu değişiklik önergesi verilmiştir.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Şimdi, 82'nci maddeyle ilgili bir önergemiz olacaktı.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/565) sıra sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısı'nın alt komisyonda kabul edilen çerçeve 82'nci maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hakan Çavuşoğlu

Bursa

Madde 82-

5237 sayılı Kanunun 168'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve karşılıksız yararlanma” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

5- Karşılıksız yararlanma suçunda fail, azmettiren veya yardım edenin pişmanlık göstererek mağdurun, kamunun veya özel hukuk tüzel kişinin uğradığı zararı soruşturma tamamlanmadan önce tamamen tazmin etmesi hâlinde kamu davası açılmaz. Zararın hüküm verilinceye kadar tamamen tazmin edilmesi hâlinde ise verilecek ceza üçte 1'ine kadar indirilir. Ancak kişi bu fıkra hükmünden iki defadan fazla yararlanamaz.

Gerekçe:

Karşılıksız yararlanma suçuna özgü olarak düzenlenen etkin pişmanlık hükmünün sadece soruşturma evresi yani iddianamenin kabulüne kadar cezanın kaldırılması sebebi olarak görülmesinin kovuşturma evresinde cezada sadece indirim yapılmasını ve hüküm verildikten sonra etkin pişmanlık yolunun kapatılmasının daha uygun olacağı düşüncesiyle işbu değişiklik önergesi verilmiştir.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Üçte 1'ine kadar mı, kadarı mı?

BAŞKAN – “Cezanın üçte 1’ine kadarı indirilir” dese o zaman üçte 1 inecek “Ceza üçte 1’ine kadar” deyince, üçte 2’si inmiş olacak.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda 82’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

86’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 86.- 5237 sayılı Kanunun 252 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 252- (1) Rüşvet alan kamu görevlisi, dört yıldan oniki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Rüşvet veren kişi de kamu görevlisi gibi cezalandırılır. Rüşvet konusunda anlaşmaya varılması hâlinde, suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.

(2) Kamu görevlisinin rüşvet talebinde bulunması ve fakat bunun kişi tarafından kabul edilmemesi ya da kişinin kamu görevlisine menfaat temini konusunda teklif veya vaatte bulunması ve fakat bunun kamu görevlisi tarafından kabul edilmemesi hâllerinde teşebbüs hükümlerine göre verilecek olan ceza iki yıldan az olamaz.

(3) Rüşvet teklif veya talebinin karşı tarafa iletilmesi, rüşvet anlaşmasının sağlanması, rüşvetin temini hususlarında aracılık eden kişi, müşterek fail olarak cezalandırılır.

(4) Rüşvet alan veya bu konuda anlaşmaya varan kişinin, yargı görevi yapan, hakem, bilirkişi, noter veya yeminli mali müşavir olması hâlinde verilecek ceza üçte birden yarısına kadar artırılır.

(5) Rüşvet, bir kamu görevlisinin, görevinin ifasıyla ilgili bir işin yapılması veya yapı maması için, kişiyle anlaşarak kendisine veya başkasına bir menfaat sağlamasıdır. Ancak, kişinin haklı bir işinin gereği gibi, hiç veya en azından vaktinde görülmeyeceği endişesiyle, kene isini mecbur hissederek kamu görevlisine veya yönlendireceği kişiye menfaat temin etmiş olması hâlinde, bu kişi bakımından fiil suç oluşturmaz. Bu durumda kamu görevlisi hakkında icbar suretiyle irtikap suçuna ilişkin hükümlere göre cezaya hükmolunur.

(6) Bu madde hükümleri;

- a) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları,
- b) Kamu kurum veya kuruluşlarının ya da kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının iştirakiyle kurulmuş şirketler,
- c) Kamu kurum veya kuruluşlarının ya da kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının bünyesinde faaliyet icra eden vakıflar,
- ç) Kamu yararına çalışan dernekler,
- d) Kooperatifler,
- e) Halka açık anonim şirketler,

ile hukuki ilişki tesisinde veya tesis edilmiş hukuki ilişkisinin devamı sürecinde, bu tüzel adına hareket eden kişilere, kamu görevlisi sıfatını taşıyıp taşımadıklarına bakılmaksızın, görevlerinin ifasıyla ilgili bir işin yapılması veya yapılmaması için menfaat edilmesi hâlinde de uygulanır.

(7) Yabancı bir ülkede seçilmiş veya atanmış olan, yasama veya idarî veya adlî bir görevi yürüten kamu kurum veya kuruluşlarının, yapılanma şekli ve görev alanı ne olursa olsun, devletler, hükümetler veya diğer uluslararası kamusal örgütler tarafından kurulan uluslararası örgütlerin görevlilerine veya aynı ülkede uluslararası nitelikte görevleri yerine getirenlere veya uluslararası mahkemelerde görev yapan hâkimlere, jüri üyelerine ve diğer görevlilerine, uluslararası parlamento üyelerine ve bir hukuki uyuşmazlığın çözümü amacıyla başvuru tahkim usulü çerçevesinde görevlendirilen hakemlere, uluslararası ticarî veya görevin ifasıyla ilgili başka bir nedenle, bir işin yapılması veya yapılmaması veya haksız bir yararın elde edilmesi veya muhafazası amacıyla, doğrudan veya dolaylı olarak teklif veya vaat edilmesi veya verilmesi ile yukarıda sayılan kişilerin rüşvet talebinde bulunması veya menfaat sağlaması rüşvet sayılır.

(8) Yedinci fıkra kapsamına giren rüşvet fiilinin;

- a) Türkiye’de işlenmesi,
- b) Yurtdışında vatandaş tarafından işlenmesi,
- c) Yurtdışında yabancı tarafından;
 1. Türkiye’nin,
 2. Türkiye’deki bir kamu kurumunun,
 3. Türk kanunlarına göre kurulmuş bir özel hukuk tüzel kişinin,

4. Türk vatandaşının,

tarafı olduğu bir uyumsuzluk ya da bu kurum veya kişilerle ilgili bir işlemin yapılması ve yakılmaması için işlenmesi, hâllerinde, rüşvet veren ve alan kişiler hakkında Türkiye'de re'sen soruşturma yapılır."

BAŞKAN – Evet, bir önce şu GRECO'culara bir soralım neden yapmışız bunu?

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; burada şeye başlamadan önce, 5'inci fıkranın 1'inci fıkrası olarak düzenlenmesi gerekmez mi, daha doğru olmaz mı? Rüşvetin tanımının olduğu fıkra 5'inci fıkra, tanım fıkrasının 1'inci fıkra olması sistematik olarak daha uygun olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Bir de aslında bununla ilgili önerge var, beraber tartışalım.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Önerge varsa tamam.

O zaman, bir de Sayın Başkanım şey geçirdik, ara buluculuk Genel Kurula da geldi, bu fıkra da kamu görevi, işte yargı görevi, noter, mali müşavir tek tek sayılmış, ara buluculuk buna dâhil edilir mi, edilmesi gerekir mi?

BAŞKAN – Ara bulucular diyorsun değil mi?

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Evet.

BAŞKAN – Kesinlikle edilmesi gerekir.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Tek tek sayılmış çünkü, tadadî olarak sayılmış, örnekleme suretiyle sayılmamış.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ama yasa daha çıkmadı, yasalasmadı ki.

BAŞKAN – Ceza Kanunu'nun genel hükümlerinde var ya, kamu görevlisini tarif ediyor orada. Geçici veya sürekli olarak...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Burada artırım sebebi olarak sayılmış, tek tek sayılmış.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yasa çıkmadı Başkanım, bu Genel Kurulun iradesine ipotek koymak olur. Ancak, onunla beraber düzenlenir. Yasa çıkmadan bunu buraya koymakla Genel Kurulun iradesine ipotek koymuş oluruz.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Genel Kurulda takip edelim o zaman onu.

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Şimdi, ben bununla ilgili uzun konuşmayacağım, sadece kayda girmesi için biraz önce 250'nci maddedeki itirazımı tekrar ediyorum, burada subjektif olarak 5'inci maddenin son cümlesinde "bu durumda kamu görevlisi hakkında icbar suretiyle irtikap suçuna ilişkin hükümlere göre cezaya hükmolunur." ifadesi doğru değil, şeye paralellik sağlıyor zaten, 250'nin 1'inci fıkrasının ikinci cümlesine, bunun çıkarılması gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – İrtikaba benzer bir şekilde, mecburen rüşvet verdiyse diyorsun burada suç oluşmaz şeklinde bir hüküm var. Evet, onu da tartışacağız.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Hocam, açıklamadan önce madde üzerinde zaten konuşmadan ziyade o önerge asıl maddeye yön verecek, o önergeyi de okuyalım, ondan sonra birlikte değerlendirelim.

Aslında bu maddede önergelerde birtakım teknik düzeltmeler var, yani önergenin görevi de o da.

Okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/565 Sıra Sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısı'nın çerçeve 86 ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi arz ve teklif ederiz.

Mustafa Kemal Şerbetçioğlu

Hakan Çavuşoğlu

Bursa

Bursa

"MADDE 86- 5237 sayılı Kanunun 252 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Rüşvet

MADDE 252- (1) Görevinin ifasıyla ilgili bir işi yapması veya yapmaması için, doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, bir kamu görevlisine veya göstereceği bir başka kişiye menfaat sağlayan kişi, dört yıldan oniki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Görevinin ifasıyla ilgili bir işi yapması veya yapmaması için, doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, kendisine veya göstereceği bir başka kişiye menfaat sağlayan kamu görevlisi de birinci fıkra da belirtilen ceza ile cezalandırılır.

(3) Rüşvet konusunda anlaşmaya varılması hâlinde, suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.

(4) Kamu görevlisinin rüşvet talebinde bulunması ve fakat bunun kişi tarafından kabul edilmemesi ya da kişinin kamu görevlisine menfaat temini konusunda teklif veya vaatte bulunması ve fakat bunun kamu görevlisi tarafından kabul edilmemesi hâllerinde fail hakkında, birinci ve ikinci fıkra hükümlerine göre verilecek ceza yarı oranında indirilir.

(5) Rüşvet teklif veya talebinin karşı tarafa iletilmesi, rüşvet anlaşmasının sağlanması veya rüşvetin temini hususlarında aracılık eden kişi, kamu görevlisi sıfatını taşıyıp taşımadığına bakılmaksızın, müşterek fail olarak cezalandırılır.

(6) Rüşvet ilişkisinde dolaylı olarak kendisine menfaat sağlanan üçüncü kişi veya tüzel kişinin menfaati kabul eden yetkilisi, kamu görevlisi sıfatını taşıyıp taşımadığına bakılmaksızın, müşterek fail olarak cezalandırılır.

(7) Rüşvet alan veya talebinde bulunan ya da bu konuda anlaşmaya varan kişinin; yargı görevi yapan, hakem, bilirkişi, noter veya yeminli mali müşavir olması hâlinde, verilecek ceza üçte birden yarısına kadar artırılır.

(8) Bu madde hükümleri;

a) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları,

b) Kamu kurum veya kuruluşlarının ya da kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının iştirakiyle kurulmuş şirketler,

c) Kamu kurum veya kuruluşlarının ya da kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının bünyesinde faaliyet icra eden vakıflar,

ç) Kamu yararına çalışan dernekler,

d) Kooperatifler,

e) Halka açık anonim şirketler,

adına hareket eden kişilere, kamu görevlisi sıfatını taşıyıp taşımadıklarına bakılmaksızın, görevlerinin ifasıyla ilgili bir işin yapılması veya yapılmaması amacıyla doğrudan veya aracılardan vasıtasıyla, menfaat temin, teklif veya vaat edilmesi; bu kişiler tarafından talep veya kabul edilmesi; bunlara aracılık edilmesi; bu ilişki dolayısıyla bir başkasına menfaat temin edilmesi hâlinde de uygulanır.

(9) Bu madde hükümleri;

a) Yabancı bir devlette seçilmiş veya atanmış olan kamu görevlilerine,

b) Uluslararası veya uluslararası mahkemelerde ya da yabancı devlet mahkemelerinde görev yapan hakimlere, jüri üyelerine veya diğer görevlilere,

c) Uluslararası veya uluslararası parlamento üyelerine,

ç) Kamu kurumu ya da kamu işletmeleri de dahil olmak üzere, yabancı bir ülke için kamusal bir faaliyet yürüten kişilere,

d) Bir hukuki uyuşmazlığın çözümü amacıyla başvurulmuş tahkim usulü çerçevesinde görevlendirilen vatandaş veya yabancı hakemlere,

e) Uluslararası bir anlaşmaya dayalı olarak kurulan uluslararası veya uluslararası örgütlerin görevlilerine veya temsilcilerine, görevlerinin ifasıyla ilgili bir işin yapılması veya yapılmaması ya da uluslararası ticarî işlemler nedeniyle bir işin veya haksız bir yararın elde edilmesi yahut muhafazası amacıyla; doğrudan veya aracılardan vasıtasıyla, menfaat temin, teklif veya vaat edilmesi ya da bunlar tarafından talep veya kabul edilmesi hâlinde de uygulanır.

(10) Dokuzuncu fıkra kapsamına giren rüşvet suçunun yurt dışında yabancı tarafından işlenmekle birlikte;

a) Türkiye'nin,

b) Türkiye'deki bir kamu kurumunun,

c) Türk kanunlarına göre kurulmuş bir özel hukuk tüzel kişisinin,

ç) Türk vatandaşının,

tarafı olduğu bir uyuşmazlık ya da bu kurum veya kişilerle ilgili bir işlemin yapılması veya yapılmaması için işlenmesi hâlinde, rüşvet veren, teklif veya vaat eden; rüşvet alan, talep den, teklif veya vaadini kabul eden; bunlara aracılık eden; rüşvet ilişkisi dolayısıyla kendisine menfaat temin edilen kişiler hakkında, Türkiye'de bulundukları takdirde, re'sen soruşturma ve kovuşturma yapılır."

Gerekçe:

14/01/2004 tarihli ve 5065 sayılı Kanununla Ülkemizin taraf olduğu Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Sözleşmesinde, rüşvet suçu bir anlaşma suçu olarak düzenlenmemiştir. Adı geçen Sözleşmenin 2 nci ve 3 üncü maddelerinde rüşvet verme ve rüşvet alma iki taraflı rüşvet suçu olarak, rüşvet vaat veya teklifi ile rüşvet talebi ise tek taraflı rüşvet suçu olarak ele alınmıştır. Sözleşmenin bu düzenlemesine uyum sağlamak amacıyla, Tasarıdaki Türk Ceza Kanununun 252 nci maddesinin beşinci fıkrasında yer

alan tanım yeniden düzenlenmiştir. Yapılan yeni düzenlemede Türk Ceza Kanununun 252 nci maddesinin birinci fıkrasında rüşvet verme suçu, ikinci fıkrasında rüşvet alma suçu ve dördüncü fıkrasında tek taraflı rüşvet vaat ve teklif suçu düzenlenmiştir.

Bu bağlamda Tasarıda, Türk Ceza Kanununun 252 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "...teşebbüs hükümlerine göre verilecek olan ceza iki yıldan az olamaz" ifadesi yerine, Türk Ceza Kanununun 252 nci maddesinin dördüncü fıkrasında "Fail hakkında, birinci ve ikinci fıkra hükümlerine göre verilecek ceza yarı oranında indirilir" hükmü getirilerek, tek taraflı rüşvet fiillerinin teşebbüs hükümleri uyarınca cezalandırılması yerine, Sözleşmeye uygun olarak bağımsız bir suç olarak ceza verilmesi amaçlanmıştır. Ancak "suç ve cezada orantılılık ilkesi" uyarınca, tek taraflı rüşvet fiillerinin iki taraflı rüşvet fiillerine oranla daha düşük cezayı gerektirdiği şeklindeki yaklaşım muhafaza edilerek, bu durumlarda cezanın belli oranda indirilmesi öngörülmüştür.

Öte yandan, Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Sözleşmesinin 2 nci ve 3 üncü maddelerinde yer alan rüşvet alma ve verme suçlarının tanımlarında fiilin "doğrudan ya da dolaylı olarak" işlenmesinden; Ülkemizin 01/02/2003 tarihinde onayladığı OECD'nin Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Sözleşmesinin 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yabancı kamu görevlilerine rüşvet verme suçunun tanımında fiilin "doğrudan doğruya veya aracılar vasıtasıyla" işlenmesinden; 18/5/2006 tarih ve 5506 sayılı Kanunla Ülkemizin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesinin 15 inci ve 16 ncı maddelerindeki rüşvet suçlarının tanımlarında fiilin "doğrudan ya da dolaylı olarak" işlenmesinden söz edilmektedir. Söz konusu Sözleşmelerdeki düzenlemelere uyum sağlamak amacıyla, Türk Ceza Kanununun 252 nci maddesinin birinci, ikinci, sekizinci ve dokuzuncu fıkralarına "doğrudan veya aracılar vasıtasıyla" ibaresi eklenmiştir.

Bununla birlikte, altıncı fıkradaki yeni düzenlemeyle, uygulamada yaşanabilecek tereddütlerin ortadan kaldırılması bakımından, rüşvet suçunda dolaylı olarak kendisine menfaat sağlanan üçüncü kişi veya tüzel kişinin menfaati kabul eden yetkilisinin müşterek fail olarak cezalandırılacağı açıkça belirtilmiştir.

Dokuzuncu fıkra yabancı kamu görevlilerine ilişkin rüşvet verme ve alma suçu yeniden düzenlenmiştir. Söz konusu fıkranın yazılış biçimi itibarıyla, içeriğinin anlaşılmasında zorluklar yaşanabileceği gözetilerek, sade bir anlatım tercih edilmiş ve fıkra belirtilen görevliler bentler halinde tek tek sayılmıştır.

Tasarının mevcut sekizinci fıkrasındaki "a) Türkiye'de işlenmesi" ibaresi, Türk Ceza Kanununun 8 inci maddesindeki düzenleme uyarınca, Türkiye'de işlenen tüm suçlar hakkında Ülkemizin yargı yetkisi bulunması nedeniyle; "b) Yurtdışında vatandaş tarafından işlenmesi" ibaresi ise Türk vatandaşları tarafından yurtdışında işlenen suçların Türk Ceza Kanununun 11 inci maddesi uyarınca Türkiye'de yargılanabilmesi nedeniyle Tasarıdan çıkartılmıştır.

BAŞKAN – Anlaşılması gayet kolay bir hükümdü. Hocam, bize biraz izah eder misiniz?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Türkiye -madde gerekçesinde de belirtildiği gibi- Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Sözleşmesi'ni onaylayarak kendisi açısından yürürlüğe koymuştur. Bu çerçevede OECD bünyesinde oluşturulan GRECO'nun mevzuatını bu sözleşme hükümlerine uyumluluğu bakımından değerlendirme yönünde Türkiye'ye yaptığı bir çalışma ziyareti oldu. Bu çalışma ziyaretinde bu düzenlemeye, mevcut Ceza Kanunu'ndaki düzenlemelere eleştiriler yönelttiler. Bu eleştiriler çerçevesinde özellikle üzerinde durdukları nokta şu: Rüşvet suçu anlaşma suçu değildir. Rüşvet suçu onların telakkilerine göre tek taraflı veya iki taraflı rüşvet suçu olarak telakki edilebilir. Bu çerçevede bir kamu görevlisine rüşvet teklif etmek dahi bir rüşvet suçudur. Bizim düzenlememizde, yani mevcut Ceza Kanunu'nun düzenlemesinde bu teklif kabul edilmese dahi rüşvet suçuna teşebbüsten dolayı cezalandırma yoluna gidiliyordu ama bunun GRECO temsilcileri yeterli görmediler. Aslında sözleşme hükümleriyle çelişen bir yönü olmamakla beraber bizden talep edilen...

BAŞKAN – Teşebbüse aklı ermedi herhâlde onların, biraz öyle gibi geliyor.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Burada, teşebbüs hükümlerine başvurmaksızın kişinin kamu görevlisine rüşvet teklif veya vaat etmesini ya da kamu görevlisinin kişiden rüşvet talep etmesinin karşı tarafça kabul görmese bile rüşvet suçuna ilişkin hükümlere göre cezalandırmayı ve bu kanunda yaptırımının müstakilen belirlenmesini sağlama yönünde bir talepte bulunuldu. Bu talep doğrultusunda Ceza Kanunu'nun mevcut şeklinde rüşvet alma temelli, rüşvet verme temelli olarak yapılan tanımda değişiklikler yapıldı. Rüşvet vaat eden, teklif eden, kabul eden, talep eden gibi ibarelerin her birine yer veren yeni tanımlar yapma ihtiyacı ortaya çıktı. Bu aslında büyük ölçüde GRECO'nun taleplerine, onların anladığı dille cevap vermek amacına yönelik bir değişikliktir. Suçun ana konsepti itibarıyla hem mevcut kanundaki hem de şu andaki tasarıdaki konseptten farklı bir şey yok ama şu anda öneri olarak sunulan son metinde artık teşebbüs hükümlerine atıfta bulunma yoluna gidilmiyor, teşebbüsten söz edilmiyor, rüşvet suçuna ilişkin uygulamaların hepsi 252'nci madde kapsamı içerisinde değerlendiriliyor.

BAŞKAN – Yani “teşebbüs” dersek, bizim anladığımız manada bir teşebbüsün cezası da suçun cezasının yarıya indirilmiş şekli, öyle mi?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Yani orada makas var, üçte 2’inden üçte 1’ine kadar indirim yapılabilmesine imkân tanıyan 35’inci maddede bir makas var. Burada ise maktu bir indirim öngören bir düzenleme yer alıyor.

Bir diğer nokta da şu: Rüşvete aracılık eden kişinin, şu andaki mevcut düzenlemeye göre, rüşvet suçuna iştiraktan dolayı sorumlu tutulması lazım ama GRECO’nun bizden aracılık eden kişinin de madde metninde ceza yaptırımına tabii tutulacağını açıkça belirtilmesinin talebi söz konusu. Bu talep doğrultusunda aracılık eden kişinin, rüşvet alanla veren arasında aracılık eden kişinin kamu görevlisi sıfatını taşıyıp taşımadığına bakılmaksızın rüşvet suçunun müşterek faili olarak cezalandırılmasına imkân tanıyan bir fıkra madde metnine eklenmiştir. Keza burada asıl uygulamamız bakımından belki üzerinde durulması gereken nokta şu: Rüşvetin tarafları olan kamu görevlisi ve kişinin dışında bir üçüncü kişiye de menfaat temin edilmiş olabilir.

Şu andaki mevcut düzenlememizde buna özgü bir özel hüküm yok ama bu gözden kaçmış bir husus değil, Mesela, şu andaki düzenlememiz itibarıyla, bir belediye başkanı bir imar ruhsatını vermeden önce ruhsat talebinde bulunan kişiye işte ilin, ilçenin spor kulübüne şu kadar bir bağışta bulunmasını talep etmesi hâlinde biz bunu rüşvet suçu kapsamında değerlendirmeyelim, bu olsa olsa şu andaki uygulamamız itibarıyla görevi kötüye kullanma suçu kapsamında belki değerlendirilebilir. Bunun da rüşvet suçu kapsamında değerlendirilmesine sağlamaya yönelik kanun metnine özel bir hüküm konması yönünde bizden talepte bulunulmuştur. Bu talebe binaen buraya...

BAŞKAN – Hocam, o bizi sıkıntıya sokar.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Tabii, bütün belediye başkanlarının talebi oluyor.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Yani, menfaatin üçüncü bir kişiye sağlanması hâlinde bu üçüncü kişinin de veya menfaatin bir başka tüzel kişiye sağlanması hâlinde o tüzel kişinin yetkilisinin de kamu görevlisi sıfatını taşıyıp taşımadığına bakılmaksızın rüşvet suçunun müşterek faili olarak cezalandırılmasına imkân tanıyan bir düzenleme yapılmıştır bu düzenlemede. Son derece önemli, farklı bir düzenleme burasıdır.

Bir diğer noktada şudur: Yabancı kamu görevlilerine rüşvet verilmesi konusunda hem eski Ceza Kanunu’nuzun düzenlemeleri hem de yeni Ceza Kanunu’nuzun 252’nci maddesi altındaki düzenlemeler sorunlu düzenlemelerdir. Bunlar bizim yeni Ceza Kanunu’nun hazırlık aşamasında kontrolümüzün dışında gelişen düzenlemeler olduğu için bunlara müdahil olma imkânımız olmadı. OECD’nin bu eleştirileri dikkate alınarak Avrupa Konseyi Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi hükümlerine dayalı olarak yabancı kamu görevlilerine rüşvet verilmesini, yabancı kamu görevlilerinin rüşvet alınmasını da açıklayan, buna açıklık getiren ve bizim rüşvet suçuna ilişkin yaptığımız düzenlemelerle uyum arz eden yeni birtakım fıkralar buraya eklenmiştir.

Bu fıkraların isabetli olduğunu düşünüyoruz. Şöyle örneklerle meseleyi açıklayabilirim: Mesela, Amerika Birleşik Devletleri’ne gitmek için Türkiye’deki Amerika Birleşik Devletleri Başkonsolosluğunda birine vize almak amacıyla rüşvet verdiğimizde bu Ceza Kanunu hükümlerine göre rüşvet suçunu oluşturmuyor çünkü bu Amerika Büyükelçiliğindeki görevliler Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre kamu görevlisi değil. Bu düzenleme bunun yolunu açıyor.

Birleşmiş Milletlerin veya uluslararası ya da uluslar üstü çeşitli organizasyonların Türkiye’de görevlileri var, temsilcileri var. Bu kişilere rüşvet verilmiş olması hâlinde Türk Ceza Kanunu’nun rüşvet suçuna ilişkin hükümleri uygulanamıyor. Mesela, Avrupa Birliğinin Avrupa Birliği fonlarından yararlanabilmek için birtakım projeler hazırlanıp bu bağlamda rüşvet verilmiş olması hâlinde, bu Avrupa Birliği organlarının Türkiye’de bulunun görevlilerine, temsilcilerine rüşvet verilmiş olması hâlinde şu andaki mevcut düzenlemeye göre bunun rüşvet suçu kapsamında değerlendirilip cezalandırma imkânımız yok. Bu yeni önerge bu fiillerin de cezalandırılabilmesine imkân tanıyor. Mesela, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde Türkiye aleyhine açılmış olan bir davada kararın Türkiye aleyhine verilebilmesini sağlamak için bu mahkeme çalışanlarına, mahkemede görev yapan hâkimlere, üyelere menfaat temin edilmiş olması şu andaki düzenlememize göre rüşvet suçu kapsamında değerlendirilemiyor. Bunu da rüşvet suçu kapsamında değerlendirebileceğimiz bir düzenleme burada yer alıyor. Yine, mesela Türkiye’nin, BOTAS’ın bir doğal gaz alımıyla bağlantılı olarak yabancı bir şirketle arasında çıkan -isim vermiyorum burada- bir uyuşmazlık dolayısıyla ICC kurallarına göre veya UNISTRAL kurallarına göre tahkime başvurulmuş olsa, bu tahkim çerçevesinde görevlendirilen hakemleri biz görevlendirmiyoruz. Mesela bunlar bizim vatandaşımız da olmayabiliyor, bu kişilere rüşvet verilmiş olması hâlinde, mesela davanın BOTAS aleyhine sonuçlanmasını sağlamak amacıyla -örnek veriyorum- Avusturya vatandaşı olan hakem heyeti üyesine rüşvet verilmiş olması hâlinde bunu da şu anda

Ceza Kanunu düzenlemelerine göre rüşvet suçu kapsamında değerlendiremiyoruz. Bunların da rüşvet kapsamında değerlendirilebilmesini sağlamak amacıyla yönelik olarak bu değişiklik yapılmıştır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Hocam.

Maddeyle ilgili söz söylemek isteyen...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Belediye başkanlarının, valilerin hepsi rüşvetten gidecek.

BAŞKAN – Ben diyecektim şimdi, bizim Vali yarın doğru cezaevine gider.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Valilerin, belediye başkanlarının hepsi gider.

BAŞKAN – “Tabanca ruhsatı için Kastamonuspora 5 bin lira yatır gel.” diyor.

Hocam, bunun çıkarırsak, bu üçüncü kişi meselesi var ya onu çıkardığımız takdirde, acaba kendisine değil de rüşveti hep üçüncü kişilere yönlendirirse, alacağı rüşveti, üçüncü kişiye gider oradan kendisi almak suretiyle bu işi sıyırmaya çalışırsa... Böyle bir imkân var mı? Yani, 6'ncı fıkrayı çıkarırsak... Şimdi, biz iyi tarafından bakıyoruz, hep vali, kaymakam bir yere yardım yaptılar diye iyi taraflarından bakıyoruz ama bir de kötü tarafları da var bunun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Cebirle, baskıyla olursa irtikâp oluyor zaten.

BAŞKAN – Buyurun.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Şimdi, Sayın Başkanım, Hocam açıkladı, bu metin üzerinde biz de çalışmıştık. Şimdi, burada bu temel 252'nci maddede bir kere getirilen en önemli husus haklı bir husus için rüşvet temin etmek dediğimiz 765 sayılı Yasa'da yapması gereken bir iş yapması için veya yapmaması gereken bir iş yapmaması için rüşvet 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda suç olarak tanımlanmamıştı, 257'nci maddeye giderek cezalandırıyordu. Şimdi, burada bu yeni yapılan değişiklik tasarısıyla bu da tıpkı nitelikli rüşvetle aynı durumda cezalandırılır hâle geldi. Değişikliğin temel esprilerinden bir tanesi bu.

Diğeri, 40'ıncı maddede özgü suç tanımlamamız vardı bizim, diyordu ki: Eğer, bir suçu müstakilen kamu görevlisi işleyebiliyorsa kamu görevlisi olmayan bir kişi bu suça ancak ya azmettiren ya da yardım eden sıfatıyla katılabilir. Burada bu değişti, istisna getirildi, araçlar da tıpkı kamu görevlisi gibi cezalandırılır hâle geldi. Teşebbüse ilişkin hükme bir istisna getirildi 35'nci maddeye dördüncü fıkrayla...

BAŞKAN – O da suç sayıldı.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Evet, farklı bir şeye gitti.

Şimdi, burada eğer biz bununla mücadele edeceksek, rüşvetle, şunun değerlendirilmesini düşünüyoruz: Bu teklifi edilen 7'nci fıkraya rüşvet alan veya talepte bulunan ya da bu konuda anlaşmaya varan kişinin; yargı görevi yapan, hakem, bilirkişi, noter veya yeminli mali müşavir olması hâli artırım sebebi olarak düşünüldü.

Sadece teklif olarak şunu arz ediyoruz: Bunlara rüşvet teklif edende de ceza artırılırsa alan-veren açısından adalet de sağlanmış olur. Bu kişilerin alması ağırsa rüşvet anlamında, bunlara teklif edilmesi de nitelikli bir durum olur mu, bunun bir değerlendirilmesini istiyoruz.

Sayın Hocamın verdiği örneklere ilişkin olarak daha çok -onu da belirtelim- 257'nci maddeyle ilgili uygulamalar da var. Eğer örnekteki kişi kamu görevlisi, görevi kapsamında bir iş, onun “Şuraya şu kadar bağış yapmazsan bu işin olmaz.” dediye mevcut düzenlemeye zaten irtikâp suçu oluşturması da kuvvetle muhtemel. Yani, sadece şu anki getirilen düzenlemeyle bu kişilerin eylemleri müeyyide altına alınıyor veya görevi kötüye kullanmadan daha da ağırlaştırılıyor gibi bir durum anlaşılmasın.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Ne gerek var o zaman irtikâptan gidiyorsa...

BAŞKAN – Genelde irtikâp olmaz, oraya kadar varmaz o işte genellikle... Yani, çok detaylı bir şekilde düzenlenmiş, hiçbir yerde açık bırakılmamış.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, bu belediye başkanları işi önemli, kendi belediye başkanlarınız çok. Her bir ilçenin takımı var, para bulmak için her gün kulüp başkanı, belediye başkanının kapısında, her gün makamında.

BAŞKAN – Bizim Vali “Şimdi 5 bin lira yatır Kastamonuspora, silah ruhsatı vereyim, aşağı olsa verme.” diyor, bu buraya girer mi şimdi?

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Bu tanımla girer.

BAŞKAN – Buraya girecek yani o zaman. Adam kendi rızasıyla veriyorsa bunu, zaten bağış diye alıyor, gidiyor bağış yapmış oluyor da.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Rızayla para veren olur mu?

BAŞKAN – “Vermem ruhsat.” diyor, ruhsat vermekte zorlanıyor, yani vermek zorunda olmadığı bir şey.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Sayın Başkanım, şimdi rüşvet bir anlaşma suçu, yani biz burada anlaşma demedik ama, denilmedi, söylenilmedi ama sözleşmede böyle bir talep olduğu için bu şekilde gitti. Ancak, maddenin 3’ üncü fıkrasında değişiklik önergesinde açıkça belirtildi “Rüşvet konusunda anlaşmaya varılması hâlinde.” dendi.

BAŞKAN – Varmadı, anlaşmaya varmadık ne oldu? Teklif edeninki ayrı bir suç, rüşvet isteyip de karşı taraf kabul etmezse rüşvet isteyeninki ayrı bir suç. Burada ne olur o zaman? Vali derse ki “Git, şu kulübün hesabına 5 bin lira yatır gel.” Karşı taraf kabul etmedi. O kendi başına bir suç olacak o zaman.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Sayın Başkanım, rüşvette iki taraf da haksız zeminde olduğunu bilecekler, alan da veren de yanlış yerde olduğunu bilecek, veren kamu görevlisine diyecek ki: “Benim şu yanlış işimi sen şu para karşılığında yap.” O da “Ben senin bu yanlış işini şu para karşılığında yapıyorum.” diyecek. Şimdi, bir kamu görevlisi olarak birisi gelen bir vatandaş bir şeyin ruhsatını alması için kendi görevine giren bir konuya bu ve zorla parasını istiyorsa burada artık irtikabı düşünmemiz lazım ama eğer anlaştı, “Verir misin, böyle böyle bir şey var.”, o da “Veririm” dedi, işlem o paranın tesisiyle olduysa elbette rüşveti düşünmek lazım, rüşvet değerlendirilebilir. Görevi kötüye kullanmak bu hâllerin dışına girecek. Şimdi, daha 255’inci maddeye geleceğiz, orada da farklı bir düzenleme var.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bunların hepsi battı Hocam.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Takdir sizde.

BAŞKAN – Arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda 86’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 86’ncı madde kabul edilmiştir.

Geçiyoruz bir sonraki maddeye, okutuyorum:

MADDE 87- 5237 sayılı Kanunun 254 üncü maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(1) Rüşvet alan kişinin, durum resmi makamlarca öğrenilmeden önce, rüşvet konusu şeyi soruşturmaya yetkili makamlara aynen teslim etmesi hâlinde, hakkında rüşvet suçundan dolayı cezaya hükmolunmaz. Rüşvet alma konusunda başkasıyla anlaşılan kamu görevlisinin durum resmi makamlarca öğrenilmeden önce durumu yetkili makamlara haber vermesi hâlinde de hakkında bu suçtan dolayı cezaya hükmolunmaz.

(2) Rüşvet veren veya bu konuda kamu görevlisiyle anlaşmaya varan kişinin, durum resmi makamlarca öğrenilmeden önce, pişmanlık duyarak durumdan yetkili makamları haberdar etmesi hâlinde, hakkında rüşvet suçundan dolayı cezaya hükmolunmaz.

(3) Rüşvet suçuna iştirak eden diğer kişilerin, durum resmi makamlarca öğrenilmeden önce, pişmanlık duyarak durumdan yetkili makamları haberdar etmesi hâlinde, hakkında bu suçtan dolayı cezaya hükmolunmaz."

BAŞKAN – Madde üzerinde söz yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Başkanım, burada şey var. Rüşvetle uygun hâle getirme, soruşturma, resmî görevli...

BAŞKAN – Bu, biraz daha başka bu, rüşvet işi öteki gibi değil, öteki çünkü evrak kayıt filan incelemede çıkacak bir şey olduğu için o öyle de, bu öyle doğrudan gidiyor.

Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

88’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 88- 5237 sayılı Kanunun 255 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Nüfuz ticareti

MADDE 255- (1) Kamu görevlisi üzerinde nüfuz sahibi olan kişinin, haksız bir işin yaptırılması amacıyla girişimde bulunması için, kendisine veya yönlendireceği kişiye menfaat temin etmesi halinde, hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur. Kişinin kamu görevlisi olması halinde, verilecek hapis cezası yarı oranında artırılır. İşinin gördürülmesi karşılığında veya gördürüleceği beklentisiyle menfaat sağlayan kişi ise, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Menfaat temini konusunda anlaşmaya varılması halinde dahi, suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.

(3) İşin gördürülmesi amacıyla girişimde bulunmanın müstakil bir suç oluşturduğu hallerde kişiler ayrıca bu suç nedeniyle cezalandırılır."

BAŞKAN – Hocam, bu da mı bu GRECO' cuların işi ?

Evet, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AVUKAT SERHAN ÖZBEK – Biz Barolar Birliği olarak burada eski düzenlemeye göre kamu görevlisi üzerinde nüfuz sahibi olacak kamu görevlisi olmayan tanımını subjektif ve muğlak olarak görüyoruz. Bu her biçimde fail yönünden zorlamaya dayalı uygulamaların kapısını aralayabilir yani bu riskin altını çiziyoruz.

Bunun dışında, Türk Ceza Kanunu' nun 255' inci mevcut madde düzenlemesi konusunda zaten bu suç konusunda Türk öğretisi ve uygulamasında zengin bir kaynakça da var. Bu nedenle yani bunun herhangi bir ihtiyacı karşılamadığını düşünüyoruz. Nitekim bu düzenleme diğer yabancı ülkelerde benzer şekilde vardır.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Üzerinde nüfuz sahibi olan kişiler kim? Siyasiler herhâlde değil mi Başkanım?

BAŞKAN – Başkası da oluyor da bu siyasiden ziyade sokaktaki bir vatandaş biz siyasiler nezdinde kendisinin itibarı olduğunu, ona bu işi yaptırabileceğini veya bir kurumun yetkilisine yaptırabileceğini söylüyor, o daha çok oluyor çünkü şey menfaat temin etmez, milletvekili biraz menfaat sağla bana falan demez, o olmaz da...

Şimdi, burada bir şey var, şu önergeyi de okuyalım da arkadaşlar, bununla ilgili bir önerge var detaylı bir şekilde yazılmış deminki gibi, ondan sonra görüşelim.

Okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/565 Sıra Sayılı "Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısı"nın çerçeve 88 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi arz ve teklif ederiz.

Hakan Çavuşoğlu

Mustafa Kemal Şerbetçioğlu

Bursa

Bursa

"Madde 88.- 5237 sayılı Kanunun 255 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Nüfuz ticareti

MADDE 255- (1) Kamu görevlisi üzerinde nüfuz sahibi olması sebebiyle haksız bir işin gördürülmesi amacıyla girişimde bulunması için, doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, kendisine veya bir başkasına menfaat temin eden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Kişinin kamu görevlisi olması halinde, verilecek hapis cezası yarı oranında artırılır. İşinin gördürülmesi karşılığında veya gördürüleceği beklentisiyle menfaat sağlayan kişi ise, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Menfaat temini konusunda anlaşmaya varılması hâlinde dahi, suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.

(3) Birinci fıkrada belirtilen amaç doğrultusunda menfaat talebinde bulunulması ve fakat bunun kabul edilmemesi ya da menfaat teklif veya vaadinde bulunulması ve fakat bunun kabul edilmemesi hâllerinde, birinci fıkra hükmüne göre verilecek ceza yarı oranında indirilir.

(4) Nüfuz ticareti suçuna aracılık eden kişi, müşterek fail olarak, birinci fıkrada belirtilen ceza ile cezalandırılır.

(5) Nüfuz ticareti ilişkisinde dolaylı olarak kendisine menfaat sağlanan üçüncü gerçek kişi veya tüzel kişinin menfaati kabul eden yetkilileri, müşterek fail olarak, birinci fıkrada belirtilen ceza ile cezalandırılır.

(6) İşin gördürülmesi amacıyla girişimde bulunmanın müstakil bir suç oluşturduğu hallerde kişiler ayrıca bu suç nedeniyle cezalandırılır.

(7) Bu madde hükümleri, 252 nci maddenin dokuzuncu fıkrasında sayılan kişiler üzerinde nüfuz ticareti yapılması hâlinde de uygulanır. Bu kişiler hakkında, Türkiye'de bulunmaları hâlinde, vatandaş veya yabancı olduklarına bakılmaksızın, resen soruşturma ve kovuşturma yapılır.

Gerekçe:

Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Sözleşmesinin 12 nci maddesinde ve Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesinin 18 inci maddesinde yer alan "nüfuz ticareti suçu"nın tanımlarında, fiilin "doğrudan ya da dolaylı olarak" işlenmesinden söz edildiğinden, nüfuz ticareti suçunun birinci fıkrasına "doğrudan veya aracılar vasıtasıyla" ibaresi eklenmiştir.

Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Sözleşmesinin 12 nci maddesinde haksız menfaat vaat edilmesi ve teklif edilmesi de nüfuz ticareti suçu kapsamında sayılmış, Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesinin 18 inci maddesinde ise haksız menfaat vaat edilmesi ve teklif edilmesi ile haksız menfaat talep edilmesi nüfuz ticareti suçu kapsamında değerlendirilmiştir. Bu düzenlemelere uyum sağlamak amacıyla, nüfuz ticareti suçuna üçüncü fıkra eklenmiştir.

Nüfuz ticareti suçuna eklenen dördüncü ve beşinci fıkralarda, bu suça aracılık eden kişiler ile nüfuz ticareti ilişkisinde dolaylı olarak kendisine menfaat sağlanan üçüncü gerçek kişi veya tüzel kişinin menfaati kabul eden yetkilisinin müşterek fail olarak cezalandırılacağı düzenlenmiştir.

Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Sözleşmesinin 12 nci maddesinde, bir işin gördürülmesi amacıyla yabancı kamu görevlileri üzerinde nüfuz kullanarak haksız bir etkide bulunmak suretiyle menfaat temin edilmesi de nüfuz ticareti suçunun kapsamı içinde sayılmıştır. Bu nedenle maddeye eklenen yedinci fıkrasında Türk Ceza Kanununun 252 nci maddesinin dokuzuncu fıkrasında sayılan kişiler üzerinde nüfuz ticareti yapılması hâlinde de nüfuz ticareti suçu oluşacağı düzenlenmiştir.

BAŞKAN – Hocam, kısaca bize izah eder misin?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Bu düzenleme de yine GRECO' nun talepleri doğrultusunda yapılmış olan düzenlemedir. Mevcut 255'inci maddede görevine girmeyen bir iş için menfaat temin etmiş olması kamu görevlisi bakımından bir suç olarak tanımlanıyor ama kişi bakımından burada cezalandırılabilir bir fiil öngörülmemiştir. Bunun da amacı bu tür olayların gizli kalmasının önüne geçmektir fakat bu düzenlemede GRECO temsilcileri tarafından Türkiye mevzuatına yönelik olarak yapılan inceleme ziyareti bağlamında eleştirilmiştir. Bu eleştiriler çerçevesinde rüşvet suçuna ilişkin düzenlemelere paralel bir düzenlemenin nüfuz ticareti suçu bakımından da yerine getirilmesini bizden talep etmişlerdir.

Bu çerçevede kamu görevlisi üzerinde nüfuz sahibi olan bir kişi kamu görevlisi olabilir, başka kamu görevlisi olabilir veya olmayabilir. Bir işin gördürülmesi bağlamında bir başkasından menfaat temin etmiş olması da, menfaat talebinde bulunmuş olması da menfaat teklifinde, menfaat talebinde bulunulmuş olması da bu suç kapsamında değerlendiriliyor. Yine, bu sıfatı yani böyle bir özelliği taşıyan kişiye menfaat işinin gördürülmesi karşılığında menfaat vaat veya teklifinde bulunulması da suç olarak tanımlanmaktadır. Burada dikkat edilecek husus şu: İş bu kişi tarafından gördürülüyor, bir başka kamu görevlisine gördürülüyor, menfaati veren de, alan da, kendisine menfaat vaadinde bulunulan da, menfaat talebinde bulunan da cezalandırılacaktır bu sistemde. Getirilen bütün düzenlemeler az önce kabul edilen önergedeki konseptte uygun düzenlemedir.

BAŞKAN – Tamam Hocam, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

90' ıncı maddeyi okutuyorum...

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Ben daha sonra milletvekillerine neyin kabul edildiğini, uygulamada nasıl sonuçlar şey yapacağını arada anlatırım.

BAŞKAN – Menfaat temin ediyorsa önemli değil, bizim menfaatle işimiz yok nasıl olsa.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Sohbet manasında.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hocam, şimdi söyleyin, tekriri müzakere yaparız belki.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Şimdi, bu yolsuzluklarla mücadele konusundaki şeylere tabii ki katılıyoruz fakat şimdi, bakın, daha önce kabul edilen rüşvet tanımında görevin gereklerine aykırı olup olmamaya bakılmıyor. Birincisi, buna dikkatini zi çekiyorum yani hukuka aykırı bir iş olup olmamasına bakılmıyor.

İkincisi: Aslında normal, Türk Ceza Kanunu' na göre iştirak ilişkisinde cezalandırılacak kişiler GRECO' nun şeyiyle müşterek fail olarak cezalandırılır. Hâlbuki bizim sistemde şimdiki etkisine bakacağız, kamu görevlisi değilse yardım oranı olarak cezalandırılıyordu. Burada çok önemli bir değişiklik var.

Şimdi, nüfuz ticaretinde de çok değişiklikler var. Uygulamada Türkiye' de hani iltimas dediğimiz şey, torpil dediğimiz şey. Hani 3 kişi, 2 kişi arasındaki bazı konuşmalar işte, her gün hepinize geliyor kamu görevlilerinin üzerinde "Ya, şunu yapar mısın?" Bu,

telefon dinlemelerine de bunlar dâhil olacaktır, sadece bu konuşmalardan hareketle değişik bir uygulama karşınıza çıkabilir. Ben sadece bu uyarıda bulunabilirim.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bizim telefonları dinliyorlar Hocam.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Ya kimin dinlendiği önemli değil. Aslında sağlıklı bir uygulamada sorun çıkmaz ama ben şu ana kadar yapılan uygulamalara bakarak bu tür ciddi sorunlar doğduğunu biliyorum ve şimdi, bu nüfuz ticareti maddesi de, ben ülkedeki ilişkileri de bildiğim için, bu tür dinlemeler kapsamında elde edilen delillerle çok geniş bir uygulama alanı olabilir. Ben sadece bu uyarıyı yapıyorum.

Bir de, her yerde müşterek fail olarak neden cezalandırıyoruz? Başka suçlarda, yine kamusal suçlarda kamu görevlisi olmayan kişi müşterek fail olarak cezalandırılmıyor. Burada yine cezalandırılıyor ama niye müşterek fail olarak? Bizim Ceza Kanunu'nun genel hükümlerinde kabul ettiğimiz bütün sisteme aykırı hükümler burada özel olarak kabul ediliyor. GRECO'nun dedikleri yapılsın ama yani bütün sistemimiz bozularak mı yapılsın? Ben bu endişemi şimdi gündeme getiriyorum.

Takdir sizin.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Hocam, ben katkı için soru sormak istiyorum hem anlamak için müsaade ederseniz.

Şimdi, mesela milletvekili olarak bizi arıyor vatandaş, diyor ki: “Çocuğumun Sağlık Bakanlığında tayini var.” Menfaatin sınırı yok, para olacak diye bir şey yok. “Siz çocuğumun Sağlık Bakanlığındaki tayinini hallediverin, ben de sana seçimde oy verdim.” diyor. Seçimde verilen oyun...

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Buradaki maddelere bu örneklerin hiçbirisi girmez elbet, bu örnekler girmez ancak şu anda birçok maddeyle ilgili olarak uygulamalarda ortaya çıkan şeyi getirdim ben. Birincisi: Bu tür yanlış uygulamalara yol açıyor maalesef, olmaması gerekir.

İkincisi de bu müşterek fail olarak cezalandırma meselesi, GRECO bu kadar buna ısrar ediyor mu, onu bilmiyorum.

BAŞKAN – Adem Hocam, şimdi, bunun neresi yanlış? Mesela şurası sakıncalı, sıkıntılı dediğiniz yer neresi?

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Ben zaten önergeyi şimdi gördüm. Teşebbüs hadi neyse orada bağımsız bir... Biz, bir hayat olayını... Bir sonuç getirmese de belli bir kısmını bağımsız suç olarak düzenlenebilir, onda bir yanlışlık yok ancak müşterek faillik ve faillik konusunda yani bir kişi genel hükümler uygulandığında yardım eden statüsündeyken şimdi biz onu bu statüsünden ayırıyoruz, müşterek fail yapıyoruz.

BAŞKAN – Rüşvette böyle yaptık.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Cezası 2 kat artıyor, birincisi bu. İlkesel olarak yanlışdır diyorum. Özellikle bu noktada...

BAŞKAN – Vallahi bence para işine bulaştıysa o da alsın aynı cezayı Hocam. Bizim haberimiz olmadan arkamızdan kim bilir kimler birilerinden para alıp işte, ben senin işini hallederim falan diye zaman zaman da duyuyoruz bunu, oluyor, yapmasın kimse böyle bir şey.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Zaten o cezalandırılıyor. Mesele, müşterek fail mi değil mi?

BAŞKAN – Vallahi, müşterek olsun kim karıştıysa bu işe.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Yani şöyle söyleyeyim: Tetiği çeken ile silahı temin edenin arasındaki fark gibi söyleyeyim.

BAŞKAN – Onu hâkim ayarlasın.

GRECO'culara bir söz verelim bakalım.

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER FARUK ALTINTAŞ – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, GRECO'nun değil bu esasında üç tane sözleşme var. Bir, 2003 yılında taraf olduğumuz sözleşme var, OECD Sözleşmesi, buna taraf olan ülke sayısı 140. GRECO'ya taraf olan ülke sayısı 49. Bir de Birleşmiş Milletler Sözleşmesi var. Yani bu sadece GRECO'nun veya Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Sözleşmesi'ne uyum için yapılan değil, bu üç sözleşme de dikkate alınarak yapılmış bir çalışmadır, onu arz etmek istedim yani sadece GRECO yok burada.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Ben buna itiraz etmiyorum, yapılmalıdır ama bu müşterek faillik olarak değil. Bakın, GRECO'nun listesinde bunun taleplerini yapmayan ülkeler; Almanya, Fransa hiçbir şey yapmamışlar. Biz onlardan daha iyi durumda gösterilen bir ülkeyiz. Yani bunlar yapılsın fakat genel prensiplere karşı hükümler neden olsun yani? Bunu GRECO bu kadar müşterek fail olarak mı cezalandırın diyor yoksa cezalandırın mı diyor?

BAŞKAN – Buyurun.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Sayın Başkanım, şimdi, bu düzenlemelerin hepsi sistemimizde yeni. İlk söz aldığımızda belirtmiştim; görevi kötüye kullanma, rüşvet, irtikap ayrımının arasına biz görevi kötüye kullanma, nüfuz ticareti, rüşvet, irtikap yaptık. Şimdi, nüfuz ticareti suçunun o değişiklik önergesinin birinci cümlesindeki “kamu görevlisi üzerinde nüfuz sahibi olması sebebiyle” ibaresini biz eğer uygun görürseniz “olduğundan bahisle” dediğimiz zaman burada suçun amacına ulaşırız. “Nüfuz sahibi olması” dediğimiz zaman nüfuzun olması bu hükmü çok fazla daraltır yorum anlamıyla. Yorum yoluyla zaten cezalandırmanın önünü açmak mümkün değil, yorumla bunu genişletmek mümkün değil. Yargıya böyle bir...

BAŞKAN – Eski Ceza Kanunu’ndaki hükme gidelim diyorsunuz.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Yok, Sayın Başkanım. Eski Ceza...

BAŞKAN – Eski Ceza Kanunu’nda böyleydi zaten.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Şimdi, orada görevine girmeyen bir iş söz konusuydu. Buradaki tanım değişti, o “nüfuz sahibi olması” ibaresi uygun görülürse “olduğundan bahisle” denirse burada bir rahatlama sağlanabilir, bir.

İkincisi: Bakın, bu değişiklik tasarısında, Sayın Başkanım, orada “haksız bir işin görürülmesi amacıyla” lafı eklendi oraya. Bakın, haklı bir iş olduğu zaman buraya girmeyecek. Sizin bir mağduriyetiniz var, arıyorsunuz, birine diyorsunuz ki, böyle böyle, mağdur olduğunu söylüyor, bunu bir değerlendirir misiniz?

BAŞKAN – Bizim yaptığımız işlerden daha ziyade...

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Ben siz yorumlayın anlamında ifade ediyorum ama eğer haksız bir husus talep ediliyorsa o zaman buraya girecek, bu bir.

İkincisi: Şimdi, aynı bölümde düzenlenen suçlar bunlar, kamu güvenirliliği aleyhine işlenen suçlar bölümünde. Zimmet suçunda değer var, irtikapta değer koyduk, rüşvette değer var, bu suç aynı bölümün suçu, bu suça da değerle ilgili bir hüküm getirilirse uygulama daha da rahatlar diye düşünüyoruz.

Sıkıntı olarak şunu ifade edeyim: Şimdi, bu suç rüşvet suçuna benzer bir suç oldu, alanı da vereni de cezalandırıyor, çift taraflı oldu yani. Rüşvet suçunun ortaya çıkmasının temel sebebi etkin pişmanlığın bulunması. İdari makamlarca haber alınmadan taraflardan biri gidip söylediği zaman suç ortaya dökülüyordu. Etkin pişmanlık olmasa dinleme kayıtları dışında rüşvet suçunu ortaya çıkarmak da mümkün değil çünkü alan da veren de sanık durumunda zaten. Bu suç için de, uygun görülürse, etkin pişmanlık hükmüne yer verilirse bu suçun da uygulama olanağı, imkânı artar, ayakları yere basar diye düşünüyoruz.

Değerle ilgili bunlar birlikte olursa uygulamanın daha da rahatlayacağını düşünüyoruz. Eski düzenlemede şöyle bir hüküm vardı: Bir kişi çalıştığı yerden ayrılıyor, genel müdürlükten, bakanlıktan, taşra teşkilatına atanıyor. Merkez teşkilatında bir işi var, düşünün, diyor ki: “Ben oradan yeni geldim, tanıdıklarım var, ben sizin falan falan işinizi hallederim, yaparım, çözerim.” Parayı aldı, 255 diyorduk buraya. Bunun ögesine istediğiniz kamu görevlisini oturtabilirsiniz. Şimdi, bu eylemler açıkta kalacak eğer burada nüfuz sahibi olması ibaresini düşünürsek hep. “Olduğunu söyleyen” dersek pazarlığa girerken kişi bu işi yapacak kişi üzerinde benim bir nüfuzum var diye söyleyerek girecek, zaten nüfuz sahibi olduğu zaman şartları varsa rüşvet olacak o iş görevi kapsamındaysa da. Bunun bir değerlendirmesini istiyoruz. Arz ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER FARUK ALTINTAŞ – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Bir şeyi daha arz etmek istiyorum. Biz 14 Ocak 2004 tarihinde Avrupa Konseyi Ceza Hukuku Sözleşmesi’ne taraf olurken bu nüfuz ticaretini düzenleyen maddeye çekince koyma imkânımız varken çekince koymamışız yani şunu demek istemiştik: Ben bu suç tipini olduğu gibi iç hukukuma aktaracağım diye taahhüt etmişiz, bunu da bir arz etmek isterim.

BAŞKAN – O suçla bizim bir sorunuz yok zaten, “Niye böyle bir suç var?” demiyoruz zaten, orada sıkıntı yok da.

ADALET BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER FARUK ALTINTAŞ – Ama suç tipinin unsurlarını iç hukuka taşımamız gerekiyor Başkanım bu şekilde taraf olmakla, çekince koymadan taraf olmakla.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sözleşmede sayıyor mu madde madde “unsurları bunlar olacak” diye?

ADALET BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER FARUK ALTINTAŞ – Evet, tabii, aynen, kesinlikle.

BAŞKAN – Yani orada şöyle bir diyor, nüfuz sahibi olması sebebiyle diye mi yazıyor orada?

ADALET BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER FARUK ALTINTAŞ – Şu anda kısmen karşılıyor yani şu anda tam karşılamıyor. İsterseniz okuyalım yani sözleşme Resmî Gazete’imizde yayınlanmış.

BAŞKAN – İşte, onun için diyorum ben de. Orada bu fiilleri suç olarak değerlendirin iki taraflı olarak demiştir ama onun düzenlenmesi bize ait artık. İç hukukumuzda biz kendimiz onu suç olarak nasıl düzenleyeceksek öyle yapacağız da...

ADALET BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER FARUK ALTINTAŞ – Tabii ki Başkanım yani çerçeveyi çizmiş, o çerçeveyi...

BAŞKAN – Şimdi, uzatmayalım fazla. Şunu değiştirelim mi, düzeltelim mi: Nüfuz sahibi...

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Sözleşmenin 12’nci maddesini okuyayım.

BAŞKAN – Oku Hocam, ne diyor bakalım?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – “Madde 12 Nüfuz ticareti: Taraflar kendi iç hukuklarına uygun olarak her türlü haksız menfaati doğrudan ya da dolaylı olarak 2; 4 ila 6 ve 9 ila 11’inci maddelerinde belirtilen -yani o rüşvet suçuna ilişkin olarak yukarıda yaptığımız düzenlemelere paralel- karar almaya muktedir herhangi bir kişi üzerinde bir etki yaratma yeteneğine sahip olduğunu belirten veya teyit eden herhangi bir kimseye o şahıs ya da bir başka kişi için olsun ya da bu etkiyi sağlamak için ve etkinin ifade edilip edilmediğine ya da varsayılan etkinin istenen sonucu doğurup doğurmadığına bakılmaksızın haksız bir menfaati bir karşılık olmak kaydıyla vaat etmek, teklifte bulunmak ve vermek fiilini bilerek işleme hâlinde ceza yaptırımı gerektiren bir suç hâline getirmek amacıyla gerekli görülen yasal önlemleri alırlar.”

BAŞKAN – Tamam Hocam, o zaman şunu “olduğundan bahisle” şeklinde düzeltebiliyoruz. Yani orada bir sorunumuz yok, onu redaksiyon yetkisiyle düzelterek.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Ancak burada “müşterek fail” vesaire demiyor Sayın Başkan, cezalandırıyor, şu fiilleri cezalandırıyor diyor.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Kanun sistematikliğini bozmamak açısından onu da düzeltebiliriz.

BAŞKAN – Neyi diyorsunuz?

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Onu asli fail gibi cezalandırmak doğru bir yaklaşım değil.

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – Ceza Kanunu’ndaki genel mantığı burada bozmayalım, sistematikliğini bozmayalım.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – O zaman Başkanım, buna biraz çalışalım, bak, bu değeri de koymamız lazım.

BAŞKAN – Değer koyalım mı buna? Buradaki değer zaten... Değer çok bir şey ifade etmez burada da yani genelde azdır bunun değeri çünkü aynı yukarıdaki gibi belki tarafların sosyal durumu falan nazara alınarak diyebilirsek...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Suça iştirak hâlini düzenlemek lazım.

BAŞKAN – İştirak de doğrudan şerik olarak da değerlendirilebilir, bir şey fark etmez ki, aynı yere gelir o. Parayı ben sana verdim, sen de gittin ona verdin yani.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Asli ya da ferî şerik durumunda olması hâli farklı.

BAŞKAN – Ferîsi falan yok, ha, şu olur... Gerçi bilmeden verirse o da zaten suç olmaz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bakın, burada sessiz sessiz konuşuyoruz Başkanım. Sayın üyemiz: “Çift suçtan hem burada görevine giriyorsa işte, buradaki kamu görevlisinin görevine giren bir alansa hem rüşvetten hem nüfuz ticaretinden 17,5 ceza alır, çift suçtan cezalandırılır. Böyle bir ihtimal olabilir.” diyor.

BAŞKAN – Nasıl olacak yani?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bunlar burada konuşuluyorsa biz bunları niye böyle öğleden sonra yemek yorgunluğuyla veya ağırlığıyla bunları böyle paldır küldür...

BAŞKAN – Biraz daha acıkalım da ondan sonra mı diyorsun?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sabahleyin bakalım bence bu maddeye, yarına bırakalım veya haftaya bırakalım.

BAŞKAN – Bitirelim bunu artık ya, biraz sonra bir beş, on dakika ara verir, o arada bir düzenleme yaparız. Şimdi, bu maddeye bitişten sonra tekrar dönebiliriz geri arkadaşlar, oyladık maddeyi çünkü. 90’ıncı maddeyi okuyoruz arkadaşlar.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Ne yaptık? Bunu sonraya mı bıraktık?

BAŞKAN – Tekrar dönebileceğiz buna.

MADDE 90.- 5237 sayılı Kanunun 278 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 278- (1) İşlenmekte olan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) İşlenmiş olmakla birlikte, sebebiyet verdiği neticelerin sınırlandırılması hâlen mümkün bulunan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

(3) Mağdurun onbeş yaşını bitirmemiş bir çocuk, bedensel veya ruhsal bakımdan özürlü olan ya da hamileliği nedeniyle kendisini savunamayacak durumda bulunan kimse olması hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, yarı oranında artırılır.

(4) Tanıklıktan çekinebilecek olan kişiler bakımından cezaya hükümlenmez. Ancak, suçu önleme yükümlülüğünün varlığı dolayısıyla ceza sorumluluğuna ilişkin hükümler saklıdır."

BAŞKAN – Evet, burada 4' üncü fıkrada bir değişiklik var Anayasa Mahkemesinin iptal kararıyla ilgili olarak. Yani çocuğun anası, babası veya kardeşi bu işlemiş olduğu bir suçu bildirmek zorunda değildir manasında bir düzenleme.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 90' ıncı madde kabul edilmiştir.

91'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 91 - 5237 sayılı Kanunun 285 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 285 - (1) Soruşturmanın gizliliğini alenen ihlal eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu suçun oluşabilmesi için;

a) Soruşturma evresinde yapılan işlemin içeriğinin açıklanması suretiyle, suçlu sayılmama karinesinden yararlanma hakkının veya haberleşmenin gizliliğinin ya da özel hayatın gizliliğinin ihlal edilmesi,

b) Soruşturma evresinde yapılan işlemin içeriğine ilişkin olarak yapılan açıklamanın maddi gerçeğin ortaya çıkmasını engellemeye elverişli olması,

gerekir.

(2) Soruşturma evresinde alınan ve soruşturmanın tarafı olan kişilere karşı gizli tutulması gereken kararların ve bunların gereği olarak yapılan işlemlerin gizliliğini ihlal eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

(3) Kanuna göre kapalı yapılması gereken veya kapalı yapılmasına karar verilen duruşmadaki açıklama veya görüntülerin gizliliğini alenen ihlal eden kişi, birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır. Ancak, bu suçun oluşması için, tanığın korunmasına ilişkin olarak alınan gizlilik kararına aykırılık açısından aleniyetin gerçekleşmesi aranmaz.

(4) Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların kamu görevlisi tarafından görevinin sağladığı kolaylıktan yararlanılarak işlenmesi hâlinde, ceza yarısına kadar artırılır.

(5) Soruşturma ve kovuşturma evresinde kişilerin suçlu olarak algılanmalarına yol açacak şekilde görüntülerinin yayınlanması hâlinde, altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına hükümlenir.

(6) Soruşturma ve kovuşturma işlemlerinin haber verme sınırları aşılmaksızın haber konusu yapılması suç oluşturmaz."

BAŞKAN – Arkadaşlar, önergeleri okuyup öyle değerlendirelim isterseniz.

Bir önerge var okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

5237 Sayılı Kanunun Gizliliğin İhlali başlıklı 285. Maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Ali Rıza Öztürk

Dilek Akagün Yılmaz

Turgut Dibek

Mersin

Uşak

Kırklareli

Gizliliğin ihlali

Madde 285 - (1) Soruşturmanın gizliliğini ihlâl eden kamu görevlisi veya yargı görevi yapan kişi, bu kanunun 258 inci maddesi hükümleri uyarınca cezalandırılır.

(2) Soruşturmaya ilişkin belgelerin içeriğini alenileştiren kişi iki yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

(3) Soruşturma evresinde alınan ve soruşturmanın tarafı olan kişilere karşı gizli tutulması gereken kararların ve bunların gereği olarak yapılan işlemlerin gizliliğini ihlâl eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(4) Kanuna göre kapalı yapılması gereken veya kapalı yapılmasına karar verilen duruşmadaki açıklama veya görüntülerin gizliliğini alenen ihlâl eden kamu görevlisi veya yargı görevi yapan birinci fıkra hükmüne diğer kişiler ikinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır. Ancak, bu suçun oluşması için, tanığın korunmasına ilişkin olarak alınan gizlilik kararına aykırılık açısından aleniyetin gerçekleşmesi aranmaz.

5) Soruşturma ve kovuşturma evresinde kişilerin suçlu olarak algılanmalarına yol açacak şekilde görüntülerinin yayınlanması hâlinde, altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

6) Bu maddedeki fiillerin başka bir suçu da oluşturması hâlinde, fikri içtima hükümlerine göre verilecek ceza yarısına kadar artırılabilir.

7) Yetkili makamlarca görevin gereği olarak yapılan açıklamalar hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz.

Değişiklik Gerekçesi:

Adli makamlarca yürütülen soruşturmalarda henüz kamu davasının açılmasına yeterli şüpheye ulaşılmazdan önce gizlilik, gerek hakkında soruşturma yürütülen kişilerin lekelenmeme hakkı bağlamında adli yargılanma hakkının, gerekse soruşturmanın etkin biçimde yürütülebilmesi ve sağlıklı bir sonuca ulaşabilmesi bağlamında hukuk devleti ilkesinin bir gereğidir. Yapılan soruşturma işlemlerine ilişkin kamuoyunun bilgilendirilmesi, basının haber verme hakkı bağlamında haber ve yorumların yayınlanması son derece doğaldır. Ancak yapılan bilgilendirme ve yayınlar, lekelenmeme hakkına ve soruşturmanın etkin biçimde sürdürülmesine zarar vermemelidir. Soruşturmanın etkin biçimde sürdürülebilmesi ve lekelenmeme hakkı bağlamında adil yargılanma hakkının sağlanması, kamuoyunun bilgilendirme ve haber alma hakkını sınırlayan ilkeler olarak değerlendirilmelidir. Bu durumda soruşturma aşamasında, soruşturmaya ilişkin belgelerin içeriğinin alenileştirilmesinde kamu yararı bulunduğu da söylenemez. Eğer yeterli şüpheye ulaşılır ve dava açılırsa ancak bu durumda kamuoyunun bilgilendirilmesinde kamu yararı olduğu söylenebilir. Buna karşılık masumiyet karinesi, lekelenmeme hakkı ihlal edildiği ve maddi gerçeğe ulaşılmasının engellendiği bir durumda basının haber vermesinde kamu yararının bulunduğu kabul edilemez. Yapılan düzenlemeyle, bir yandan soruşturmanın gizliliği bağlamındaki haklar güvence altına alınırken diğer yandan soruşturma aşamasında bu haklar ihlal edilmeden belirli sınırlarda basınının haber verme hakkını korunmuş olmaktadır.

Soruşturmanın, soruşturma işlemlerinin ve istisnai durumlarda duruşmanın ve bazı kovuşturma işlemlerinin gizliliğinin ihlal edilmesi suçu, iki farklı hukuki değerle ilişkilendirilmektedir. Öncelikle suç tipi, işlenmiş olan veya işlendiği iddia edilen suçlara ilişkin olarak yapılacak soruşturmaların etkin biçimde sürdürülmesi, maddi gerçeğe ve hukuka uygun bir sonuca ulaştırılması bağlamında ceza muhakemesinin amaçlarının sağlanmasına hizmet etmektedir. İkinci olarak ise soruşturma işlemleri neticesinde haklarında bilgi edinilen kişilerin, gerek isnat edilen fiile ilişkin olarak gerekse soruşturma dosyasına çeşitli sebeplerle girmiş bilgilerinin, gizliliğin ihlal edilmesi neticesinde henüz araştırma aşamasında iken kamuoyu ile paylaşarak masumiyet karinesi, lekelenmeme hakkı, özel hayatın gizliliği, haberleşmenin gizliliği gibi temel Anayasal haklarının ihlal edilmesinin önlenmesidir. Soruşturma aşaması henüz, soruşturma konusu fiile ilişkin araştırma safhası olduğundan, dava açılıp açılmayacağının dahi henüz belli olmadığı bir zaman diliminde bu tür bilgilerin gizliliğinin ihlal edilmesinin ceza yaptırımı ile karşılanması gerekmektedir.

Soruşturmanın gizliliği ilkesi kural olarak soruşturmada ceza muhakemesi süjesi olarak rol olanlar bakımından geçerli değildir. Dolayısıyla soruşturma gizlilik, savunma hakkını kısıtlar bir şekilde uygulanamayacaktır. Soruşturma evresindeki işlemler ve içerikleri, soruşturmanın taraflarından şüpheliye veya müdafiiye karşı, savunma hakkının kullanılmasını engelleyecek şekilde gizli tutulamayacaktır. Kanunlarda soruşturma evresindeki belirli işlemlerin soruşturmanın belirli sükelerine karşı da gizli tutulması gerektiği hususunda hüküm bulunan hâllerde, bu işlemler, soruşturmanın sükeleri bakımından da gizli tutulmaktadır. Örneğin, telekomünikasyon yoluyla iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması hususunda verilmiş olan kararlar ile gizli soruşturmacı görevlendirilmesine ilişkin kararlar ve bu soruşturmacının kimliğine ilişkin bilgiler, şüpheliye ve müdafiiye karşı gizli tutulmaktadır. Keza, belli bir konutta veya işyerinde arama yapılması hususunda hâkim tarafından verilmiş karar veya Cumhuriyet savcısı tarafından verilmiş emir henüz icra edilmeden önce, ilgili kişilerin bu karar veya emir içeriğinden haberdar edilmesi, maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasını engeller bir mahiyet taşıdığından, gizliliğin ihlali olarak değerlendirilmelidir,

Soruşturma işlemlerinin gizliliği, esas itibarıyla soruşturmanın süjesi olmayan kişiler bakımından söz konusudur. Soruşturma evresindeki belirli işlem içerikleri, soruşturmanın sükeleri bakımından gizli olmamakla birlikte, diğer kişiler bakımından gizlilik özelliğini muhafaza etmektedir. Örneğin, soruşturma evresinde delillerin tespitine ilişkin işlemlerin içerikleri, savunma hakkının kullanılabilmesi için, şüpheliye ve müdafiiye karşı gizli tutulamaz; ancak, bunların kamu görevlisi tarafından üçüncü kişilere açıklanması veya üçüncü kişiler tarafından kamuya açıklanması, gizliliğin ihlali olarak değerlendirilmektedir.

Uygulamada 285. Madde dolayısıyla sıklıkla basın mensupları aleyhine davalar açılmaktadır. Buna karşılık gizlilik kapsamındaki bilgileri basın mensuplarına verenlerle ilgili etkin bir uygulama yapılmamaktadır. Bu nedenle önerilen düzenleme ile maddenin birinci fıkrasında soruşturmanın gizliliğinin kamu görevlisi ve yargı görevi yapan tarafından ihlali özel olarak düzenlenmiştir. Soruşturma işlemlerinin gizliliğinin sağlanmasından birinci derecede sorumlu olan kişi soruşturmayı yürüten cumhuriyet savcısı ve

emrinde çalışan idari veya adli personeldir. Dolayısıyla soruşturmada görev alan kamu görevlilerinin veya yargı görevi yapanların soruşturmanın gizliliğini ihlal etmeleri Türk Ceza Kanunun 258 inci maddesinde düzenlenen suç oluşturur. Maddenin ilk fıkrası ile bu husus tasrih edilmiştir. Kamu görevlisinin ve yargı görevi yapanın gizliliği ihlali suçunun maddi unsuru, gizliliğin ihlali sonucunu doğuracak her türlü davranış oluşturabilir. Söz konusu davranış soruşturma dosyasında bulunan bir belgenin üçüncü kişilere verilmesi, yapılmış ya da yapılacak bir işleme ilişkin bilgi verilmesi gibi farklı şekillerde gerçekleştirilebilir. Bu noktada görev gereği yapılan bilgilendirmeler suç oluşturmaz. Nitekim maddenin son fıkrasında bu hususa açıkça yer verilmiştir. Örneğin kolluk amirinin ya da cumhuriyet savcısının kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla yaptığı ve gizlilik kapsamında olmayan, soruşturmaya konu fiilin ne olduğu, tatbik edilen yakalama ve ya gözaltı işlemleri, arama işlemleri gibi içeriğe soruşturma işlemlerinin içeriğine matuf olmayan açıklamaları, yine şüphelinin müdafinin şüpheliye veya soruşturma konusu olayla ilgili olarak bilgi aktarmak durumunda olduğu şüphelinin yakınlarına yaptığı açıklamalar gizliliğin ihlali olarak nitelendirilemez.

Maddenin ikinci fıkrasında ise diğer kişiler bakımından gizliliğin ihlali suçunun düzenlenmiştir. Uygulamada yaşanan tereddüt ve sorunları gidermek amacıyla diğer kişiler bakımından gizliliğin ihlali soruşturmaya ilişkin belgelerin içeriğinin açıklanması şeklinde tanımlanmıştır. Bilindiği gibi Soruşturma aşamasında yapılan işlemler bakımından temel ilke yazılılıktır. Yapılan tüm işlemler yazılı olarak yapılmalı veya sonrasında yazılı hâle getirilmelidir. Dolayısıyla soruşturmaya ilişkin belgelerin içeriğinin açıklanması şeklinde yapılan tanımlama hem suç tipinin sınırlarının belirlenmesini sağlamakta ve soruşturmanın gizliliğinin ihlalinin ne anlaşılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Örneğin soruşturma çerçevesinde yapılan telekomünikasyon yoluyla iletişimin denetlenmesi karar ve tutanakları, ifade ve sorgu tutanakları, arama tutanağı, yapılmış bir arama neticesinde elde edilen belge, resim gibi el koyma konu olmuş ve artık soruşturmaya ilişkin belge vasfı kazanmış belgelerin içeriği gizliliğin ihlalinin konusunu oluşturmaktadır. Ancak bunlar dışında kalan ve soruşturmaya ilişkin bilgi ve yorumların yayınlanması bu suç oluşturmaz. Kişi gerek kişisel araştırma ve görüşmeleri ile gerekse soruşturmaya ilişkin kamuoyuna yapılan açıklamalardan hareketle soruşturma konusu olaya ilişkin görüş ve bilgilerini kamuoyu ile paylaşabilir. Bu noktada yapılacak açıklamanın sınırını soruşturmaya ilişkin belge içeriği belirlemektedir. Fıkra düzenlenmiş suçun maddi unsuru bağlamında suçun oluşumu alenileştirme ile mümkündür. Yani gizliliğin söz konusu olduğu işlemler bakımından, gizliliğin ihlali suçunun oluşabilmesi için, bu bilgilerin aleniyete kavuşturulması yani gizliliğin alenen ihlâl edilmesi gerekmektedir. Bu itibarla, müdafilik ilişkisi tesis edilmeden, yardımından yararlanmak için soruşturma dosyasının soruşturmanın süjesi olmayan bir hukukçuya veya sair uzman kişiye iletilmesi hâlinde, suç oluşmayacaktır. Çünkü, bu durumda gizliliğin alenen ihlali söz konusu değildir. Gizliliğin alenen ihlalinin söz edilebilmesi için, gizli tutulması gereken soruşturma işlemleri içeriklerinin belirsiz sayıda kişi tarafından öğrenilmesine imkân tanıyacak şekilde açıklanmış olması yeterli bulunmaktadır. Aleniyetin varlığı için bu ihlalin mutlaka kitle iletişim araçlarıyla gerçekleştirilmesine gerek bulunmamaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında ise soruşturmada süje olarak rol alan kişilere karşı da gizli tutulan işlemler ve bunların uygulanmasının gizliliğinin ihlali edilmesi fiili bakımından aleniyet koşulu aranmamıştır. Aynı zamanda soruşturmanın süjelerine karşı gizliliğin söz konusu olduğu işlemler bakımından, gizli bilgilerin bu kişilere ulaştırılmasıyla suç oluşacaktır. Yani bu durumda gizliliğin alenen ihlâl edilmesi gerekmemektedir. Bu davranış kamu görevlisi veya yargı görevi tarafından icra edildiğinde birinci fıkra hükmü, diğer kişiler bakımından ise üçüncü fıkra hükmü uygulanacaktır. Bu suçun işlenmesiyle, hakkında yapılmış soruşturma belgelerinin içeriği açıklanmış veya alenileştirilmiş kişi mağdurdur. Ancak, bu kişinin söz konusu soruşturma kapsamında şüpheli olan kişi olması şart değildir. Özellikle, özel hayatın veya haberleşme içeriklerinin gizliliğinin ihlali bakımından bu kişi, şüpheli dışında soruşturma konusu suçun mağduru veya sair bir kişi de olabilecektir. Ancak, soruşturmanın gizliliğinin ihlali, aynı zamanda maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasına engel olma tehlikesi oluşturduğu için, bu ihlâl ile bireylerin Devlettten suçluların cezalandırılmasını talep etme hakkı da ihlâl edilmektedir. Bu itibarla, söz konusu suçun işlenmesiyle, toplumu oluşturan herkes de mağdur edilmektedir.

Maddeye yeni ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralar eklendiği için, kovuşturma evresinde kapalı oturumlarda yapılan açıklamalar ile görüntülerin gizliliğinin ihlali suçunun tanımlandığı ikinci fıkra, beşinci fıkra olarak teselsül ettirilmektedir. Bu değişiklikle, maddenin mevcut üçüncü fıkrasının yürürlükten kaldırılması öngörülmektedir. Bu durum karşısında, söz konusu suçun basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâli, ceza miktarının belirlenmesinde artırım nedeni olmayacaktır. Maddeye eklenen yeni beşinci fıkra ile gizliliğin ihlaline konu olan bilgi veya belge içeriğinin açıklanmasının başka bir suç da oluşturması haline ilişkin özel bir düzenlemeye yer verilmiştir. Soruşturma işlemlerinin veya belgelerinin açıklanması çoğunlukla haberleşmenin gizliliğini, özel hayatın gizliliğini ihlal gibi suçlara da vücut vermektedir. Kamusal soruşturma makamının, yargısal faaliyetten kaynaklanan zor kullanma yetkisini kullanarak elde ettiği haberleşme içeriklerinin veya özel hayatın gizli alanına ilişkin bilgilerin, soruşturma söz konusu

olmaksızın gerçekleştirilen benzer ihlallere nazaran daha ağır bir haksızlık içeriğine sahip olduğu değerlendirilmiştir. Bu nedenle Türk Ceza Kanunun 44 üncü maddesinde yer alan fikri içtima düzenlemesine bir istisna getirmek yerine, bu gibi durumlarda anılan maddeye göre tespit edilecek cezanın yarısı oranında artırılması hususunda mahkemeye takdir yetkisi verilmiştir.

Maddenin son fıkrasında ise yetkili makamlarca görev gereği soruşturmaya ilişkin yapılan açıklamaların bu madde kapsamında olmadığı hususu tasrih edilmiştir.

(Oturum Başkanlığına Sözcü Yılmaz Tunç geçti)

BAŞKAN – Evet, uzun bir gerekçeden sonra Sayın Müsteşar Yardımcımız söz talep etti.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTAŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, saygıdeğer üyeler; öncelikle tasarıdaki bu hükmün neden huzuruza getirildiği konusunda kısa bir açıklama yapmak istiyorum. Şimdi, mülga 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu’nda soruşturma aşamasının gizli olduğuna ilişkin çok açık, net bir hüküm bulunmamaktaydı ama gerek doktrinde gerek uygulamada işin niteliği gereği bu aşamanın gizli olduğu ifade edilmekteydi. Yeni Ceza Muhakemesi Kanunu’nda, 157’nci maddede kanunun başka hüküm koyduğu hâller saklı kalmak ve savunmak haklarına zarar vermemek koşuluyla soruşturma evresindeki usul işlemlerinin gizli olduğu hükme bağlanmıştır. Bu gizliliğin ihlali Türk Ceza Kanunu’nun 285’inci maddesinde müeyyideye bağlanırken, sadece soruşturmanın gizliliğini alenen ihlal eden kişinin bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılacağı öngörülmüştür.

Şimdi, uygulamada yaşanan en büyük problem herhangi bir soruşturma konusunda hiçbir hususun haber konusu yapılmayacağını, kamuoyuna duyurulmayacağını noktada toplanmaktadır. Biz huzuruza getirilmiş olan 285’inci madde değişikliğinde ceza hükmünü aynen korurken yani 1’inci cümleyi aynen korurken 285’inci maddesinde, hemen devamında bu suçun oluşabilmesi için hangi şartların aranması gerektiği hükme bağlanmak suretiyle bu suç daha somut bir hâle getirilmiştir. Devamındaki maddeler de, fıkralar da buna göre düzenlenmiş, alt komisyonda yapılan ilaveyle de burada tanımlanan suçların kamu görevlisi tarafından görevinin sağladığı kolaylıktan yararlanılarak işlenmesi hâlinde cezanın yarısına kadar artırılacağı hükme bağlanmıştır.

Önergeler uzun bir şekilde yazılmış, madde metni içeriğiyle bazen bağdaşmayan gerekçelere de yer verildiği görülmektedir, kaldı ki madde metninde yer almayan bazı örneksemeler orada, uygulamada belki kabul de görmeyecektir. Yani şu manada kabul görmeyecektir: Çünkü madde metninde yeterince açıklık bulunmamaktadır. Hükümet tasarısında ve alt komisyonda yapılan düzeltmeyle huzuruza getirilmiş olan metnin daha somut, daha anlaşılır, daha doğru olduğu kanaatindeyiz, bir tek eğer gerekirse ilave “soruşturmanın gizliliğini ihlal eden kişi” ibaresinden sonra “fiilî daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde” ibaresi eklenebilir. Bunun haricinde tasarıdaki hükmün daha doğru olduğu kanaatindeyiz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Hocam, buyurun.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER - Şimdi, burada şöyle bir karışıklık oldu, biraz benim açıklama yapmak gerekiyor: Alt komisyonda dendi ki: “Bu maddede değişiklik yapılsın.” Bunun üzerine ben Adalet Bakanlığının Bolu’da hazırladığı toplantıda Yargıtaydan arkadaşlarla, akademisyenlerle görüşerek bir metin hazırladık. Bu çalışmayı da buradaki alt komisyondaki milletvekilleriyle de paylaştık. Yani şu anda Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinin önerisi olarak gelen bu çalışma... Biz çünkü alt komisyon çalışması olduğu için herkesle paylaşıyorduk. Daha sonra ama bu paylaşımdan sonra da üzerinde çalışma yaptık, dün de İzzet Bey’le bir çalışma yaptık, hatta bunu da Adalet Bakanlığındaki arkadaşlara verdik. Ama o gerekçe, o önerge iletilmedi. Bizim en son yani yaptığımız önerge olmadığı için tabii ki bazı... Ben bunu paylaşırken bir önerge olarak paylaşmıyordum. Yani neden yapılmalı, nasıl yapılmalı, önerge hâline getirilirken birtakım yani gerekçeyle önerge arasında uyumsuzluklar olabilir.

Şimdi, neden, peki, bu önerge var? Şimdi, asıl en son hâli sizde yok yani bizim İzzet Bey’le dün üzerinde çalıştığımız en son hâli yok. Ben temel düşüncelerimizi söyleyeyim:

Bir: Bir kere burada soruşturmanın gizliliğini ihlal şu anda herhangi bir bilginin dahi verilmesini ihlal sayıyor, çok geniş basın açısından; bu doğru.

İki: Biz sadece açıklayan basının üzerinde duruyoruz, hâlbuki veren kim? Dolayısıyla biz dedik ki yani verenler kamu görevlisi, yargı görevi yapanlar yani bu suçun asıl faili olan kişiler bunlar, şimdiki de öyle ama bu daha açık bir şekilde ortaya konsun. Yani işi kaynağında engellemeye yönelik bir düzenleme olsun.

Peki, ikinci aşama ne? Basın her haber yaptığı konusu değil de soruşturma aşamasında içerikleri yayınlamasın. Dolayısıyla belli noktalarda haber yapsın, fakat soruşturmanın içeriğine ilişkin belgelerin içeriğini yayınlamasın, ikinci önemli nokta.

Üçüncü önemli nokta: Yani kamu görevlileri görevinin gereği açıklama yapıyor, bu savcılık olabilir, bazen valilik oluyor, bu açıklamalar yapılırsa ve bunlar da haber konusu... Bu da suç olmasın. Böylece şöyle bir şey düşündük: Hem kamuoyu bilgilendirilirken soruşturma makamları bir düzene girsın yani bilgi verirken ne bilgi verecekler.

İkincisi: Kamu görevlileri soruşturma kapsamındaki bilgilerin başkalarıyla paylaşılmasının suç olduğu daha ön planda olduğu için daha bir caydırıcı unsur olsun.

Üçüncüsü de basın mensupları haber yapma sınırlarını, haber yapabilecekleri ancak... Diyelim ki bir kişinin ifadesi bunu kısmen veya tamamen içerik olarak yayınlanmamasının yasak olduğu daha ortaya çıksın diye şey yaptık. Şu anda okunan önergeye ben prensip itibarıyla taraftarım, ancak dün İzzet Bey'le çalıştığımız bir metin var, o son şekil burada görüşülme imkânı olursa daha şey olabilir. Peki, neden buraya da vardık? Şu andaki tasarıdaki şeyde şundan dolayı Yargıtaydaki arkadaşlar şey yapıldı: Mesela diyor ki: "Soruşturma evresinde yapılan işlemin içeriğinin açıklanması suretiyle, suçlu sayılmama karinesinden yararlanma hakkının veya haberleşmenin gizliliğinin ya da özel hayatın gizliliğinin ihlal edilmesi," Şimdi, "suçlu sayılmama hakkının ihlal edilmesi" dediğimiz zaman herhangi bir bilgi yine suç olacaktır. Hâlbuki biz burada basının da belli bir sınırlamada da olsa bilgi vermesini istiyoruz. Haberleşmenin gizliliği ya da özel hayatın gizliliğinin ihlal edilmesi, zaten bunlar başka maddelerde suç. Yani benim naçizane teklifim bu verilen önerge dün burada yine yapılan çalışmayla birlikte ele alınıp değerlendirilsin. Takdirlerinize arz ediyorum. Neden böyle bir önerge geldi, bunun arka planını anlattım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz Hocam.

Barolar Birliği Temsilcimiz, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERHAN ÖZBEK – Evet, bu madde savunma hakkı ve savunma mesleğinin yürütülmesi açısından son derece riskler taşıyan bir madde. Alt komisyonda da biz görüşlerimizi açıklamıştık. Biz, tabii, savunma mesleği olarak masumiyet karinesi bizim son derece önemseydiğimiz, titizlendiğimiz bir konu. Ancak düzenlemeyi, savunma hakkı ve mesleğin yürütümü açısından taşıdığı riskleri göz önüne almamız lazım. Bakın, günümüzde avukatlar bir tutuklama için dahi, bakın tutuklama olayında dahi, itiraz için savunma, soruşturma dosyasını incelemekte çok büyük sorunlar yaşıyorlar. Ceza Muhakemesi Kanunu'ndaki açık hükme rağmen yıllar boyu kalem yönetmeliğinin olmadık bir maddesi bu yasaklama için, bu engelleme için kullanıldı. Bunlar yaşadığımız gerçek olaylar. Bugün zaten biz mevcut düzenleme içerisinde dahi dosyaya erişim hakkımızı son derece kullanamıyoruz ve zor kullanıyoruz. Şimdi, bazı maddeler gerçekten mesleksi, "mesleksi" de demeyelim ona özgür alanlarını korumak açısından önemli. Şimdi, görüyorum, yeni düzenlemelerde basın özgürlüğü açısından bir duyarlılık nedeniyle basın özgürlüğünü korur nitelikte bir kısım hükümler konmuş. Saygım var buna, doğrulara katılıyorum, ancak bakın bir sorun olarak yaşamakta olduğumuz savunma hakkının kullanımı konusunda bu tehlikeyi bertaraf edecek benzer bir ifadeyi kullanmazsak bu maddedeki 2'nci fıkrayı okuyorum: "Soruşturma evresinde alınan ve soruşturmanın tarafı olan kişilere karşı gizli tutulması gereken kararların ve –bunun da altını çiziyorum- bunların gereği olarak yapılan işlemlerin gizliliğini ihlal eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır."

Değerli üyeler, bakın, bu fıkra bizim karşımıza... Dün bir kalem yönetmeliğini biz aşamadık. Bakın, bu fıkra tümüyle savunma hakkı ve savunma mesleğinin aleyhine kullanılacaktır. Biz herhangi bir savcılık kaleminin, savcılık memurunun herhangi bir savcıdan bu maddenin yarattığı baskı nedeniyle o dosyaya erişim hakkımızı kullanamayacağız. Tabii, burada biz mesleksi fanteziyi savunmuyoruz, bu aslında vatandaşın savunma hakkıyla ilgili bir konu. O nedenle, ek bir düzenlemeyle madde hükmünün savunma hakkının kullanımını engeller biçimde yorumlanamayacağı şeklinde bir hükmün eklenmesinde en azından yanlış uygulamaların önüne geçmek açısından pratik yarar olduğunu düşünüyoruz.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

91'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 91'inci madde kabul edilmiştir.

92'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 92 - 5237 sayılı Kanunun 288 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 288- (1) Görülmekte olan bir davada veya yapılmakta olan bir soruşturmada, hukuka aykırı bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesi ya da gerçeğe aykırı beyanda bulunması için, yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemek amacıyla alenen sözlü veya yazılı beyanda bulunan kişi, eli günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.

BAŞKAN – Evet, 92’nci maddede söz talebi? Var.

Barolar Birliği Temsilcimiz, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERHAN ÖZBEK – Bu maddede sözümü çok uzatmayacağım. Az önce sözünü ettiğimiz savunma hakkı açısından riskler taşımaktadır. Yani bu maddenin bugün günümüzde... Avukatın görevi yargıyı etkilemek yani bu suç avukatlar açısından çok çok büyük ölçüde işlenemez bir suç niteliğindeyken günümüzde çeşitli değerlendirmelerle avukatlar hakkında bu maddeden müvekkilleriyle ilgili yaptıkları açıklamalar, işlemler nedeniyle yargılamalara yol açılmaktadır. O nedenle, az önceki önerimi aynen bu madde hükmü içinde tekrar ediyorum. Maddenin savunma hakkının kullanımını engeller biçimde yorumlanamayacağı hususunun eklenmesini diliyoruz biz Barolar Birliği olarak.

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Hakkı Köylü geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Şimdi, burada bir soru soracağım değerli hocalarıma.

Şimdi, burada Barolar Birliği Temsilcimizin de kaygıları çerçevesinde daha önce “hukuka aykırı olarak” diye ifadeler eklemiştik. Buraya böyle bir ibare eklememizin bir mahsuru olur mu?

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Burada var zaten.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Hayır, oradaki hukuka aykırılık başka bir şey. “Hukuka aykırı sonuç elde etmek için” diyor yani yöntemin hukuka aykırılığı konusunda yani avukatların savunma mesleği sırasındaki açıklamalarının en azından böyle bir risk taşımamasını sağlamak üzere.

BAŞKAN – Aslında dün bundan daha etkili bir maddeyi geçtik ve bu tarz düzenlemenin orada yeterli olduğunu ve avukatların savunma hakkını, zaten her tarafıyla hukuka uygun bir iş olduğuna göre, bir görev olduğuna göre...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – “Hukuka aykırı olarak” diye bir ifade var 277’de.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Burada da var.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Yok burada.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERHAN ÖZBEK – Sayın Başkan, diğer 377... Aslında o da benzer bir şey taşıyor ama ona biz “kirli etkileme” deriz yani burada bizim mesleksi etkileme risk altında, bu 288’de.

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – Buraya da “hukuka aykırı” diye bir ibare eklessek ne kaybederiz?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Evet yani sadece “hukuka aykırılığı etkilemeye” var bakın 277’de yani buna da onu eklersek sanki o kaygı gidecek gibi. Aslında niyet o, burada da kastedilen o da...

BAŞKAN – İzzet Hocam, ne dersin?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Hukuka aykırı karar vermesi, hukuka aykırı işlem tesis etmesi ve gerçeğe aykırı beyanda bulunması...

BAŞKAN – Hocam, mikrofonunuzu açar mısınız?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Dün de arz ettiğim üzere, 277’nci madde ile 288’inci madde arasında önemli bir farklılık var.

BAŞKAN – Birisi doğrudan irtibatlı, biri uluorta konuşma yani kısacası.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Karar verecek, işlem tesis edecek kişilerin muhatap alınması suretiyle 277’nci maddedeki suç işleniyor. 288’inci maddedeki suç ise karar verecek veya işlem tesis edecek olan kişilerle doğrudan muhatap olma söz konusu değil. Bir aleni açıklama yapıyoruz. Bu aleni açıklamanın belli bir amacı var. Hukuka aykırı karar vermesinin yani bu kamu görevlilerinin, yargı görevi yapanların hukuka aykırı karar vermesini, hukuka aykırı işlem tesis etmesini veya mesela tanığın gerçeğe aykırı beyanda bulunmasını, bilirkişinin gerçeğe aykırı beyanda bulunmamasını sağlamak amacıyla biz bu açıklamayı yapıyoruz, bu aleni değerlendirmeyi yapıyoruz, sözlü veya yazılı beyanda bulunuyoruz. Bu suç ise 288’inci maddedeki suçtur. Burada ayrıca “hukuka aykırı olarak” ibaresini kullanmaya gerek yok. Eğer avukat savunma hakkının kullanılması...

BAŞKAN – Diyelim ki avukat duruşmadan çıktı, o arada bir açıklama yaptı, dedi ki: “Bunun böyle olmaması lazım, bu davanın aslında beraat etmesi gerekir. Hiçbir delil yok müvekkilimin aleyhine...”

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Bilirkişi taraflı da değil, bilirkişiyi kontrol etmişlerdir yani...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERHAN ÖZBEK – Ve bu ihtiyaçlar çok reel ihtiyaçlar yani biz savunma mesleğini yürütürken bu uyarıları aslında kamuoyu için de yapmak zorunda kalıyoruz yani savcının işlemini eleştirmek zorunda kalıyoruz.

BAŞKAN – Aslında bu etkilemeden öte, biraz daha ileri giderek birilerine hakaret olur, tehdit olur falan, o suçlara girer.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – O zaman şunu yapalım: “Yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı hukuka aykırı yöntemlerle etkilemek amacıyla...”

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Hukuka aykırı yöntemle nasıl etkilenir o şekilde?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Aynı problem 277’de söz konusu.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERHAN ÖZBEK – “Savunma hakkının kullanımını engeller biçimde yorumlanamaz.” gibi bir ekleme olabilir yani...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Böyle bir ifade... Hepsini aynı, Hocamın dün söylediği gerekçesini de... Bir görevin ifası...

BAŞKAN – Bunun da eskisine kimse itiraz etmemiş. Eskisinde hapis cezası var, şimdi para cezasına dönüyor, değişen bir şey yok yani. Değil mi, kanunda bir değişiklik yok bildiğim kadarıyla.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Hayır, eskisinde olmayan şeyleri ilave ettik, yapmışken bunu da ilave edelim yani.

BAŞKAN – Edelim, bence de yani öyle sıradan açıklamalar falan tarzında olan şeylerin suç oluşturmaması lazım.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Görevi kapsamında yaptığı bir şey...

BAŞKAN – Hocam, nasıl bir şey söylemiştin, bir daha izah eder misin?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Yani ekleme ihtiyacı hissediyorsanız koyalım o zaman.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Hayır, emniyet müdürü de yapabilir bu açıklamayı bazen. Onun yaptığı açıklamada...

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Yapıyorlar nitekim yani yapıyorlar.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – İlla avukatlar olacak diye bir şey yok.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – “Hukuka aykırı olarak etkilemek amacıyla...” Üçüncü satırdaki “tanığı ibaresinden sonra “hukuka aykırı olarak...”

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Evet, tamam.

BAŞKAN – Evet, bu iki kelimeyi ekledik.

Bu düzeltmeyle maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

93’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 93 - 4/11/2004 tarihli ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 7 nci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Cumhuriyet savcısı” ibaresi “mülki amir” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Ya, bazı para cezalarını savcının yerine mülki amirin vereceğini öngören bir şey bu. İdari para cezası bunlar.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 93’üncü madde kabul edilmiştir.

94’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 94 - 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 38 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Elektronik işlemler

MADDE 38/A- (1) Güvenli elektronik imza, elle atılan imza ile aynı ispat gücünü haiz olup, kanunlarda güvenli elektronik imza ile yapılamayacağı açıkça belirtilmiş olan işlemler dışında, elle atılan imza yerine kullanılabilir.

(2) Her türlü ceza muhakemesi iş ve işlemlerinde Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi kullanılır. Bu iş ve işlemlere ilişkin her türlü veri, bilgi, belge ve karar, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi vasıtasıyla işlenir, kaydedilir ve saklanır.

(3) Kanunlarda gösterilen istisnalar hariç olmak üzere, dosyalar güvenli elektronik imza kullanılarak Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi vasıtasıyla incelenebilir ve her türlü ceza muhakemesi iş ve işlemi yapılabilir.

(4) Bu Kanun kapsamında fizikî olarak hazırlanması öngörülen her türlü belge ve karar, güvenli elektronik imzayla elektronik ortamda düzenlenebilir, işlenebilir, saklanabilir ve bunlar gerektiğinde ilgili diğer kişi veya kurumlara elektronik ortamda gönderilebilir. Güvenli elektronik imza ile imzalanarak oluşturulan ve iletilen belge veya kararlar, gerekmedikçe fizikî olarak

düzenlenmez ve ilgili kurum ve kişilere gönderilmez. Güvenli elektronik imza ile imzalanmış belgenin elle atılan imzalı suretiyle çelişmesi hâlinde, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sisteminde kayıtlı olan güvenli elektronik imzalı nüsha geçerli kabul edilir.

(5) Güvenli elektronik imza ile imzalanan belge ve kararlarda, mühürleme işlemi ile kanunda birden fazla nüshanın düzenlenmesini öngören hükümler uygulanmaz.

(6) Bu Kanun kapsamında elektronik ortamda gerçekleştirilen işlemlerde ihtiyaç duyulan fizikî belgeler, elektronik ortama aktararak güvenli elektronik imza ile yapılan başvuru ekinde ilgili mahkemeye Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi vasıtasıyla gönderilir. Belgenin aslı, istenilmesi veya lüzumu hâlinde mahkemeye belirlenecek süre içinde ayrıca ibraz edilir.

(7) Zorunlu nedenlerden dolayı fizikî olarak düzenlenen belge veya kararlar, yetkili kişilerce güvenli elektronik imza ile imzalanarak Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemine aktarılır ve gerektiğinde Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi vasıtasıyla ilgili birimlere iletilir. Bu şekilde elektronik ortama aktararak ilgili birimlere iletilen belge ve kararların asılları mahallinde saklanır, ayrıca fizikî olarak gönderilmez. Ancak, belge veya kararın aslının incelenmesinin zorunlu olduğu hâller saklıdır.

(8) Elektronik ortamdan fizikî örnek çıkartılması gereken hâllerde, belge veya karar örneği, yetkili kişilerce "Güvenli elektronik imzalı aslı ile aynıdır." ibaresi ile imzalayanın adı, soyadı, unvanı, çalıştığı birimin adı ve tarih eklenerek, elle atılan imzayla imzalanır ve mühürlenir.

(9) Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi vasıtasıyla yapılan işlemlerde süre gün sonunda biter.

(10) Bu madde kapsamında yargısal ve idarî işlemlerin elektronik ortamda yapılması için toplanması ve işlenmesi gerekli olan kişisel veriler, kişisel verilerin korunması ve bilgi güvenliğinin sağlanmasına ilişkin tedbirler alınarak korunur.

(11) Yargı birimlerinin ihtiyaç duyduğu nüfus, tapu, adlî sicil ve arşiv kaydı gibi dış bilişim sistemlerinden Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi vasıtasıyla temin edilen bilgi, belge ve kayıtlar özellikle gerekmedikçe ayrıca fizikî olarak istenmez. Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi vasıtasıyla dış bilişim sistemlerine iletilen bilgi ve belgeler ayrıca lüzum olmadıkça fizikî ortamda gönderilmez."

(12) Bu madde kapsamında her türlü ceza muhakemesi iş ve işlemlerinin Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi vasıtasıyla yapılmasına dair usûl ve esaslar, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

BAŞKAN – Ben bunu anlamıyorum zaten, anlayan varsa söylesin, yanlış varsa yanlışını söylesin.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Başkanım, burada 9' uncu fıkrada "Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi vasıtasıyla yapılan işlemlerde süre gün sonunda biter." Bu bence önemli çünkü bizim hukukumuzda bütün işler süreli. "Gün sonu" tabiri neyi ifade ediyor?

BAŞKAN – Mesai saati sonu mu, yoksa gece on iki mi?

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Asıl sormak istediğim şey o zaten, bu 24.00 olarak mı...

BAŞKAN – Kenan Bey, onu söyleyelim de zapta geçsin.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, bu UYAP Sisteminin bugün artık bütün adliyelerimizde tamamıyla kullanılıyor, bir. İkinci de elektronik imza sahibi olan avukatlarımız da bürolarından, evlerinden bazı işlemleri yapabiliyorlar. Hâl böyle olunca, eskiden normalde "mesai saati sonuna" kadar tabiri vardı yani uygulamada fiilen öyleydi ama bu sistem kullanılmak suretiyle gece de evden veya bürodan işlem yapılabilirdi için o konuda herhangi bir tereddüt yaşanmaması bakımından gece on ikiye kadar bu mümkün olacak şekilde hüküm açıklığa kavuşturulmuştur.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

94' üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

95' inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 95 - 5271 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(4) Sadece adli para cezasını gerektiren veya hapis cezasının üst sınırı iki yıldan fazla olmayan suçlarda tutuklama kararı verilemez."

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

96' yı geçtik, 97' yi geçtik.

98' inci maddeyi okutuyorum...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Şimdi, 97' den sonra gelmek üzere bir tane madde ihdası var.

BAŞKAN – Evet, 97' nci maddeden sonra gelmek üzere madde ihdası talebiyle bir önerge vardır.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısı'na 82. maddeden sonra gelmek üzere yeni bir madde ihdas edilerek ve sonraki maddeler buna göre teselsül ettirilerek; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 231. maddesinin 5. fıkrasında yer alan "iki yıl" ibaresinin "üç yıl" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz. 30/05/20012

Ömer Süha Aldan

Turgut Dibek

Muğla

Kırklareli

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Hükmün açıklanmasında...

BAŞKAN – Geri bırakılmasında sınır üç yıla çıkarılıyor.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Evet.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Görüşülmekte olan kanun tasarısı ile kısa bir süre önce kanunlaşan denetimli serbestlik ve adli sicille ilgili düzenlemelerdeki ana amaç, yargıdaki iş yükünün azaltılarak yargılama faaliyetlerinin hızlandırılmasıdır. Özellikle Yargıtay ve Danıştay'daki iş yükünün tasfiyesi uzun yıllar alabilecektir. Keza hâlen cezaevlerinde bulunan hükümlü ile tutuklu sayısı da 130 binin üzerindedir. Bu nedenle de mevcut cezaevleri bu sayıyı karşılayamamakta ve yeni cezaevlerinin inşa edilmesi gerekmektedir. Öte yandan Ceza Muhakemesi Kanununun 231'inci maddesiyle hukuk sistemimize giren hükmün açıklanmasının geri bırakılması müessesesi maddedeki koşulları taşıyanlar açısından cezanın infazı dolayısıyla son bir şans niteliğindedir. Böylelikle hem temyize ilişkin olarak iş yükü azaltılmakta ve hem de kasıtlı bir suçtan sabıkası olmayan, mahkemece bir daha suç işleme eğiliminde olmadığı kanaatine varılmış ve suçtan zarar görenin zararını karşılamış sanığa mahkûmiyeti öncesinde bir hak tanınmaktadır.

Mevcut hâlde iki yıldan az cezalar açısından uygulama alanı bulabilen bu müessesenin iki yılın hemen üzerindeki suçlarda uygulama alanı bulamaması ve birbirine yakın suç tipleri arasında eşitsiz sonuçlar doğurabilmesi göz önüne alındığında, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin olarak iki yıllık sürenin üç yıl olarak benimsenmesi bu tasarının genel amacına uygun olduğu gibi, hakkaniyetin gerçekleşmesine de ortam yaratacaktır.

BAŞKAN – Evet, Hükûmete soralım bakalım, bu maddeyle ilgili ne düşünüyor?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, öncelikle şunu hatırlatmak gerekir ki dün bizim tasarımızda yer alan, Türk Ceza Kanunu'nun 75'inci maddesindeki ön ödeme müessesesini düzenleyen hükmü, bu konuları Yargıtayın talebi doğrultusunda, bu "Alternatif Çözüm Usulleri" başlığı altında düşünülebilecek, işte, ön ödeme, hükmün açıklanmasının geri bırakılması, kamu davasının açılmasının ertelenmesi ve uzlaştırma müesseselerini bir bütün olarak ele alıp huzurunuzla getirmek faydalı olacaktır diyoruz yani karşı değiliz ama böyle bir çırpıda yapıldığında daha sonraki değişikliklerde bunlar hep lehe kanun bozması şeklinde yargıya yeni bir iş yükü olarak biniyor ama 4-5 müessesenin hepsini birden yapıp huzurunuzla getirelim, o zaman daha sağlıklı olur diye düşünüyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Dün ön ödemeyi de bu düşünceyle çıkarmıştık zaten, onu da bir yıla çıkarıyorduk.

Yargıtay da ısrarla öyle istiyor, diyor ki: "Bunları birlikte getirin ki her biri geldikçe biz durmadan dosyaları sağa sola postalamayalım, mahkemeler ele almasın."

Bülent Bey, isterseniz, bunu birlikte bir değerlendirin. Böyle bir çalışma yapıyor Bakanlık, şimdi bir hazırlığı var. Onları birlikte yapalım isterseniz.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Başkanım, tabii, bununla ilgili çalışma yapılırsa memnuniyet verici olur ama burada bunu görüşürken -yargı paketini- 231'in de bu şekilde düzenlenmesinde fayda olduğunu düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Sayın Başkanım, bir paket içerisinde değerlendirilmesi bizce de doğru ancak bu hâliyle çıkarsa, şunu söyleyeyim, biz geçen yıldan beri 45 bin dosyanın 22 ya da 23 binini sonuçlandırdık. 2006'dan beri Türkiye'de infaz edilebilen bir hüküm yok yani hep... Doğru, sanıkların haklarını genişletelim ama şimdi ne olacak? Belki Yargıtayı boşaltacağız bu

kez, ne olacak? Üç yıla kadar olan hapis cezaları için yeni baştan o dosyaları göndereceğiz, aslında yargının yükü azalmayacak, yargının yükü artacak. Niye artıyor? Tekrar mahallî mahkemelerde bu dosyalar yeniden görülüyor.

Şimdi, 2008'den itibaren, bizim kendi dairemiz için söyleyeyim, bozup da bize hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararıyla gelen dosya sayısı yüzde 1'i bulmuyor. Tekrar o dosyalar aynen gidiyor, aynen geliyor. Alternatif yöntemler de var yani erteleme var, uzlaşma var belli suçlarda. Sık sık bu sınırları değiştirdiğimizde yargı etkinleşmiyor aslında, yargı iş üretmez, vatandaşın nezdinde verdiği hüküm infaz edilmeyen, mağdurun hiçbir hakkını korumayan konumuna düşüyor.

Eğer böyle bir değişiklik yapılacaksa gerçekten sistemi bunlarla ilgili gözden geçirelim. Bir defa da hiç olmazsa şu ana kadar yapılan işler boşa gitmesin. Eğer bu böyle olursa iki yılla üç yıl arasında geçmiş mahkûmiyetler de yeniden ele alınacak, bu müessese yönünden yeni bir değerlendirmeye tabi tutulacak ve öngörmediğimiz birçok suç var burada. Neden birçok suç var? Son üç ceza itibarıyla uygulanıyor bu yani on yıllık bir ceza da indirimler sonucu bu kapsama girebiliyor. Mesela sahtecilikler giriyor, dolandırıcılıklar giriyor, belli uyuşturucu suçları giriyor, cinsel suçlar giriyor yani burada süreyi artırmakla bir fayda sağlayamıyoruz. Yani müessesenin kendisi zaten sorumluyken süreyi artırmakla yeni sorunlar yaratılacağını düşünüyoruz. Yargıtay olarak bakarsak belki şundan memnun olabiliriz: Elimizdeki dosyaların üç yıla kadar olanların kapağını açmayalım, gönderelim ama sadece bizdeki iş biter yani Türkiye'de hiçbir mesele çözülmemiş olur. Bu nedenle, eğer düşünülüyorsa, bu değişikliğin biz doğru bir değişiklik olmadığını düşünüyoruz ama birlikte değerlendirilsin, uzlaşmayla, ön ödemeye birlikte değerlendirilsin.

Kurum olarak görüşümüz, şu anda üç yıla çıkarılmasının doğru olmadığı yönünde.

BAŞKAN – Bülent Bey, oylayalım mı? Oylamayalım isterseniz...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Oylayalım Başkan.

BAŞKAN – Peki, madde ihdası önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

98'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 98 - 5271 sayılı Kanunun 308 inci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"(2) İtiraz üzerine dosya, kararına itiraz edilen daireye gönderilir.

(3) Daire, mümkün olan en kısa sürede itirazı inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir; görmezse dosyayı Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gönderir."

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

99'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 99 - 5271 sayılı Kanunun 324 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Devlete ait yargılama giderlerinin 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 106 ncı maddesindeki terkin edilmesi gereken tutarlardan az olması hâlinde, bu giderin Devlet Hazinesine yüklenmesine karar verilir."

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

100'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 100 - 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 5- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 308 inci maddesinde yapılan değişiklikler, bu Kanunun yayımı tarihinde Yargıtay Ceza Genel Kurulunda bulunan ve henüz karara bağlanmamış dosyalar hakkında da uygulanır."

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

101'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 101 - 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 43/A maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 43/B maddesi eklenmiştir.

MADDE 43/B- (1) 5411 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan; bankalara, finansal kuruluşlara veya paranın sayım ve incelemesini yaparak bankalara destek hizmeti veren kuruluşlar ile mevzuat çerçevesinde dövizle ilişkin işlemler yapmasına izin verilen şirketlere, her ne amaçla olursa olsun ibraz edilen paranın sahte olduğunun anlaşılması halinde, 5237 sayılı Kanunun 278 inci maddesinde düzenlenen bildirim yükümlülüğü yerine getirilmediği takdirde, bu maddede sayılan tüzel kişilere Cumhuriyet savcısı tarafından bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir."

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

102'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 102 - 25/5/2005 tarihli ve 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun 6 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Karşılıksız yararlanma suçunda etkin pişmanlıktan yararlanması dolayısıyla şüpheli, sanık veya hükümlü hakkında verilen kararlar adli sicilde bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı veya mahkeme tarafından istenmesi halinde verilebilir.”

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, arkadaşlar, burada şu adli sicilde en düşük olarak muhafaza edilen, kaydedilen kayıtlar on beş sene, diğer bazılarının dışında. Buraya bir önerge getirmişler ama onu görmedik. Şimdi, bunu düzeltelim “on beş yıl süreyle saklanacak bu kayıtlar” şeklinde...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Önergeyi okuyup o önergeyi oylayalım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/565 Sıra Sayılı “Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısı”nın çerçeve 102 nci maddesiyle değiştirilmesi öngörülen Adli Sicil Kanunun 6. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “Bu kayıtlar” ibaresinin “On beş yıl süreyle muhafaza edilen bu kayıtlar” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bilal Uçar

Denizli

Gerekçe:

Karşılıksız yararlanma suçunda etkin pişmanlıktan yararlanması dolayısıyla şüpheli, sanık veya hükümlü hakkında verilen kararların on beş yıl süreyle adli sicile kaydedilmesi amacıyla bu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

103'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 103.- Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (1) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

BAŞKAN - Bir önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/565 Sıra Sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısının çerçeve 103 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Madde 103.- Ekli (1) ve (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (1) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığına ait bölümüne ekli (3) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (II) sayılı cetvelin Danıştay Başkanlığına ait bölümüne eklenmiştir.”

Mustafa Kemal Şerbetçioğlu

Bursa

Hakan Çavuşoğlu

Bursa

(1) SAYILI LİSTE

ADALET BAKANLIĞI MERKEZ TEŞKİLATI KURUMU

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Adedi	Toplam
GiH	Koruma	ve	4	4

	Güvenlik Şefi				
GiH	Koruma	ve	5	1	1
	Güvenlik Şefi				
GiH	Koruma	ve	5	5	5
	Güvenlik Görevlisi				
GiH	Koruma	ve	6	8	8
	Güvenlik Görevlisi				
GiH	Koruma	ve	7	3	3
	Güvenlik Görevlisi				
GiH	Koruma	ve	8	5	5
	Güvenlik Görevlisi				
GiH	Koruma	ve	9	5	5
	Güvenlik Görevlisi				
GiH	Koruma	ve	10	13	13
	Güvenlik Görevlisi				
GiH	Koruma	ve	11	12	12
	Güvenlik Görevlisi				
	TOPLAM			56	56

(2) SAYILI LİSTE

ADALET BAKANLIĞI TAŞRA TEŞKİLATI KURUMU

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Tutulan Kadro Adedi	Toplam
GiH	İcra Müdürü	6	15	-	15
GiH	İcra Müdürü	7	30	-	30
GiH	İcra Müdürü	8	81	-	81
GiH	İcra Müdür Yardımcısı	6	182	-	182
GiH	İcra Müdür Yardımcısı	7	300	-	300
GiH	İcra Müdür Yardımcısı	8	300	-	300
GiH	İcra Katibi	5	300	-	300
GiH	İcra Katibi	6	500	-	500
GiH	İcra Katibi	7	500	-	500
GiH	İcra Katibi	8	500	-	500
GiH	İcra Katibi	9	500	-	500
GiH	İcra Katibi	10	700	-	700
GiH	İcra Katibi	11	700	-	700
GiH	İcra Katibi	12	788	-	788
GiH	Memur	9	150	-	150

GIH	Memur	10	150	-	150
GIH	Memur	11	200	-	200
YH	Memur	12	400	-	400
YH	Hizmetli	9	50	-	50
YH	Hizmetli	10	100	-	100
YH	Hizmetli	11	100	-	100
YH	Hizmetli	12	150	-	150
YH	Hizmetli	13	200	-	200
	TOPLAM		6.896		6.896

(3) SAYILI LİSTE

**DANIŞTAY BAŞKANLIĞI
MERKEZ TEŞKİLATI KURUMU:**

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<u>Unvanı</u>	<u>Derecesi</u>	<u>Adedi</u>	<u>Toplam</u>
Tetkik Hâkimi	6	20	20
Tetkik Hâkimi	7	20	20
TOPLAM		40	40

BAŞKAN – Danıştay kadro istiyor. Burada tetkik hâkimliği var, başka ne var?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Bir tetkik hâkimliği, bir de güvenlik görevlisine ilişkin, artırılmak...

BAŞKAN – Güvenlik görevlisi kadrosu istenmiş, buna eklenmesi.

Hükûmet olarak ne diyorsunuz?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Katılıyorsunuz.

Maliye temsilcisi?

MALİYE BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NAHİT YÜKSEL – Katılıyoruz.

BAŞKAN – Maliye de “Katılıyoruz.” dedi.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Toplantıya on beş dakika ara veriyoruz arkadaşlar.

Kapanma Saati: 16.33

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.58

BAŞKAN : Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ : Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP : Harun TÜFEKÇİ (Konya)

(Oturum, Başkan Vekili Hakkı Köylü tarafından açıldı)

---0---

BAŞKAN – Şimdi arkadaşlar, 103' üncü maddeyle ilgili bir önerge var. Şimdi o önerge gözden kaçmış. Önerge konusunda Hükûmetin ve Maliyenin de görüşünü alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hangisi o Başkan?

BAŞKAN – Mübaşir meselesi.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Nasıl olsa reddedeceksiniz.

BAŞKAN – Okumayalım mı? Daha önce onu taslağa koymuştuk, Hükûmette çıkardılar.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Taslağa koyup...

BAŞKAN – İstersen işleme koymayalım, şimdi kabul etmeyecekler.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Oylayalım.

BAŞKAN – Oylayalım peki.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz yargı hizmetlerinin etkinleştirilmesi amacıyla bazı kanunlarda değişiklik yapılması ve basın yayın yoluyla işlenen suçlara ilişkin dava ve cezaların ertelenmesi hakkında kanun tasarısının 103. maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesi saygıyla arz ve teklif ederiz.

(2) 657 s. Devlet Memurları Kanununun 36. maddesi gereğince Mübaşir unvanlı kadrolar Genel İdare Hizmetleri Sınıfı kapsamına alınmıştır.

Dilek Akagün Yılmaz

Ali İhsan Köktürk Bülent Tezcan

Turgut Dibek

Uşak

Zonguldak

Aydın

Kırklareli

Madde Gerekçesi:

Öneri ile Genel İdare Hizmetleri Sınıfı'nda bulunan kadrolarla yetki, görev ve sorumlulukları itibarıyla aynı usul ve esaslara tabi olan Mübaşir unvanlı kadroların sınıfı Genel İdare Hizmetleri Sınıfı olarak değiştirilerek, aynı görevi yapan personelin farklı hukuk rejimlerine tabi olmalarının önüne geçilmiş ve Anayasaya ve Avrupa Birliği uyum yasalarına da uyarlılık sağlanmıştır.

Söz konusu değişiklik hazırlanan tasarı taslağında olmasına rağmen daha sonra çıkarılmıştır. Oysaki askerî yargı alanında görev yapan mübaşirler genel idare hizmetleri sınıfında bulunmaktadır. Bu durumda adli ve idari yargıda görev yapan mübaşirlerin aynı statüde çalıştırılmamaları eşitlik ilkesine aykırıdır.

Üstelik mübaşirler duruşmalarda hâkim tarafından kendisine verilen işleri yapmak, duruşmalarda düzeni sağlamak, kalem işlemlerini, tebligat işlerini yürütmek gibi çok önemli görevleri yerine getirmektedirler ve yargılama faaliyetlerinin çok önemli bir parçasıdır. Bu denli önemli görevler yapan mübaşirlerin genel idare hizmetleri sınıfına geçirilmeleri ve özlük haklarında iyileştirme yapılması gerekmektedir.

BAŞKAN – Şu anda, mübaşirlerin genel idare hizmetleri sınıfına geçirilmesi için ara ara sınav yapılıyor mu?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Tabii... Efendim, görevde yükselme sınavları yapılıyor. Bu sınavları kazananlar, kâtipliğe, hizmetli olarak veya daha farklı şeylere, unvan değişikliği suretiyle atamaları yapılıyor.

BAŞKAN – Yani, eskiden şöyle olurdu: Zabıt kâtibi açığı varsa, o adliyedeki odacı ve mübaşirlerden, bir sınav yapılırdı, onların içerisinde kazananlar o görevlere atanır, eksik varsa eksikliği alınır ama bunların yerine, boşalan mübaşirlik ve odacılık yerine de ayrıca personel alınırdı. O zaman, hiç değilse, oraya giren, ileride zabıt kâtibi, daha da ileride başkâtip olma hakkını kazanırdı ve öyle ümit ederdi ama bir ara tamamen durduruldu. Yani, çok iyi kâtiplik yapabilecek mübaşir var lise mezunu ama onu bırakıyoruz, sadece otuz kelimeyi yazdı diye dışarıdan zabıt kâtibi alıyoruz. Yani, bu, adliye hizmetleri için çok faydalı bir şey olduğunu sanmıyorum.

Peki, bu konuda sizin görünüşü sorarım Hükûmet olarak.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Şimdi, efendim, bu önerge konusu hususta, biz de aslında Bakanlık olarak bu düzenlemeyi öngörmüştük, hatta Başbakanlığa ilk gönderdiğimiz bu üçüncü yargı paketinde buna ilişkin bir düzenleme de öngörüydük fakat Maliye Bakanlığımız bunu uygun bulmadığı için taslaktan çıkarılmıştı. Maliye Bakanlığının görüşünü alırsak daha doğru olur.

Biz, takdire bırakıyoruz. Arz ediyoruz.

BAŞKAN – Kaç kişi varmış bu şekilde?

BİLAL UÇAR (Denizli) – Türkiye’de toplam bu şekilde yararlanabilecek kaç kişi?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Ben tam sayıyı bilmiyorum ama Genel Müdürümüz 3.400 civarında olduğunu söylüyor.

Maliye Bakanlığı temsilcimiz burada efendim. İsterseniz onun da görüşünü alırsak...

BAŞKAN – Şimdi, önerge aslında yanlış düzenlenmiş de, kabul görürse düzeltiriz onu, şeklini, şemâlini düzeltiriz de fakat Maliye ne diyecek bakalım. Fakat, sen hiçbir şeyi kabul etmezsin ki...

MALİYE BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NAHİT YÜKSEL – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Maliye Bakanlığı adına önerge hakkında bilgi arz etmek istiyorum efendim, izninizle.

Efendim, önergenin özü, hâlen yardımcı hizmetler sınıfında bulunan mübaşirlerin genel idare hizmetleri sınıfına geçirilmesi. Bu, belirtildiği gibi, değişik aşamalarda bu konu konuşuldu, buraya kadar gelindi. Alt komisyonda da konuşulmuştu.

Efendim, malumunuz, 657 sayılı Kanun, hizmet sınıfları öngörmüştür. On tane hizmet sınıfı var. Bu hizmet sınıfları kurgusunda, kişinin görevi, rolü, işlevine göre unvanlar sınıflara ayrılmıştır. Bu çerçevede, mübaşirler yardımcı hizmetler sınıfında bulunuyor.

Efendim, toplam olarak Türkiye’de, Adalet Bakanlığında 3.245 tane olmak üzere, 3.290 tane mübaşir var. Şu anda, efendim, bu geçiş sağlanacak olsa, mübaşirlerin aylıklarında 70 lirayla 215 lira arasında değişiklik olacak; emekli aylıklarında ise, 40 lira ile 260 lira arasında. Fakat, buradaki asıl önemli olan konu şu: Türkiye’de 112 bin tane yardımcı hizmetli personel var. Biz, eğer, 3.200 tane mübaşiri -ki yardımcı hizmet sınıfı tanımıyla da tamamen örtüşüyor- genel idare hizmetleri sınıfına geçirirsek bütün hizmet sınıflarından talepler gelecek efendim. 112 bin kişinin de genel idare hizmetleri sınıfına geçme talebi olacak, böyle bir sınıf ortadan kalkacak. Bu açıdan, özellikle bu açıdan mahzurlu buluyoruz biz efendim.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Yani onları yapmak doğru değil diyorsunuz, diğerleri yapmak...

MALİYE BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NAHİT YÜKSEL – Önümüze gelecek efendim. Bunun maliyeti 5,6 milyon TL’dir efendim, yıllık maliyeti.

Arz ediyorum.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Mübaşirleri de aynı kefiye koymamak lazım yani bunu kabul edelim.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, Sayın Başkanım, mübaşir arkadaşlarımızın yapmış olduğu görevi her birimiz biliyoruz çünkü sahadan geliyoruz, adliyeden geliyoruz. Yani, bu insanlar, nöbet tutarlar, hafta sonu çalışırlar, duruşmalardan sonra dosyalarla uğraşırlar yani mübaşirleri... Değerli arkadaşımızın söylediği işte, 112 bin tane yardımcı hizmetler sınıfında çalışan var, onlar da isteyecekler... Bence öyle bakmamak lazım olaya. Yani, bu insanlar... Ben bazen şöyle görüyorum: Kırklareli’nde kurumlari geziyorum. Açıkça söyleyeyim -isim vermeyeceğim- bazı kurumlara gidiyorum, bilgisayarda oynayanlar var yani bilgisayarda oturmuş mesela bir masada, kâğıtlar var, sinek, vale falan, orada kâğıt oynuyor. Hangi mübaşir, hangi kâtip bilgisayarda şey oynayabilir yani mümkün mü, zamanı var mı? Ya ara kararı yazacak ya keşiflerle uğraşacak, mümkün değil yani arkadaşlar ya dosyalarla uğraşacak;

hafta sonu nöbet tutar, gece nöbet tutar. Yani, lütfen ama bu 3.500 tane, 3.300 tane insan yıllardan bu yana çalışıyor, bence böyle bakmamız lazım, ayırmamız gerekir onları.

BİLAL UÇAR (Denizli) – Bir de arada alınanlardan, aynı mübaşirlerden, birisi A mahkemesi, birisi B mahkemesi, genel idare hizmetler sınıfında olan birisi orada birisi orada. Böyle var mı?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Hepsi aynıdır.

BİLAL UÇAR (Denizli) – Yani, Türkiye’de mübaşir sayısı 3.300 mü?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Evet...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, şimdi, görüştüğümüz tasarı yargıyla ilgili yani Maliye Bakanlığının temsilcisi bize örnek verdi ama, işte, olayın olmaması için verilen uç örneklerden bir tanesi. Yani, bu konuda düzenleme yapıldı diye diğer konularda bizim zaten bu kanunun içerisinde düzenleme yapacak hâlimiz yok ve o konuda “Bunu yaparsak efendim, bu konuda da düzenleme yaparız...” O zaten, öbür konularda gelecek şey bizim Komisyona çok fazla gelmez zaten, başka komisyona gider, Bütçe Plan Komisyonuna gider veya hazırlarsa Hükûmet onu da şey yapar. Şimdi, zaten, Adalet Bakanlığı takdire bıraktı. Yani, öyle anlaşılıyor ki, Adalet Bakanlığı da bu konunun çözülmesini istemiş, kendi personelinin sorununun çözülmesini istemiş. Burada, 3 bin tane, 3 bin civarındaki mübaşirin sorunu öyle çok büyük bir sorun da değil. İşte, rakamlar da öyle, Maliye çökmez yani bununla, merak etmesin Maliye Bakanlığının temsilcisi. Biz de burada Adalet Komisyonunun üyesiyiz. Adaletle ilgili bir kanunu görüşüyoruz. Diğer yardımcı sınıflarda... O zaman biz, yani bir sürü sorun var, diğer memurların sorunu da “Onları da çözelim.” diye bunları da yapmamız lazım. Ben, doğru bulmuyorum arkadaşın yaklaşımını. Bu arkadaşlarımızın sorununu biz çözelim ve bu, hepimizin de yani benim hassasiyet duyduğum kadar sizin de hassasiyet duymanız gereken bir konu.

Dolayısıyla ben, bu önergemizin kabulünü ve mübaşirlerin sorununun çözümünü istiyorum. Arkadaşlarımızın, bu konuda, önergeye destek vereceğini de umuyorum.

BAŞKAN – Evet, peki...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Ben bir soru sormak istiyorum ama askerî yargıdan kimse var mı bilmiyorum içimizde. Var değil mi? Peki, askerî yargıda mübaşirlerin durumu nedir?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI KANUNLAR VE KARARLAR DAİRE BAŞKAN VEKİLİ HÂKİM YARBAY İBRAHİM UÇAR – Askerî yargıda, askerî mahkemelerde mübaşir kadrosu yok. Biz o kadroyu mevcut askerlerle karşılıyoruz yani eğer, olmazsa, kâtiplerle yani kâtip vasıtasıyla karşılıyoruz. O yüzden, öyle bir kadromuz yok.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MALİYE BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NAHİT YÜKSEL – Başkanım, biz bu değerlendirmemizi arz ederken mübaşirlerin gördüğü hizmetin kaliteli olup olmamasıyla ilgili, tabii, herhangi bir değerlendirme yapmış değiliz efendim. Bir de efendim, Bakanlık olarak bu konunun maliyetini de öne çıkarmış değiliz, ilkesel olarak bakıyoruz. Diyoruz ki: 3 bin tane mübaşirin geçmesi, arkasından talepler gelecek ve yüz bin kişi geçecek, o sınıf ortadan kalkacak tümüyle.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Niye geçsin? Otomatiğe bağlanma gibi bir şey değil.

MALİYE BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NAHİT YÜKSEL – O anlamda doğru bulmuyoruz efendim.

Arz ederim.

BAŞKAN – Peki, tamam...

Son olarak...

BİLAL UÇAR (Denizli) – Sayın Başkanım -biraz önce Turgut Bey de söyledi- yani bu mübaşirlerin durumunu, konumunu diğer memurlarla karıştırmamak gerekiyor çünkü hepimiz avukatlık yaparken gördük, bu arkadaşlarımız, akşam herkesten sonra gidiyor, sabahleyin en erkenden geliyor, hafta sonları bile, nöbetçi olan mahkemenin mübaşirliğini de yine bunlar yapıyor. Dolayısıyla bu arkadaşlarımızın fedakârlığını göz önünde bulundurmamız gerekir diye düşünüyorum.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hakkı Köylü, bilmiyor mu bunu ya?

BAŞKAN – Neyi?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) - Mübaşirlerin durumunu bilmiyor musun sen?

BAŞKAN – Ben biliyorum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Başkanım, oylayalım.

BAŞKAN – Bir dakika, oylayacağız da. Bu önerge, böyle, düzgün mü bu önerge şimdi?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Size veriyoruz yetkiyi, düzeltin.

BAŞKAN – Tamam, peki...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Başkanım, redaksiyon yetkisi verelim.

BAŞKAN - Önerge eğer kabul edilirse üzerinde redaksiyon yetkisi alacağız.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Redaksiyon yetkisi veriniz.

BAŞKAN – Kabul edilmezse ona karışmıyoruz.

Yılmaz Bey, buyurun.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; mübaşirlerimizin, tabii, çalışma şartlarını hepimiz biliyoruz, avukatlık mesleğinden geldik. Bununla ilgili AK PARTİ’li arkadaşlarımızın da bir kanun teklifi vardı.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Mustafa Kemal Şerbetçioğlu...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Mustafa Kemal Şerbetçioğlu’nun. Onunla ilgili, bakanlıklardan görüşler tamamlanma aşamasında şu anda. Hem onu bekleyelim hem de Genel Kurulda bu konuyu tekrar değerlendirme imkânı olacaktır.

BAŞKAN – Evet.

Oylayalım mı bunu, yoksa oylamayalım mı? Öyle bir şey çıkınca karşımıza.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Genel Kurulda, buradan geçerse olur arkadaşlar. Buradan kabul edersek Genel Kurulda...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Genel Kurulda kaldırırlarsa daha kötü olur.

BAŞKAN – Genel Kurulda kaldırırlar zaten, onda şüphe yok da... Boşuna kürek çekmiş oluruz, başka bir şey değil de. Ben artık, Hükümet gibiyim burada, tarafsızım.

Komisyonun takdirine bırakıyorum bu konuyu.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Kabul edeceksek hepimiz imzalayalım. Sayın Başkanım, kabul edilecekse müşterek imzalayalım.

BAŞKAN – Ben karışmıyorum.

Peki, arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ne oldu?

BAŞKAN – Allah rızası için bir kişi daha kabul etsin bari hiç değilse ya, iki kişi kaldı.

Kabul etmeyenler...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Seni bekliyorlar, seni...

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Çekimserler var.

BAŞKAN – “Ben tarafsızım.” dedim.

Önerge kabul edilmemiştir arkadaşlar.

104’ üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 104 - Aşağıdaki hükümler yürürlükten kaldırılmıştır:

- 1) 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun ek 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası,
- 2) 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 12 nci ve 116 ncı maddesi,
- 3) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun;
 - a) 6 ncı maddesinin beşinci fıkrası,
 - b) 13 üncü maddesi,
- 4) 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 19 uncu maddesinin yedinci fıkrası,
- 5) 9/6/2004 tarihli ve 5187 sayılı Basın Kanununun 19 uncu maddesi;
- 6) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun;
 - a) 141 inci maddesinin ikinci fıkrası,
 - b) 257 nci maddesinin üçüncü fıkrası,
- 7) 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;
 - a) 251 inci maddesinin yedinci ve sekizinci fıkraları,
 - b) 252 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentleri,
- 8) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 128 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi,

9) 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanununun 61 inci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesi.

BAŞKAN – Madde üzerinde, söz talebi?

RECEP ÖZEL (Isparta) – Önerge olduğunu gördüğüm için söz istiyorum. Önerge üzerinde söz talebi olmayacağı için, peşin peşin söz aldım.

Şimdi, bu, 104/1'inci fıkranın metinden çıkarılmasıyla ilgili bir teklif var herhâlde.

BAŞKAN – Evet.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Bu teklifi hangi arkadaşımız imzaladı, burada yok herhâlde, Mustafa Kemal Şerbetçioğlu...

BAŞKAN – Mustafa Kemal imzaladı.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Şimdi, bunu niye kaldırmamız gerektiğini de askerî yetkililer bize bir açıklarlarsa...

Şimdi, onlar açıklamadan önce de ben kendi görüşümü açıklayayım da. Şimdi, hükmün açıklanmasının geri bırakılması müessesesi askerî suçlarda uygulanmasını istiyoruz, değil mi? Gerekçe olarak da “Biz, askeriye de yeterli personeli, zorunlu, firar ederek, şey yaparak elimizde tutamayız...” Hangi devirde yaşıyoruz acaba da biz zorunlu olarak insanları çalıştırma yükümlülüğü altında bulunduruyoruz? Şimdi, 2005 yılında Ceza Muhakemesi Kanunu yürürlüğe girdi, 2008'e kadar, 1/3/2008'e kadar hükmün açıklanmasından faydalandılar. Burada kaç kişi... Firarda gerçekten ciddi bir artış mı vardı? 1/3/2008'de bunu mevzuata koyduk. Bunun rakamları var mı sizde? Onları da bize getirirseniz.

Şimdi, daha ağır suçlara hükmün açıklanması müessesesini getiriyoruz, çok daha hafif suçlara, adam tazminatını ödemiş, bir yerde iş bulmuş, biz ona “Sen, hayır, tekrar cezaevine gir.” diyoruz, orada işinden, ekmeğinden olmasının önüne bir şey daha koyuyoruz. Yani, adalet istiyorsak, eşitlik istiyorsak bunun burada kalması, hükmün açıklanmasının da herkese uygulanması lazım. Orada adam çalışmak istemiyorsa, zorla “Hayır, sen burada çalış...” çalışmaya zorlamak, hangi devirde... Adam, gönüllü istemeden, rızası olmadan, içi şey etmeyerek... Başarıyı böyle yakalayabilir miyiz? Biz orayı niye sevdiremiyoruz da zorla çalıştırma mecburiyeti getiriyoruz?

Bundan dolayı, önergenin, şimdiden, peşin peşin reddini istiyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI MEVZUAT ŞUBE MÜDÜRÜ HÂKİM YARBAY HAKAN KANDEMİR – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; alt komisyonda, hem Terörle Mücadele Kanunu'nun 13'üncü maddesiyle ilgili, biz, o istisnanın da kalkmaması yönünde görüşlerimizi bildirmiştik, daha sonra, bir önergeyle Askerî Ceza Kanunu'nun ek 10'uncu maddesindeki istisnanın da kaldırılması yönünde tasarıya girmiş bulunmaktadır. Her iki Kanun'da, 2008 yılında bu istisnalar getirildi. Terörle Mücadele Kanunu'ndaki getirilen istisnanın gerekçesinde, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçların muhteva ve niteliği, yöneldiği amaç itibarıyla millî güvenliğin korunmasına ilişkin olduğu göz önünde bulundurulduğunda, Terörle Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlar bakımından istisna getirilmesi gerektiği dile getirilmiştir. Yine, aynı şekilde, Askerî Ceza Kanunu'ndaki istisnanın gerekçesi olarak da askerî disiplinin muhafazası ve askerî yargının kendine özgü yapısı olarak gösterilmiştir.

2008 yılında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kabul edildiğinde askerî yargı kapsam dışında bırakılmamıştı. Yaklaşık yirmi – yirmi üç gün sonra 1 Mart 2008 tarihinde 5739 sayılı Kanun'la, hem Terörle Mücadele Kanunu'na hem de Askerî Ceza Kanunu'na bu istisnalar getirildi. O dönemde ben de Jandarma Genel Komutanlığı Askerî Mahkemesinde askerî hâkim olarak görev yapıyordum. Yıllık olarak yaklaşık beş yüz – altı yüz dosyaya bakıyordum. Bu dosyaların yüzde 90'ı hükmün açıklanmasının geri bırakılması kapsamına girdi, hatta karar verdiklerimizin infazı olmayanlarını da düşünürsek yaklaşık bin – bin yüz dosya yani neredeyse yüzde 90'ı bu kapsama giriyor. Bunun şöyle bir sakıncası var: Biz “Askerliğin temeli disiplin.” diyoruz. Askerler, askere geldikleri zaman, hep beraber, birlikte yaşıyorlar, hem atışa, spora, nöbete, her türlü faaliyeti birlikte yürütüyorlar. Bunların işlediği bir disiplinsizlik nedeniyle de sürekli, diğer arkadaşları tarafından görülüyor. Örneğin, özellikle sırf askerî suçlar açısından bu, çok büyük bir sakınca yaratacaktır. Emre itaatsizlikte ısrar, amire, üste fiilen taarruz, üste hakaret, amire hakaret, tehdit, aynı şekilde, astın hukukuna ilişkin olarak da asta müessir fiil. Bu, askerî yargının özelliği, bu cezaların hemen verilmesi ve diğerleri açısından da caydırıcı olması gerekir. Özellikle Güneydoğu'da görev yapan askerlerin, düşünün, nöbete gitmediği zaman, bir kere “Gitmiyorum.” dediği zaman, ikincisi sefer de aynı uygulamayı yapması yani askerî disiplini önemli ölçüde zafiyete uğratacaktır.

Bu hükmün açıklanmasının geri bırakılmasının uygulanması açısından da sıkıntı doğuyor. Örneğin, Terörle Mücadele ve Askerî Ceza Kanunu'nda biz hükmün açıklanması kararı verdik. Bu kişi, dört yıl sonra -özellikle Yargıtay üyelerimize de bu soruyu sormak istiyorum- bir daha suç işledi ama yargılaması devam etti, yedinci yılında kesinleşti ikinci suçu. Bu birinci suçundan dolayı beş yıl sonra mahkeme önüne alacağı için kamu davasını ortadan kaldıracaktır ilk HAGB için ama ikinci, bu sefer, diğer yargılama uzun

sürdüğü için, ikinci olaydan dolayı bile belki hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verebilme durumu çıkmaktadır. Yani, bu, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasının mahzurları da dikkate alınarak, hem Terörle Mücadele Kanunu'nda hem Askerî Ceza Kanunu'nda bu istisnaların korunması gerektiğini değerlendiriyoruz.

BAŞKAN – Evet, peki...

Madde üzerinde görüşmelere devam ediyoruz.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Niye bu kadar çok fazla?

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI MEVZUAT ŞUBE MÜDÜRÜ HÂKİM YARBAY HAKAN KANDEMİR – İşte, dediğim gibi, yüzde 95'i, bizim dosyaların hepsi, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kapsamına girdi.

BAŞKAN – Ali Rıza Bey, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ben, bu kısımla ilgili söylemeyeceğim.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ayrılmak isteyenler...

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI MEVZUAT ŞUBE MÜDÜRÜ HÂKİM YARBAY HAKAN KANDEMİR – Ayrılmak isteyenler için de yeni bir kanun geçti. On beş seneden on seneye düşürüldü zaten bu zorunlu hizmet süresi. O yönde bir atılım yapıldı. Yani, bu şekilde ona da çözüm bulunmaya çalışıldı siyaseten.

BAŞKAN – Yani, onlar için büyük bir kısmı çözülmüş gibi oldu.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI MEVZUAT ŞUBE MÜDÜRÜ HÂKİM YARBAY HAKAN KANDEMİR – On beş seneden on seneye düşünce yani büyük bir kısmı şey olmuş olacak onların, azalmış olacak.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Ayrılmak isteyip de bu HAGB'yle ilgili ayrılanlar varmış, onlar çok mu fazla?

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI MEVZUAT ŞUBE MÜDÜRÜ HÂKİM YARBAY HAKAN KANDEMİR – Öyle bir şey de yok yani HAGB yüzünden ayrılmama durumu yok yani firar suçu bizim sırf asker suçu olduğu için, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kapsamında değil. Bir yıldan fazla alındığı zaman zaten, firar eden bir kişi bir yıldan fazla aldığı zaman, direkt silahlı kuvvetlerden çıkarılıyor. Bunlar hapis yatmamak için belki de bu müessesenin getirilmesini istiyorlar.

BAŞKAN – Millet nasıl pratik, "HAGB ne ki?" diye sabahtan beri düşünüyorum, hükmün açıklanmasının geri bırakılması imiş.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI MEVZUAT ŞUBE MÜDÜRÜ HÂKİM YARBAY HAKAN KANDEMİR – "HAGB" deniyor.

BAŞKAN – KGB'yle ne alakası var filan dediydim, HAGB'ymiş.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI MEVZUAT ŞUBE MÜDÜRÜ HÂKİM YARBAY HAKAN KANDEMİR – Yani, sadece Askerî Ceza Kanunu değil, Genel Komutanlık olarak Terörle Mücadele Kanunu'ndaki istisnaların da kalması gerektiğini yani terörle mücadeleye zafiyet vermemesi için, onun da kalması. Çünkü, 2008 yılında kabul edildi, aynı gerekçeler devam etmektedir yani 2012'de terörle mücadelede değişen bir şey olmadığı için.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sayın Başkan, rakam, iki buçuk yıl uygulandı...

BAŞKAN – Şöyle diyor: "Yirmi gün uygulandı."

RECEP ÖZEL (Isparta) – Yirmi gün uygulanmadı...

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI MEVZUAT ŞUBE MÜDÜRÜ HÂKİM YARBAY HAKAN KANDEMİR – 1 Mart 2008'den önceki bütün suçlar için uygulandı, yirmi gün yürürlükte kaldığı için...

RECEP ÖZEL (Isparta) – 1 Haziran 2005'te yürürlüğe girmedi mi?

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI MEVZUAT ŞUBE MÜDÜRÜ HÂKİM YARBAY HAKAN KANDEMİR – Hayır, 1 Mart 2008'de... Hükmün açıklanmasının geri bırakılması hükümleri 2008 yılında kabul edildi, Şubat ayında, 1 Mart 2008'de de istisna getirildi Askerî Ceza Kanunu'na.

BAŞKAN – Sırayla gidiyoruz.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bence kaldıralım, Recep "Kaldıralım." diyorsa, kaldıralım, Recep'in bir bildiği vardır.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sayın Başkanım, şimdi, temel sorun şey herhâlde: Bu Askerî Kanun, 1930 seneli Askerî Ceza Kanunu. Seksen iki yıl önce çıkarılmış bir kanun. Niye bunu, yeni, günün şartlarına uygun bir askerî ceza kanunu hazırlama noktasında Genelkurmayımız, Millî Savunma Bakanlığımız bir çalışma yapmıyor da...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI KANUNLAR VE KARARLAR DAİRE BAŞKAN VEKİLİ HÂKİM YARBAY İBRAHİM UÇAR – Efendim çalışma var şu anda.

RECEP ÖZEL (İsparta) – Çalışma var da, bak, Türk Ceza Kanunu yürürlüğe gireli yedi yıl oldu. Yedi yıldan beri niye gelmiyor bu çalışma buraya ve bizi böyle zor durumda bırakıyorsunuz? Orada istisna, burada istisna...

BAŞKAN – Peki, onu da soralım şimdi. Onu da soralım Millî Savunma Bakanlığından gelen arkadaşımıza.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI KANUNLAR VE KARARLAR DAİRE BAŞKAN VEKİLİ HÂKİM YARBAY İBRAHİM UÇAR – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri ve milletvekilleri; bu Askerî Ceza Kanunu'yla ilgili şu anda kod kanun çalışması var Bakanlık ve Genelkurmayla koordineli olarak yapılan kod kanun çalışması. Bunun yanında, yarın, örneğin, Başbakanlıkta görülecek olan disiplin kanunu var. Tamamen disiplin mahkemelerini kaldıran, oda hapsi cezasını amirlerin elinden alan ve sadece memurlara verilen cezalar gibi, uyarma, kınama cezası verilebilecek şekilde cezalar içeren bir disiplin kanunu, kod kanun da yine aynı şekilde, Başbakanlıkta yarın toplantısı yapılacak olan bir kanun tasarısı var elimizde de. O da o şekilde kanunlaşması için şu anda çalışmalarımız var. Aynı şekilde, Askerî Ceza Kanunu'nda da kod kanunu çalışmamız var.

Arz ederim.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – İzzet Hocamızı dinleyelim.

BAŞKAN – Dinleyeceğiz.

Hocam, buyurun.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Efendim, bu yeni Ceza Kanunu'nun yürürlüğe girişi arifesinde değişmesi gereken kanunlardan birisinin de Askerî Ceza Kanunu olduğunu biz o dönemde, defaatle dile getirdik. Millî Savunma Bakanlığı yetkilileriyle görüşmelerimiz o zaman oldu. Bu çalışmaların bir an evvel yapılıp yeni ceza kanunlarının yürürlüğe girişine yetiştirilerek Askerî Ceza Kanunu'nun da günümüz şartlarına uyarlanması lazım geldiğini o zaman defaatle ifade ettik. Şimdi, sorun şu: Askerî Ceza Kanunu'nda suç olarak tanımlanan fiiller karşılığında, hem adli anlamda ceza hem de disiplin yaptırımları öngörülüyor. Şimdi, bir suçun karşılığında...

BAŞKAN – Katıksız hapis mesela...

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Bir suçun karşılığında öngörülen bu yaptırımların ceza hukuku sistemiyle bağdaştırılması güçlüğü ile karşı karşıyayız. Şimdi, bu sorunlar dolayısıyla, hemen yeni ceza kanunları yürürlüğe girme aşamasında Ceza Kanunu'nun 5'inci maddesine askerî mevzuat istisna kılındı. Erteleme, hükmün açıklanmasının geri bırakılması gibi müesseselerin, seçenek yaptırımlara çevirme gibi müesseselerin Askerî Ceza Kanunu'nda yer alan suçlar bakımından uygulanmaması yönünde kanuna istisna kondu ama yedi yıl geçti bu arada, yedi yılın geçmesine rağmen, bu konuda henüz bir adım atılamadı. Askerî Mahkemeler Teşkilat Kanunu'na bakın, büyük bir çoğunluğu mülga maddelerden ibarettir. O Kanun'un da topyekûn ele alınıp birlikte Medise getirilmesi gerekmesine rağmen, bu konuda gerekli çalışmalar yapılamamıştır. Bütün sorun buradan kaynaklanıyor.

Şimdi problem şu, bu aşamaya geldiğimizde: Çok basit, Askerî Ceza Kanunu'nda yer alan çok basit birtakım suçlar dolayısıyla, mesela, cezanın ertelenmesi yoluna gidemeyeceğiz ama bu pakete göre, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren bir suç dolayısıyla cezanın ertelenmesi yoluna gideceğiz. Aynı yönde düzenleme 6222 sayılı Kanun'da da var, şike suçu bağlamında. Şike veya teşvik primi suçlarından dolayı hükmolunan cezaların ertelenemeyeceği, seçenek yaptırımlara çevrilemeyeceği ve o suçlardan dolayı verilen mahkûmiyet hükümleriyle ilgili olarak hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilemiyor.

Şimdi, bu üç tane istisna hükmün hukuk sistemimiz bakımından bir ayıp olduğunu düşünüyoruz. Maddi ceza hukukundaki müesseseler, bunlar aslında, cezanın bireyselleştirilmesi müessesesidirler yani işlenen suçla bağlantılı olarak karar verilen müesseseler değildir. Kişi suçu işlemiştir ama kişinin şartları göz önünde bulundurularak hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verebiliriz, seçenek yaptırımlardan birine karar verebiliriz, ceza yerine ya da cezanın ertelenmesi yoluyla toplumsal ortamda infazına da karar verebiliriz ama biz, kalkmışız, bu müesseseleri suçlarla ilişkilendirerek şu, şu suçlar, söz konusu olduğunda bu müesseselerin işletilemeyeceği yönünde, kanunlara istisna hükümler koymuşuz. Bu hükümlerin birer ayıp olduğunu düşünüyoruz. Bunların hepsinin birlikte temizlenmesi gerektiğini düşünüyoruz sistemimizden.

BAŞKAN – Peki...

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Hakkı Bey bu tartışmaları çok iyi biliyor. Ceza Kanunu'nda da en önemli tartışma konularından biriydi.

Birincisi: Askerlik hizmeti sırasında disiplinin sağlanması gerektiği konusunda hiçbir tereddüt yok. Bu bakımdan mevzuatımızda örnek alınabilecek çok hüküm var. Şimdi, yedi yıldır hakikaten biz Millî Savunma Bakanlığı'nda hep bir hazırlığın olduğunu ta o zamandan beri duyuyoruz. Ne zaman ki böyle kritik bir noktaya geliniyor, bir hazırlık sözü duyuyoruz. Ama bunlar hiçbir zaman somutlaşıp olmamıştır. Bizler de bu hazırlıklardan, her hazırlıktan haberdarız aşağı yukarı... Millî Savunma Bakanlığı'na göre herhâlde İstanbul Üniversitesi'nin, Gazi Üniversitesi'nin öğretim üyeleri pek o hazırlıklara katılmaması gereken kişiler. Biz de pek bu konularda uzman sayılmayız ama ceza hukuku alanında bir şeylerimiz var. Bu bir.

İkincisi: Mevzuatınızda disiplin hapsi var, değil mi? En son kadına yönelik şiddette de geldi, başka kanunlarda da var. Şimdi, yapılan yol da yanlış. Tam aksine, disiplin mahkemeleri mahkeme güvencesi karıştırılarak, bu dediğiniz bütün konulara disiplin hapsi getirebilirsiniz ve kişinin izin tecavüzü vesaire konularına askerliğini ilave edebilirsiniz. Askerlik hizmetinin gereklerine uygun yaptırımlar mevzuatımızda var. Bunlar yapılacağına, tamamıyla adalet, eşitlik ilkesine aykırı düzenlemeler şey yapılıyor. Ben burada Türk Silahlı Kuvvetlerinin mensuplarına bunu söylüyorum. Bunlar Türk Silahlı Kuvvetlerinin lehine şeyler de olmamıştır. Bana birçok askerî hâkim gelmiştir "Hocam, gözyaşlarıyla veriyoruz, yani basit bir izin tecavüzüne bile biz burada erteleme yapamıyoruz." demiştir. Bu zaten aslında Anayasa'ya da aykırıdır, daha hafif yaptırımlara erteleme uygulamamak. İzzet Bey'e katılıyorum, sadece buradakiler değil, sadece Terörle Mücadele Kanunu'ndaki değil, sporda şiddetle ilgili olan da kaldırılmalıdır, yaptırımlar olması gereken yerde uygulanır. Böyle ayrıcalıklı ve de gereksiz hükümlerle de Türk Silahlı Kuvvetleri her konuda eşitlik, adalet ilkesine uygun olmayan düzenlemeler istiyor konumundan da, buradaki sayın milletvekillerimden ricam, bunun çıkarılması için bir fırsattır. Ama, dediğim gibi, disiplin hapsi; bir hâkim kararıyla -şimdi, Kadına Yönelik Şiddet Kanunu'nda da var- hemen uygulayabilirsiniz, ne Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi der, yeter ki hâkim versin ve hemen uygulansın. Bir hafta, on beş gün, hiç sorun yok. O yüzden bunlar buradan çıkarılsın, onlar getirilsin, onlar da etkili düzenlemelerdir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, milletvekili arkadaşımızın biri bu önergeye imza koydu. Peki, bu önerge kim tarafından getirildi de milletvekili arkadaşımıza verildi? Hükümet tarafından mı, askeriye tarafından mı? Onu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – O önemli değil. Burada önergenin nereden geldiğini karıştırmayalım. Şimdi, bir arkadaş önergeye imza atmış, göndermiş.

Şimdi, madde üzerindeki görüşmeler anlaşılan tamamlandı.

Önergeyi okutacağım...

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI MEVZUAT ŞUBE MÜDÜRÜ HÂKİM YARBAY HAKAN KANDEMİR – Hocalarımızın tespitine katılıyoruz fakat Askerî Ceza Kanunu'ndaki söyledikleri gibi değişiklikler yapılmadan bu madde eğer kabul edilirse, şu anda yürümekte olan birçok davayı etkileyeceği gibi, dediğimiz gibi, askerî disiplini çok önemli bir ölçüde zafiyete uğratacaktır. Ama Askerî Ceza Kanunu'nda ilgili değişiklikler yapıldıktan sonra belki böyle bir şey olabilir.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Bence tam tersi. Böyle bir değişiklik yaptıktan sonra belki Askerî Ceza Kanunu değişebilir, başka türlü olmuyor çünkü.

Ben burada -şahsınıza değil- en az 10 kere dinledim bu böyle yapılırsa şöyle olur diye. Tam tersi, şu anda bunlar mutlaka değiştirilmeli ki gerçekten hem askerî disiplini sağlayıcı hem Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine uygun bir düzenleme yapılma fırsatı ancak bu şekilde sağlanabilir.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI MEVZUAT ŞUBE MÜDÜRÜ HÂKİM YARBAY HAKAN KANDEMİR – Anayasa Mahkemesinin daha bir ay önce bir kararı var, astının, üstünün eşyasını çalmak suçundan bizde TCK'daki indirim maddeleri uygulanmıyordu. Orada açıkça askerî yargının kendine özgü bir yapısı olduğu, bu tür eşitliğe aykırı gibi şeylerin askerî yargıda kabul edilebileceği Anayasa Mahkemesince de kabul edilmiştir, Anayasa'mızda da vardır Silahlı Kuvvetler için istisnai maddeler getirileceği.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Hırsızlıkta olabilir, askerî bir eşyayı çalmakla başka bir eşyayı çalmak arasında farklı ceza öngörebilirsin. Burada durum o değil.

BAŞKAN – İş biraz uzatıyoruz gittikçe.

Ali Rıza Bey, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkanım, ben bu önergenin reddini istiyorum, onu söyleyecektim. Reddini istiyorum bu önergenin.

BAŞKAN – Önergeyi okutuyorum arkadaşlar:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/565 esas sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlar İçin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısının çerçeve 104 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin madde metninden çıkarılmasını, müteakip bentlerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mustafa Kemal Şerbetçioğlu

Bursa

Gerekçe:

Önerge ile askerî yargı sisteminde uygulanan askerî disiplin ve bu yargının kendine mahsus özellikleri dikkate alınarak, Askerî Ceza Kanunu'nda yazılı suçlarla ilgili olarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231. maddesinin beş ila on dördüncü fıkralarında düzenlenen hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin müessesesinin askerî yargıda uygulanmaması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Buyurun.

HÂKİM BİNBAŞI OLCAY YEŞİLKAYA – Efendim, ben ilk başta Sayın Milletvekilimizi dinledim, kanunun gerekçesi olarak, mecburi hizmet kapsamında süreye uymadan ayrılmak maksadıyla suç işleyenlerle ilgili olarak bu teklifin verildiğini ifade etti, daha sonra Hakan Yarbayım da ifade etti. Bu düzenlemenin, yani hükmün açıklanmasının geri bırakılmasının Askerî Ceza Kanunu'nda yazılı suçlar bakımından uygulanmasıyla bunun hiçbir ilgisi yok öncelikle. Sorun, 2008'de yapılan bir değişikliğin gerekçeleri belli, Adem Hocam da bundan bahsetti, 2008'den 2012'ye kadar gelen dört senelik süreçte bu gerekçeler açısından hiçbir değişiklik olmadı. Silahlı Kuvvetlerin ihtiyaç duyduğu disiplin ihtiyacı hâlen aynı şekilde, hatta artarak, özellikle de iç güvenlik harekâtının, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yapılan iç güvenlik harekâtının devam ettiği bu süreçte artarak devam etmekte.

Sorun şu: Askerî Ceza Kanunu'nda yazılı suçlar basit suçlar değil. Bir emre itaatsizlikte ısrardan bahsederseniz, tamam, bunun cezası az olabilir, otuz günden başlıyor, alt sınırdan başlıyor. Genelde de askerî mahkemelerde asgari haddeden cezalar veriliyor. Ama bu emre itaatsizlikte ısrarın işlendiği yerin Güneydoğu Anadolu Bölgesi olduğunu düşünürsek, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde tutulan nöbetler sırasında olduğunu düşünürsek, bunlar can kaybına kadar giden ciddi suçlar olabiliyor.

BAŞKAN – Peki, niye hâkimler o zaman bu hükmü kullanıyorlar? Kullanmasınlar o zaman. Hâkimler mecbur mu hissediyor kendisini?

HÂKİM BİNBAŞI OLCAY YEŞİLKAYA – Efendim, mevcut yasal düzenlemelere burada verdiğimiz akademik yorumlar uygulamada çok farklı. Bu, sivil yargıda da böyle, askerî yargıda da böyle. Askerî hâkim veya adli yargıdaki hâkimlere bunun yolunu açarsanız, inanın herkes, örneğin eski TCK 59 veya yeni Türk Ceza Kanunu'ndaki takdir indirimi düşünürsek bütün cezalar asgari haddeden veriliyor zaten, hepsi mutlaka uygulanıyor.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Disiplinsizlik yapanlar da askerî mahkemelerde yargılanmıyorlar mı?

HÂKİM BİNBAŞI OLCAY YEŞİLKAYA – Hayır. Mesela Askerî Ceza Kanunu'yla ilgili yanlış bir bilgi daha var. Diğer ceza, suçların yanında disiplin cezaları da var. Bunlar zaten 477 sayılı Kanun'la Askerî Ceza Kanunu'ndan ayıklandı. Şu andaki 477 sayılı Kanun da yürürlükten kalkıyor, İbrahim Yarbayımızın bahsettiği.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Kalkmıyor ki, öyle bir çalışma var.

HÂKİM BİNBAŞI OLCAY YEŞİLKAYA – Öngörüldü, Başbakanlığa kadar geldi efendim.

Efendim, ben özünü hemen söyleyeyim fazla uzatmadan. Sorun şu: Bir birlikte astın üste, üstün asta yaptığı suç teşkil eden eylemlere bir kere izin vereceksiniz. Güneydoğu Anadolu Bölgesi olarak düşünüyoruz biz ağırlıklı olarak sıkıntımız da burada zaten, daha yüksek bir disipline ihtiyacı var. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde görev yapan, er, erbaş, subay, astsubay farkı yok, bütün hepsine bir kere nöbete gitmeme, emre itaatsizlikte ısrar etme hakkını vereceksiniz. Şimdi, bunlardan dolayı ceza verdiğinizde askerî mahkeme emre itaatsizlikte ısrardan ceza verdiğinde birliğin komutanı diyecek ki: "Pusu görevinde nöbete gitmedi." Pusu dediğim, hassasiyetini herkes tahmin ediyor, açıklamama gerek yok. Bundan dolayı o birlik komutanı birliğinde disiplini tesis etmek için bu kişiyi askerî mahkemeye gönderecek, emre itaatsizliğe ısrar suçundan. Askerî mahkemeden o kişi hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş şekilde, hiçbir ceza görmeden dönecek.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Dönsün, ne olur?

HÂKİM BİNBAŞI OLCAY YEŞİLKAYA – Bunlar tabii ki bizim açımızdan farklı, yani askerî birlikler açısından disiplin bakış açınız böyleyse benim bir diyeceğim yok. Takdir de sizlerin.

Üstüne, bu kişi bu suçtan mahkûm olmadığı için, yargılama devam ederken bir nöbete gitmedi, emre itaatsizlikte ısrar, yargılama devam ederken bir nöbete daha gitmedi, yine emre itaatsizlikte ısrar. Ama kişinin mahkûmiyeti olmadığı için, mahkeme ikisinden de hükmün açıklanmasının geri bırakılması imkânına sahip. Buradaki akademik yorumlar dışında uygulamada da bunlar veriliyor, verildi. O yüzden zaten 2007 yılına kadar yoktu, 2007’de yine Sayın Milletvekilimizin dediği gibi, bu yoktu, bu uygulanmadı.

BAŞKAN – Şimdi, Binbaşım, ben öyle anlıyorum ki askerî mahkemelerin hâkimleri disiplin düşmanı neredeyse, öyle anlaşıyor.

HÂKİM BİNBAŞI OLCAY YEŞİLKAYA – Hayır. Efendim sorun şu: Yolu açarsanız uygulanıyor, kanunda var, uygulanıyor. Genelkurmay Başkanlığı olarak, yani ben buraya geldiğim için söz istedim, özür dilerim, zamanınızı da aldım. Takdir de sizlerin. Ciddi anlamda disiplin zafiyeti yaratacağını düşünüyoruz, özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Hocam, artık oylamaya geçeceğim, son olarak iki cümle, üç olmayacak, haberiniz olsun.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Bir şey okuyacağım: Şimdi, Hükûmetin tasarısı, 24/03/2005 tarihli Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan tasarı, Askerî Ceza Kanunu ve disiplin kanunlarıyla ilgili yapılan tasarının gerekçesinde aynen şu deniyor: “5237 sayılı Kanun’un etkisi ve uygulamadan doğan ihtiyaçlar dikkate alınarak hazırlanan Askerî Ceza Kanunu Tasarı Taslağı üzerindeki çalışmalar sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda 5237 sayılı Kanun’un getirdiği sistem göz önünde bulundurulmakta, ancak aynı bir askerî ceza kanununun varlık sebebi olan sırf askerî suçlara ilişkin hususlarda ihtiyaca cevap verebilecek aynı hükümlere yer verilmektedir.” Ne zaman? 24/03/2005’te.

BAŞKAN – Hocam, bizim Ceza Kanunu’nda 87’de başlamıştı çalışmalar.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Onun için diyorum ki: Burada söylenen askerî disipline katılıyoruz, ama bir disiplin bu tür eşitsizlik yaratan maddelerle olmamalı, o tasarı gelsin, buradan geçsin.

Başka bir şey daha var: Burada, Türk Silahlı Kuvvetleri bu ülkenin silahlı kuvvetleri olduğuna göre, bu şeyin hazırlıklarında sadece öğretim üyeleri bakımından değil, Adalet Bakanlığı vesaire, geniş bir çalışma grubu olmalıdır. Yani Millî Savunma Bakanlığı aynı bir ülkenin kanununu hazırlıyormuş gibi de yapmamalı, bu hazırlıklara bütün paydaşları ortak etmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI KANUNLAR VE KARARLAR DAİRE BAŞKAN VEKİLİ HÂKİM YARBAY İBRAHİM UÇAR – Başkanım, son kez birkaç cümleyle ben bir şeyler söyleyeyim.

Şimdi, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasının askerî suçlarda, Askerî Ceza Kanunu’nda uygulanır hâle getirirsek, bir kere firar edene ikinci bir firar hakkı, bir kere üstünü dövme ikinci bir üstünü dövme hakkı, bir kere emre itaatsizlikte ısrar edene ikinci bir ısrar hakkı vermiş oluruz.

Ayrıca şu var ki, bugün itibarıyla Silahlı Kuvvetlerin kadroyu ve mevcudu karşılama oranı yüzde 67 civarında. Eğer böyle bir hüküm geçerse, firar edenlerin önünü alamayız ve kırsılda, birliklerde asker bulamayız.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Geçici madde 2’yi okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 2 - Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, elektrik enerjisi, su ve doğalgaz hırsızlığı nedeniyle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında bulunan dosyalar, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca, Yargıtay ilgili dairesinde bulunan dosyalar ise bu dairece, hükmü veren mahkemeye gönderilir.

BAŞKAN – Maddeyle ilgili bir önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/565 sıra sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısının geçici 2 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanunda yapılan değişiklikler karşısında; ilgili suçlardan dolayı açılan ve temyiz aşamasında bulunan dava dosyalarından Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında bulunanlar, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca; Yargıtay ilgili dairesinde bulunan dosyalar ise bu dairece, hükmü veren mahkemeye gönderilir.

(2) Abonelik esasına göre yararlanılabilen elektrik enerjisinin, suyun veya doğalgazın sahibinin rızası olmaksızın ve tüketim miktarının belirlenmesini engelleyecek şekilde tüketilmesi dolayısıyla bu Kanun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla hakkında hırsızlık suçundan dolayı kovuşturma yapılan veya kesinleşmiş olup olmadığına bakılmaksızın hakkında hüküm verilen kişinin, bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde, zararı tamamen tazmin etmesi hâlinde, hakkında ceza hükmolunmaz, verilen ceza tüm sonuçlarıyla ortadan kalkar.”

Gerekçe:

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürütülen kovuşturmalar veya hakkında hükmolunan cezalarla ilgili olarak, ilgililerin etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanmalarını teminen intikal hükümlerini içeren değişikliğin yapılması zarureti karşısında işbu değişiklik önergesi verilmiştir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Geçici 2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici 2’nci madde kabul edilmiştir.

Şimdi, icradan itibaren birkaç tane geri dönüş önergesi var, onlara bakalım, görüşülmeyenler var.

Arkadaşlar, 7’nci maddenin görüşmeleri tamamlanmış, oylaması sonraya bırakılmış. Önerge var, önergeye bakacağız, ondan sonra 7’nci maddeyi oylayacağız.

7’nci maddeyle ilgili önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan tasarının çerçeve 7’nci maddesinin ikinci fıkrasından itibaren madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Tezcan
Aydın

İlknur İnceöz
Aksaray

Ramazan Can
Kırıkkale

Gerekçe:

Uygulamada sorunlar oluşturacağı için teklif verilmiştir.

BAŞKAN – Hükümet önergeye katılıyor mu? Kenan Bey, okuduğumuz önergeyi anlayabildiniz mi?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Efendim, anlayamadık, arkadaşlar arasında da bir çelişki var. Bir daha okunabilir mi acaba?

BAŞKAN – Yani şu davet meselesi vardı ya, bu davet edilir meselesi ortadan kalkmış oluyor.

“Görüşülmekte olan tasarının çerçeve 7’nci maddesinin ikinci fıkrasından itibaren madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.”

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Efendim tersten yazsak çerçeveyi. Madem tereddüt yaşıyor, dense ki: “2004 sayılı Kanun’un 42’nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.” Anladığım kadarıyla tek fıkra kalacak. O şekilde kuralım önergeyi.

BAŞKAN – Orada bir cümle kalacak, diğerleri çıkacak, öyle mi?

Arkadaşlar, okuyorum buradan: “2004 sayılı Kanun’un 42’nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.” “Fıkra” diye düzelteceğiz. “Yabancı devlet aleyhine ilamsız takip yoluna başvurulamaz.” Tamam, geri kalanı çıkarıyoruz.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Bir de Sayın Başkanım, 8’inci maddenin son fıkrasıyla bağlantılı olduğu için...

BAŞKAN – 8’de konuşalım onu.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

8’inci maddeye geçiyoruz. Şimdi, arkadaşlar, bunu redaksiyon yoluyla düzelteceğiz. Ben okuyorum, okuduğum cümleyi çıkaracağız, anlaştık mı? Anlaştık.

Son cümle: “Bu Kanunun 42’nci maddesinin üçüncü ve devamı fıkralarında düzenlenen ödemeye davet yazısıyla ilgili bilgi ve belgelerin takip talebi anında icra dairesine tevdi zorunludur.” Bu cümleyi çıkarıyoruz, tamam.

8’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 8’inci madde kabul edilmiştir.

Bir tekriri müzakere önergesi var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 10 ve 56’ncı maddesinin tekriri müzakere edilmesini arz ve teklif ederiz.

Bilal Uçar

Denizli

BAŞKAN – Tekriri müzakere önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir önerge var, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/565 esas numaralı Kanun Tasarısına alt komisyon tarafından eklenen çerçeve 10 uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hakan Çavuşoğlu

Bursa

"MADDE 10- 2004 sayılı Kanunun 67 maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ‘red veya hükmolunan meblağın yüzde kırkıdan aşağı olmamak üzere’ ibaresi ‘red veya hükmolunan meblağın yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere’ şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

“Bu Kanunda öngörülen icra inkar tazminatı, kötü niyet tazminatı ve benzeri tazminatların tespitinde, takip talebi veya davadaki talep esas alınır.”

Gerekçe:

Fıkra, icra hukukunun genel hükmü niteliğindedir. İleride gerçekleştirilebilecek kapsamlı bir reformda, sistematığe uygun yeri farklı olabilir. Bu Kanunda öngörülen ve önerilen fıkrada belirtilen tazminatların tespit ve tertibinde, takip talebinde yahut davada yer alan alacakların nitelikleri (söz gelimi asıl alacak-feri alacak/faiz; cezai şart ve benzeri ayırımlar) gözetilerek farklı bir uygulamaya gidilemez. Takip ve dava talepleri, bu tazminatların tespit ve tertibi yönünden -kendisini oluşturan kalemler arasında ayırıma izin vermeyen- bir bütünlük oluşturur. Esasen aynı ilke (sonuç), dava ve takip talebi müesseselerinin normatif yapısında ve icra hukukunun genel amacında mevcuttur. (İc. ve İflas Kanunu m. 58, 68, 72 ve diğ. HMK m. 26). Bundan başka, yürürlükteki yasanın hiçbir hükmü, bu tazminatların tertibi yönünden asıl alacak-faiz ve benzeri ayırıma imkân veren bir içerik taşımamaktadır. Öneri, bu tazminatların yöneldiği önleme ve koruma amacını pekiştirdikten başka, uygulamadaki kimi duraksamaları da gidermektedir. Önerideki "benzeri tazminat" terimi, icra inkar tazminatı kapsamında olan ve fakat Yasada "tazminat" olarak adlandırılan giderimi içerir (İc.İf.K.m.69/5). Haksız ihtiyati hacizden kaynaklanan tazminat, elbette ki önerinin kapsamı dışındadır.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Faizler de icra inkârın içine girer mi?

BAŞKAN – Burada bir sürü icra avukatı var. Sen ne söylersen söyle, para etmiyor bu iş, anladın mı?

Bu maddeyle ilgili görüşme açıyoruz arkadaşlar. Söz söylemek isteyen varsa...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Başkanım, burada yüzde 20’yle ilgili oransal bir durum var. Enflasyonun çok yüksek olduğu dönemlerde yüzde 40 olarak tespit edilmiş cezalandırma amacıyla. Ama şu anda enflasyon ülke ekonomisinde çok çok aşağıda, AK PARTİ sayesinde.

Şimdi, tabii, gelinen noktada, ekonominin geldiği noktada o cezalandırma amacıyla yüzde 20 olarak değerlendirilmiş. Fakat asıl alacak mı, yoksa ferilerini kapsayacak şekilde mi olduğu hususu... Onu da o gün tartışmıştık. Yani şu andaki önerinin tekrar tartışılmasına gerek olmadığını düşünüyorum.

BAŞKAN – Şimdi, ben şunu bilmiyorum. Siz “asıl alacak üzerinden” diye düzenlemiştik biz alt komisyonda. Üst komisyonda bunlar nasıl geçti, değiştirildi mi?

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Şimdi, bu önergeyle değiştirilmiş oldu şimdi. Alacak olarak ve dava konusu, müddeabih olarak değiştirilmiş oldu, asıl alacak değil.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, şimdi burada takibe girerken asıl alacak ve ferileri var. İcraya koyan asıl alacağı ayrı, faiz ayrı icraya koyabiliyor. Faiz ayrı icraya koyduğunda itiraz edildiği zaman ona da bir inkâr tazminatı alabiliyor, alacağı

da ayrı bir inkâr tazminatı alabiliyor. Buradan hareketle dedi ki Sayın İyimaya: “Zaten bu bu şekilde yapılabilir. Dolayısıyla burada asıl alacak ve ferileri toplayıp hepsine birden inkâr tazminatı hükmedilmelidir şeklinde.” dedi. Yargıtaydaki arkadaşlar da “Bu konuda Yargıtay değerleri arasında zaten bir birlik ve beraberlik var.” dendi. O şekilde anlaşıldı.

BAŞKAN – Birlik beraberlik yoktu da zaten buraya geldi.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bu konuda çelişki var.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ama yok, şunu söylüyorum. Daireler arasında uygulamalarda farklılık var ama bu konuda düzenleme yapılması noktasında.

BAŞKAN – Soralım Hükûmete.

Siz ne diyorsunuz bu önergeye?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Efendim, önergeyi takdire bırakıyoruz. Zira, bu zaten alt komisyonda Yargıtayın dairelerinin farklı içtihatlarını giderme noktasında öncelikle bir hususun tercihiyle ilişkin alt komisyonda düzenleme yapılmıştı. Şimdi ise diğer bir seçenek, alternatif kabul ediliyor. Takdir Komisyonun. Bu şekilde her hâlükârda Yargıtaydaki içtihat farklılıkları giderilmiş olacak.

Arz ederim.

BAŞKAN – Peki, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, 37’nci maddenin geçici 9’uncu maddesi görüşülmemiş daha önce, onu görüşecegiz, ondan sonra maddeyi oylayacağız.

Geçici 9’uncu madde diğer 7 ve 8’inci maddeyle bağlantılı. Herhâlde onları çıkardığımızı göre bunun da çıkması gerekiyor o zaman.

GEÇİCİ MADDE 9- 9’uncu maddenin ikinci fıkrası gereği ödeme yapılabilmesi için ilgilisi tarafından anılan maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde banka hesap numarasının bildirilmesi gerekir.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ - Sayın Başkan, bu biraz önce çıkardığımız 7 ve 8’deki ödemeye davetle alakası yok bunun. Bu geçici bir maddeyle mevcut şeyler, icra dairelerindeki dosyalarla ilgili hesap numarasının altı ay süreyle bildirilmesine yönelik bir tavsiye ve teşvik anlamındaki bir madde.

BAŞKAN – Geçiş hükmü.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ - Evet, geçiş hükmü.

BAŞKAN – Gerek yok mu buna şu anda?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ - Gerek var. Çıkarmaya gerek yok.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, bunun ilgili olduğu madde çerçeve 4’üncü maddeyle İcra İflas Kanunu’nun 9’uncu maddesinde yapılan değişiklik. O açıdan, o biraz önce çıkardığımız hükümlerle bağlantılı olan bir hüküm değil, kalması gerekiyor.

Arz ederim.

BAŞKAN – Peki, o zaman geçici 9’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

37’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 37’nci madde kabul edilmiştir.

56’ncı madde üzerinde bir önerge var, önergeyi okutuyorum:

“Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısının çerçeve 56 ncı maddesiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 28 inci maddesinin (6) numaralı fıkrasının değiştirilmesine ilişkin düzenlemelerde yer alan “51 inci maddesine göre belirlenecek “gecikme zammı” ibaresinin “48 inci maddesine göre belirlenen tecil faizi” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bilal Uçar

Denizli

Gerekçe:

Anılan maddede yer alan gecikme zammı oranı yerine enflasyon oranları da göz önünde bulundurularak, mükelleflerin kamuya olan borçlarını taksitler halinde ödemelerine imkan veren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesi kapsamında tatbik edilen tecil faizi oranı uygulanması öngörülmektedir.”

BAŞKAN – Önergeyle ilgili olarak, Maliye Bakanlığı temsilcisi, buyurun.

MALİYE BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – 6183 sayılı Kanun, 213 sayılı VUK gibi çeşitli mali kanunlarda çeşitli müeyyideler öngörülüyor. Bunlara bakıldığı zaman, örneğin VUK’da tahakkukun gecikmesinden kaynaklı gecikme faizi, 6183 sayılı Kanun’un 51’inci maddesinde ise gecikme zammı öngörülüyor. İkisinin muadili aynı oranlı, birbirini referans alıyor. Ancak mükelleflerin çok zor durumda olmaları hâlinde kendilerinin taksitlendirilmesinin talep etmesi durumunda amme alacaklarını kendilerinin taksitlenme imkânı verilmesi durumunda tecil faizi dediğimiz bir faiz öngörülüyor. Tecil faizi günümüzde yıllık yüzde 12, aylık yüzde 1. Gecikme zammı oranı ise 1,4 yani yüzde 40 oranında gecikme zammı tecil faizinden daha yüksek bir oran. Anayasa Mahkememizin çeşitli kararlarından bir tanesinde de gecikme zammının irdelenmesinde normal piyasa faiz hadlerinden daha yüksek olmasının gerekçesi izah edilirken bunun enflasyondan kaynaklı aşınmanın yanında kamu alacaklarının zamanında ödenmemesini bir cezai şart olarak da daha yüksek oranda belirlenebileceğini hükmediyor. Dolayısıyla kamu alacaklarına iki tür cezai müeyyide öngörülmesi mümkün. Bir tanesi tecil faizi, bir tanesi gecikme zammı. Gecikme zammı daha yüksek bir oran. Münhasıran kamu alacaklarının süresinde ödenmesine dönük bir hüküm, tecil faizi ise ödenemeyen amme alacaklarına enflasyon dikkate alınarak ve enflasyon oranına yakın bir oran düzenlenmek suretiyle belirlenen bir oran. Önümüzde dediğim gibi yüzde 1. Dolayısıyla tecil faizi oranında mahkemelerin vermiş olduğu iade kararlarında da yüzde 1 oranının makul olduğunu, adil olduğunu, kamu alacakları kısmından da zaten yüzde 1 oranının geçer bir akçe olduğu nedeniyle 48’inci madde uyarınca tecil faizi oranında bir faiz uygulamasının yerinde olduğunu öneriyoruz.

Arz ederiz.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Önergenin lehinde konuştunuz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

56’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

77’nci maddeyi tekrar görüşüyoruz.

Madde üzerinde bir önerge vardır, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/565 Sıra Sayılı "Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısı"nın çerçeve 77 nci maddesi ile değiştirilmesi öngörülen 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 132 nci maddesinin Komisyonumuzca kabul edilen üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümlelerin tekriri müzakere yoluyla eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Can

Kırıkkale

"İfşa edilen bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayınlanması halinde de aynı cezaya hükmolunur."

Gerekçe:

Hukuka aykırı olarak ifşa edilen verilerin basın ve yayın yoluyla yayınlanması halinde cezalandırılabilmesi konusunda uygulamada yaşanabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır."

BAŞKAN – Önergeyle ilgili görüş beyan edecek kimse yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

77’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Geçici 1’inci maddeyle ilgili bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/565 Sıra Sayılı "Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısı"nın geçici 1. inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin tekriri müzakere yoluyla aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"c) Kesinleşmiş olan mahkumiyet hükümlerindeki hapis ve adli para cezalarının infazının ertelenmesine,"

Gerekçe:

Söz konusu maddeyle af değil, sadece belirlenen tarihe kadar işlenmiş olan belirli suçlara ilişkin olarak dava ve cezaların ertelenmesi düzenlendiği için; uygulamada oluşabilecek muhtemel tereddütleri gidermek amacıyla işbu deği lik önergesi verilmiştir. Bu suretle söz konusu madde kapsamına giren suçlardan dolayı kesinle mi  olan mahkumiyet hükümlerindeki hapis ve adli para cezalarının infazı üç yıl süreyle ertelenmiş olacaktır. Bu süre zarfında birinci fıkra kapsamına giren yeni bir suç i lenmemesi halinde, bu mahkumiyet bütün sonuçlarıyla ortadan kalkmış olacaktır. Buna göre söz konusu hapis veya adli para cezalarının infazının ertelenmiş olması, erteleme süresi zarfında bu mahkumiyet hükmüne bağlı hak yoksunlarının kişi üzerinde doğmasına engel teşkil etmeyecektir.”

BAŞKAN – Bu  nerge konusunda yürütme organının g r    nedir acaba?

ADALET BAKANLIğI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN  ZDEM R – Efendim, maddeye açıklık getirmektedir. Ya anabilecek tereddütleri gidermek bakımından uygun bir önerge dir. Katılıyoruz.

BAŞKAN –  ok teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...  nerge kabul edilmiştir.

Geçici madde 1’i oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

BAŞKAN – Komisyon toplantısına on be  dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.18

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.51

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Harun TÜFEKÇİ (Konya)

(Oturum, Başkan Vekili Hakkı Köylü tarafından açıldı)

----- 0 -----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, görüşmelere devam ediyoruz.

Kenan Bey, ne yapıyoruz şimdi 86'ncı maddeyle ilgili?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, o önergeleri arz edeyim.

Malumunuz, son dönemlerde sağlık çalışanlarına yönelik şiddet olayları artmıştı. Bununla ilgili olarak, bunlara karşı yapılan eylemlerde verilen cezaların artırılması gündeme gelince, biz “sağlık çalışanları” diye bir ayırım yapmanın doğru olmayacağını düşündük. Huzurunuzda getirilmiş olan önergelerde, birincisi: 86'ncı maddede yapılması düşünüldüğü kamu görevlilerine karşı veya kamu görevlilerinin yaptığı, nüfuzlarını kullanarak... Hem bunların yarı oranında değil 1 katı oranında artırılmasına ilişkin önerge var; bir diğeri, ona bağlı olarak 106'ncı maddede -tehdit maddesinde yanlış hatırlamıyorsam, şu anda önergeler önünde değil- kamu görevlisine karşı artırma hükmü var; 231'de de, CMK'da, buna bağlı bir değişiklik öngörülüyor.

Arz ederim.

BAŞKAN – 231'de ne değişikliği... Burada yok.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Uzlaşma maddesinde...

BAŞKAN – “Uzlaşmaya girmesin.” diye mi?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – “Girmesin.” diye evet. O atıfları düzeltiyoruz.

BAŞKAN – Uzlaşmayı boş verin, onu filan karıştırmayalım o kadar çok.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Atıf var orada da onun için.

BAŞKAN – Şuradan bir tane, iki tanesini kabul edelim, gerisini bırak, o kadar uğraşmayalım. Bir yerde yarısına kadar artırılıp...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Ama tereddüt olur.

BAŞKAN – Hocam, ne diyorsun bu şeye?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Eğer böyle bir değişiklik yapılacaksa zorunlu olarak o diğer değişikliklerin de yapılması gerekiyor.

Yalnız, burada şunun kararını vermemiz gerekiyor: Mesela, bu önergeye göre kamu görevlisine karşı bir yumrukla kasten yaralama suçunu işlediğinde ceza 1 kat artırılacak. Nereye göre? 1'inci fıkraya göre verilecek olan ceza 1 kat artırılacak. Şimdi sorun şu: Kamu görevlisine karşı silahla yaralama suçunu işlediğinde sorunu nasıl çözeceğiz? Silahla suçun işlenmiş olması hâlinde 1'inci fıkraya göre vereceğimiz cezayı yarı oranında artırıyoruz. Şimdi, kamu görevlisine karşı işlendiğinde ise 1 kat artıracamız ama silahı göz önünde bulunduracak mıyız, bulundurmuyacak mıyız? Yani böyle bir tartışma olabilir, buna uygulamanın bir cevap vermesi daha doğru olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Adem Hocam, seni dinliyorum.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Önce bir psikolojisini söyleyeyim işin. Bunun, tabii, hekimlerimiz için olduğu söyleniyor ancak hekimlerle ilgili böyle ayrıcalık gibi gösterilen bir şey olduğu zaman vatandaşın hekimlere olan öfkesi daha artıyor yani bir kere, bunu düşünün.

İkincisi: Biz böyle belli somut olaylar üzerine ceza artırdığımız zaman çok kısa bir süre sonra bunun yanlış olduğunu anlıyoruz çünkü diğer hususları göz önünde tutmuyoruz. Bunu artırdığımız zaman “Çok olmuş.” diyoruz. Biz, İzzet Bey'in verdiği örnekten de farklı olarak, kamu görevlisinin şeyini de artırıyoruz. Hem sağlıkçı diye yola çıkıyoruz, bu sefer bütün kamu görevlilerinin işlediği suçlarla ilgili şeyi de artırıyoruz.

BAŞKAN – Demin mübaşirden bahsettik ya, buraya yerleştiremedik, mübaşirle davacı veya davalı arasında bir itişme çıktı, mübaşire vurdu adam, kamu görevlisi; o da 1 kat artacak ceza.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Evet.

BAŞKAN – Orada bahçıvan, odacı, resmî bir kurumdaysa o da kamu görevlisi; ona verilen ceza da 1 kat artacak. Bir de tabii tersi de var bunun: Kamu görevlisinin sahip bulunduğu nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi hâlinde ona da 1 kat artıracamız cezayı.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Biz, “Sağlık personeli, hekimlerimize yönelik saldırıları daha etkin cezalandıralım.” derken bütün kamu görevlilerine yönelik hem yaralama suçları hem de onların işleyeceği yaralama suçlarına ilişkin bir artırım yapıyoruz ama yola çıkışımızla yaptığımız düzenleme farklı. Bunu niye yapmak zorunda kalıyoruz? Sadece sağlık personeli yaparsak bu kendi içinde çelişir, bu sefer bütün kamu görevlilerine... Yani yapmak istediğimiz şeyi de aslında yapamıyoruz. Bana kalırsa bu sağlık çalışanlarına yönelik saldırılarla ilgili neler yapılabilir bu konunun ayrıca düşünülmesi lazım. Sadece cezaların mı artırılması gerekir, yoksa başka tür bir... Zaten cezalar ağır...

BAŞKAN – Aslında zaten cezaların alt-üst sınırı arasında, doktoru mu dövdü adam yahut da başka birisini mi o arada hâkim takdir etsin, bir ceza verebilsin yani buna imkân var.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Şu anda da imkân var zaten.

BAŞKAN – Doğru söylüyorsunuz. Birine kızdık şimdi, doktorlara vurdu, dövdü diye, bütün kamu görevlilerine karşı işlenen müessir fiil suçlarının cezasını 1 kat artırıyoruz otomatik olarak.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Bir de onların da işlediklerini artırıyoruz.

BAŞKAN – Ha, bir de onların işlediğini de artırıyoruz.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Biz şimdi yola niye çıktık? Bambaşka bir şeye varıyoruz.

BAŞKAN – Doktor da bundan zarar görecektir, orada bir yanlış, hatası olduysa “Al sana, 1 kat da senin cezanı artırıyorum.” diyecek. İşimizi çözümüyor bu bence ama en doğrusu, cezanın alt-üst sınırları arasında olayın özelliğine göre hâkim takdir etsin.

Bu 61’inci maddeyi niye koyduk ben hâlâ anlamıyorum. Soralım bakalım Yargıtaydaki arkadaşlar bu konuda ne düşünüyorlar?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, ben bir konuyu arz edeyim öncelikle.

Tabii, bu olaylar yoğunlaştıkça Sağlık Bakanlığındaki ilgili arkadaşlarla yaptığımız çalışmalarda bu olayların önlenmesi bakımından sırf kanun değişikliği gündeme gelmedi yani diğer idari ve diğer tedbirler noktasında da Sağlık Bakanlığımız gerekli çalışmaları yaptı. Bu çalışmalar esnasında 61’inci maddeyi biz de hatırlattık -bu alt ve üst sınırlar arasında uygulama yapılırken göz önüne alınacak hususlar- ve bunun uygulamayla halledilebileceğini söyledik ama bu noktada cezaların yine de artırılması yönünde bir değişiklik yapılmasının uygun olacağı söylenince biz bu önergeyi huzurunuzda getirdik.

106’ncı maddeye ilişkin olarak da tehditte zaten kamu görevlisine görevinden dolayı bir tehdit suçunun işlenmesi hâlinde ayrı bir artırım hükmü öngörülmediği için o düzenleme de ona ilişkindir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Şimdi burada ceza bir yıldan üç yıla kadar 86’ncı maddede, kamu görevlisine karşı işlenmiş ise yarı oranında artırılıyor bir buçuk yıldan dört buçuk yıla kadar, daha ne istiyoruz ki biz? Üç yıl versin diyelim ki, hâkim kızdı, hakikaten çok vahim bir olay oldu üç yıl verebilir, iki yıl verebilir, yarı oranında artırır üç yıla çıkarabilir. Silahlı olursa bir daha artıyor. İkisini ayrı kullanıyor.

Şeyi soralım Yargıtaydaki arkadaşlara, şuradaki şıklar var, kasten yaralama suçunu diyor, bunlardan iki tanesi birleşirse veya üç tanesi birleşirse, yani cezayı yukarılardan vermeye mi çalışıyorsunuz, yoksa her birinden ayrı ayrı mı artırılıyorsunuz?

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Sayın Başkanım, buna muadil benzer düzenlemelerin olduğu 86, 89, 149’uncu maddelerde nitelikli hâlleri gösteren farklı seçenekler olabiliyor, bu durumlarda birden fazla nitelikli hâl var ise temel cezanın teşdiden belirlenmesi yoluna gidilmesi öneriliyor. Burada iki farklı nitelikli hâl var ama iki farklı nitelikli hâlin artırım oranları da farklı olduğu için tek artırım yapılacak, temel ceza teşditli belirlenip, tek artırım yapıp ağır orandan 1 misli artırmanın uygun olacağını düşünüyoruz ama uygulama böyle olur diye düşünüyoruz, yani yorum böyle yapılır diyoruz.

BAŞKAN – Yani inşallah böyle olur diye düşünüyoruz.

YARGITAY ÜYESİ MESUT BUDAK – Yani öyle uygulanıyor zaten şu anda ama bu şekilde çift artırımlı bir hüküm rastlamadım ben.

BAŞKAN – Yani bu 61’inci maddeyi niye koyduğumuzu anlamıyorum. Yani her şeyde, her ufak harekette hemen buna ilave ceza yazalım, aman alt sınırı yükseltelim dersek biz bu işin içinden çıkamayız, bence, buna gerek yok diye düşünüyorum arkadaşlar.

Buna göre Yargıtaydaki arkadaşlar yani özel olarak ilave bir ceza artırımına gerek olmadığı düşüncesindeler, öyle değil mi? 86, 87 ile ilgili. Yani cezanın bireyselleştirilmesi ve oradaki diğer artırma sebepleri iyi uygulandığında şuradaki artırmadan daha etkili olacaktır diye düşünüyorum ben.

YARGITAY ÜYESİ MESUT BUDAK – Başkanım, 61’inci madde aslında sizin dediğiniz, görüşünüz doğru, etkili bir şekilde uygulandığında aslında yeni bir ceza artırım maddesine gerek yok, bir yıldan üç yıla kadar kanun koyucu zaten bunu makas verilmiş yukarıya kadar, biz mesela 11. Ceza Dairesi olarak bir veya birden fazla, iki veya üç sahte belge düzenlenmesiyle, atıyorum, bazen adam kırk tane sahte belge düzenliyor, sahte senet düzenleyip takibe koyduğunda biz bunlarda bozma yapıyoruz. Diyoruz ki TCK’da 61’inci maddedeki belge sayısının çokluğu göz önüne alınarak temel cezanın üst sınırdan verilmesi gerekir diyoruz. Onun için aslında çok da gerek yok.

BAŞKAN – Önergeleri işleme koymuyoruz arkadaşlar şimdi.

Geçici madde eklenmesine dair önerge var, o önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/565 esas sayılı “Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısı”na aşağıdaki geçici maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Bülent Turan

Oktay Öztürk

Mevlüt Akgün

İstanbul

Erzurum

Karaman

Celal Adan

İstanbul

“GEÇİCİ MADDE 3: 12 Eylül 1980 tarihinden önce işlenmiş olan suçlardan dolayı lehe kanun 765 sayılı Türk ceza kanununun cezaların ıçtımına ilişkin hükümleri uygulandıktan sonra ortaya çıkan sonuç ceza göz önünde bulundurularak belirlenir. Belirlenen bu ceza infaz bakımından lehe hükümler içeren kanuna göre infaz edilir.”

Gerekçe:

12 Eylül 1980 tarihinde demokrasiye ve insan haklarına karşı yapılan darbeden önce işlenmiş olan suçlardan dolayı, adil yargılama ilkelerine de aykırı olarak yapılan yargılamalar sonucunda verilen bazı cezaların eşitsizliğe neden olması sonucunu doğurduğundan, bu haksızlığı gidermek üzere iş bu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Geçici 3’üncü maddeyle ilgili önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiş ve Geçici 3’üncü madde olarak işlenmiştir.

105’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 105- Bu Kanunun;

a) 3 üncü, 4 üncü, 8 inci, 9 uncu, 16 ncı, 20 ncı, 22 ncı ila 32 ncı maddeleri ile 35 inci ve 36 ncı maddeleri, 37 ncı maddesiyle 2004 sayılı Kanuna eklenen geçici 9 ve geçici 11 inci maddeleri ile 104 üncü maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi yayımı tarihinden altı ay sonra,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Bu maddede bizim sadece uyarımız şudur: Tasarıda girip çıkan maddeler oldu, ona göre düzeltilmesi gerekir, o redaksiyon çerçevesinde...

BAŞKAN – Tamam, redaksiyon yetkisi isteyeceğiz, onunla düzelterek.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

106’ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 106 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Şimdi arkadaşlar 2 tane özel sözcü seçeceğiz. Gönüllü olan arkadaşlar varsa, özellikle gençlerden...

Hakan Çavuşoğlu ve Fehmi K    'n n Komisyonu Genel Kurulda temsil etmek üzere sözcü seçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 kişi yeter mi? Bir kişi daha yazalım.

Arkadaşlar, Bilal Uçar'ın da sözcü olarak seçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, muhalefet şerhi için haftaya perşembe günü saat 17.00'ye kadar süre veriyoruz.

Kapanma Saati: 20.10